

Bachelorscriptie Nederlandse Taal & Cultuur

**De Woordeloze Gevoelswereld van de Millennial:
Rijkelijk Bedeeld, Weinig Beschreven.**

Vergelijkend onderzoek naar het emotievocabulaire binnen het Millennialproza.

Mees van Zanten

6526268

NE3V19006

Begeleider: dr. Sven Vitse

Tweede lezer: dr. Saskia Pieterse

Blok 4, 2021

Universiteit Utrecht

Samenvatting

Er is veel te doen nopens de poëtica van de Nederlandse Millennialauteur, de auteur die geboren is tussen begin jaren tachtig en midden/eind jaren negentig. De Millennialauteurs zelf nemen geen expliciete stellingname in omtrent hun vernieuwende poëtica, en dit gebrek geeft aanleiding tot een aanhoudend debat tussen literatuurcritici- en polemici omtrent vragen als ‘wat houdt de Millennialschrijver bezig?’ en ‘waar liggen verschillen en overeenkomsten met voorgaande generaties?’. Momenteel lijken er twee trends naar voren te komen uit de kwalitatieve literatuur over het Millennialproza: (1) het Millennialproza onderscheidt zich betreffende de formele kenmerken niet van zijn voorgangers; en (2) het Millennialproza zou zich presenteren als naar binnen gerichte literatuur met een nadruk op de eigen ervaring, beleving en emoties. Specifiek wordt er hierbij veelvuldig geschreven over negatieve en ambivalente emoties die worden aangetroffen in het Millennialproza. Volgen we de psychologische literatuur dan lijkt dit een logische observatie: Millennials lijken immers te worden gekenmerkt door hogere niveaus van narcisme, neuroticisme en wantrouwen.

Alhoewel het naar binnen gerichte karakter van het Millennialproza breed gedragen is, is een systematische analyse van de emotionele patronen binnen de Millennialliteratuur tot op heden uitgebleven. In dit eindwerkstuk is gepoogd om hier verandering in te brengen. Door middel van een vergelijkend onderzoek gebaseerd op computationele methoden is er getoetst of het Millennialproza inderdaad te onderscheiden is van voorgaand naoorlogs proza op basis van het emotievocabulaire. De focus lag hierbij op de densiteit en valentie van emotiewoorden, de emotionele patronen en op eventuele sekseverschillen in het gebruik van emotiewoorden. Uit de analyses werd er een verschil zichtbaar tussen het emotievocabulaire binnen het Millennialproza en het proza van de voorgaande naoorlogse generaties. Echter, tegen de verwachtingen in werd er bevonden dat niet het Millennialproza, maar het voorgaande naoorlogse proza de hoogste concentratie emotiewoorden liet zien. Er dient hierbij wel de kanttekening te worden gemaakt dat uit eerdere kwantitatieve analyses bleek dat het aantal emotiewoorden door de afgelopen eeuw gelijkmatig lijkt af te nemen. Aanvullend, en eveneens tegen de verwachtingen in, bleek dat het Millennialproza niet gekenmerkt werd door een negatievere valentie dan zijn naoorlogse voorgangers. Juist het voorgaande proza scoorde hoger op verscheidene negatieve emotiecategorieën. Als laatste bleken er generatieonafhankelijke seksegebonden verschillen te zijn met betrekking tot het hanteren van emotiewoorden: vrouwen gebruikten significant meer emotiewoorden dan mannen.

Inhoudsopgave

Introductie	4
Theoretisch kader	7
2.1. <i>Emoties en literatuur</i>	7
2.1.1. Emoties.....	7
2.1.2. Emoties in de literatuurwetenschappen	9
2.1.3. Digitale mogelijkheden: Emotieanalyse	11
2.2. <i>Generaties</i>	13
2.3. <i>De Millennial</i>	14
2.3.1. De formatieve periode	14
2.3.2. De psychische backlash	17
2.4. <i>Onderzoeksvrage(n) en hypothese(n)</i>	20
Methode	21
3.1. <i>Corpus</i>	21
3.1.1. Samenstelling	21
3.1.2. Verwerving en conversie	23
3.2. <i>Onderzoeksmethode</i>	24
3.3. <i>Procedure</i>	26
Resultaten	30
4.1. <i>Algemene procedure assumptiecontrole</i>	30
4.2. <i>Subvraag 1 en 4</i>	30
4.2.1. Assumptiechecks	30
4.2.2. Total Emotions (LiLaH)	30
4.2.3. Affective processes (LIWC).....	31
4.2.4. Extra analyse	32
4.3. <i>Subvraag 2</i>	32
4.3.1. Assumptiechecks valentie.....	32
4.3.2. Positive emotions (LIWC).....	32
4.3.3. Negative emotions (LIWC)	32
4.3.4. Assumptiechecks emotionele patronen (LiLaH)	33
4.3.5. Emotionele patronen LiLaH-categorieën	33
4.3.6. Assumptiechecks emotionele patronen (LIWC)	34
4.3.7. Emotionele patronen LIWC-categorieën	34
4.4. <i>Subvraag 3</i>	35
Discussie	37
Literatuurlijst.....	44
Bijlage A	51
Bijlage B	52
Bijlage C	53
Bijlage D	56

Introductie

De Reactor, het online platform voor literaire kritiek, publiceerde tijdens de laatste maanden van 2020 en de eerste van 2021 een reeks artikelen over de Millennialliteratuur waarin door critici op zoek gegaan werd naar ‘poëtica y’.¹ Waar voorgaande generaties hun vernieuwende poëtica’s positioneerden via eigen tijdschriften of manifesten, lijken de Millenniaauteurs – auteurs geboren tussen begin jaren ’80 en midden/eind jaren ’90 – zich niet te verenigen met “grote gebaren, luide claims of manifesten.”² Nee, een expliciete stellingname lijkt uit te blijven waardoor vragen als “waar houdt de Millennialschrijver zich mee bezig” en “waar liggen de overeenkomsten en de verschillen met voorgaande jaren?” ontsluit dienen te worden door literaire critici.^{3, 4}

Verschillende critici hebben zich aan deze vraagstukken gewijd en er zijn globaal gezien twee tendensen te ontdekken: ten eerste zou de Millenniaauteur zich niet onderscheiden van zijn voorgangers met betrekking tot formele kenmerken. Zo merkt Sam De Gueldre op dat “deze auteurs formeel niet samenhangen [...]” en dat er “slechts in beperkte mate sprake [is] van formele vernieuwing.”⁵ Hans Demeyer en Sven Vitse hebben het over “een sterke heterogeniteit in stijl, poëtica en ideologie”⁶ en op de website van SLAA valt de volgende rauwe karaktersering over de Millennialliteratuur te lezen: “Originaliteit in de vormgeving is ver te zoeken en het experiment is zelfs morsdood”.⁷

Vormen de Millenniaauteurs dan überhaupt een eenheid die zich onderscheidt van zijn voorgangers? Volgens Thomas van Veen, literair recensent, vormen de Millennialschrijvers “meer een thematische groep dan dat ze een gedeelde literatuuropvatting hebben.”⁸ En wat die thematisering dan inhoudt? Dan komen we uit bij de tweede tendens, en alhoewel de toon van de verscheidene critici op dit punt verschilt – van verwijtend tot verontschuldigd – lijken ze het er unaniem over eens te zijn dat de Millenniaauteur naar binnen gerichte literatuur produceert waarin intra- en

¹ Voor een overzicht van de artikelen, zie: <https://www.dereactor.org/nieuws/poetica-y-lees-hier-alle-millennialliteratuur-terug>.

² Yra van Dijk, “De roman heeft een lichaam gekregen; De millennialschrijver zoekt gevoel en verbinding,” NRC, January 8, 2021, Nexis Uni.

³ Hans Demeyer and Sven Vitse, *Affectieve crisis, literair herstel* (Amsterdam: Amsterdam University Press, 2021), 25.

⁴ “Poëtica Y: Terugblik op onze reeks over Millennialliteratuur,” De Reactor, last modified March 15, 2021,

<https://www.dereactor.org/nieuws/poetica-y-lees-hier-alle-millennialliteratuur-terug>.

⁵ Sam De Gueldre, “Midden in de apocalyps,” *De Reactor*, November 11, 2020, <https://dereactor.org/teksten/ik-mag-niet-klagen-verhalenbundel-recensie-door-sam-de-gueldre>.

⁶ Demeyer & Vitse, *Affectieve crisis*, 26.

⁷ “Een discussie over de staat van de roman,” SLAA, visited on May 6, 2021, <https://slaa.nl/artikelen/een-discussie-over-de-staat-van-de-roman/>.

⁸ Thomas van Veen, “Gaaf de millennialschrijver voorbij het eigen perspectief?,” interview by Jelle Holtzapffel, Redpers, September 22, 2020, <https://www.redpers.nl/2020/09/22/wanneer-gaat-de-millennialschrijver-voorbij-het-eigen-perspectief/>.

intersubjectiviteit centraal staan. Zo stelt Sam de Gueldre in een recensie over de (Millennial)bundel *Ik mag niet klagen* dat “de ‘helden’ van deze kortverhalen [...] geen strak omlinjnde, zelfzekere en moreel rechtvaardige individuen [zijn]” maar dat zij zich “integendeel terug naar binnen, naar hun gevoelswereld en de relatie met de ander [keren].”⁹ Deze typering zien we vaker terugkomen bij de critici en polemici. Zo poneert Yra van Dijk dat we in de jongste literatuur spreken van “de ontdekking van het lichaam, relaties en gevoel: Het 'naakte bestaan' is nu een onderwerp voor kunst en literatuur.”¹⁰ Özcan Akyol verwijt ‘zijn’ generatie schrijvers daarenboven dat ze ontzettend ‘navelstaarderig’ bezig zijn: “Hun hoofdpersoon is vaak een schrijver uit de grachtengordel die worstelt met zijn emotiehuishouding. Dat zegt toch genoeg?”¹¹ En Aragorn Fuhrmann betoogt aansluitend dat “de literatuur vandaag zo hevig naar echte, onversneden emoties en menselijke verbinding [verlangt] dat ze weleens vergeet om kritisch na te denken.”¹²

Indien we de redenering van Demeyer en Vitse volgen die blijkt uit hun boek *Affectieve crisis, literair herstel*, verbinden we deze claims aan een “een verschuiving van een epistemologische en ontologische naar een affectieve dominant” waarbij “de hedendaagse roman niet langer in de eerste plaats vragen stelt over de relatie tussen de tekst en de realiteit, maar dat de dominante vraag van affectieve aard is: “Hoe kan ik de realiteit (mezelf, de ander, het verleden) voelen en ervaren?”¹³ Zij stellen dan ook dat “Wat deze groep schrijvers verbindt en onderscheidt van andere generaties [...] niet de taalbehandeling [is], zoals dat voor andere stromingen vaak wel geldt, maar een affectieve atmosfeer en vraagstelling.”¹⁴ In de woorden van Yra van Dijk: “Behalve een hoofd hebben de romans van nu ook een hart.”¹⁵

Of je deze verschuiving nu verklaart vanuit het verlangen naar oprechtheid en/of echtheid,¹⁶ of vanuit een veranderde technologische en ideologische context,¹⁷ feit blijft dat de Millennialliteratuur wordt gekenmerkt door een nadruk op de eigen ervaring, beleving en emoties.

⁹ De Gueldra, “Midden in de apocalyps.”

¹⁰ Yra van Dijk, “De roman heeft een lichaam gekregen.”

¹¹ Özcan Akyol, “Eus maakt zich kwaad: Wat willen ze nou? Dat mensen helemaal niet meer lezen?” interview by Sander Becker, Trouw, March 4, 2020. <https://www.trouw.nl/nieuws/eus-maakt-zich-kwaad-wat-willen-ze-nou-dat-mensen-helemaal-niet-meer-lezen~bc75acob/>.

¹² Aragorn Fuhrmann, “Millennial-fantasieën: over oprechtheid en vervreemding bij Sally Rooney, Joost de Vries en Ben Lerner,” *De Reactor*, March 3, 2021, <https://dereactor.org/teksten/millennial-fantasieen-over-oprechtheid-en-vervreemding-bij-sally-rooney-joost-de-vries-en-ben-lerner>.

¹³ Demeyer & Vitse, *Affectieve crisis*, 27.

¹⁴ Demeyer & Vitse, *Affectieve crisis*, 26-7.

¹⁵ Yra van Dijk, “De roman heeft een lichaam gekregen.”

¹⁶ Aragorn Fuhrmann, “Millennial-fantasieën.”

¹⁷ Demeyer & Vitse, *Affectieve crisis*, 22-7.

En dat is niet gek als we in ons achterhoofd houden dat de Millennialgeneratie al meer dan eens is omgedoopt tot de therapiegeneratie: “de generatie die naar hartenlust praat over zijn gevoelens en frustraties met elkaar en met therapeuten.”¹⁸ Schijnbaar praat de Millennial dus niet enkel over zijn gevoelens, maar vindt dit ook zijn weg naar de schrijftafel. Immers, in de eerder aangehaalde artikelen over de Millennialliteratuur wordt veelvuldig geschreven over negatieve en ambivalente emoties, over gevoelens van vervreemding, onthechting, gefrustreerd verlangen, verlamming, leegte, melancholie, weemoed, instabiliteit, onzekerheid, schuld, depressie, verveling, eenzaamheid, angst, vermoeidheid en ontwrichting.

De Millennialliteratuur lijkt dus te worden gekenmerkt, en onderscheidt zich mogelijkwerwijs van voorgaand naoorlogs proza, door rijkelijk gearticuleerde negatieve emotiepatronen. Echter, een systematische emotieanalyse waarbij op zoek gegaan wordt naar de dominante gevoelspatronen binnen een corpus van Millennialliteratuur en dit wordt vergeleken met hun voorgangers is tot op heden uitgebleven. Hierdoor kan er niet geconcludeerd worden dat het proza van de Millennialauteur daadwerkelijk op psychisch-emotioneel vlak afwijkt van de voorgaande generaties. In dit eindwerkstuk zal er daarom een kwantitatief vergelijkend onderzoek gedaan worden naar de emotionele patronen binnen het proza van de Millennial. Hiertoe zullen emotiewoorden geïnterpreteerd worden in een corpus van Millennialproza en zullen deze vergeleken worden met de emotionele patronen binnen het proza van eerdere naoorlogse generaties. In de volgende paragrafen zal er, alvorens het huidige onderzoek uitvoerig te bespreken, allereerst een toelichting worden verschaft over emoties binnen de literatuurwetenschappen, vervolgens zal er kort ingegaan worden op het generatiebegrip van Mannheim en als laatste zal er een overzicht worden gegeven van de huidige literatuur met betrekking tot de Millennialgeneratie.

¹⁸ Doortje Smithuijsen, “De generatie die maar niet kan kiezen tussen kwetsbaarheid en ironie.”

Theoretisch kader

2.1. Emoties en literatuur

“Literary art and emotions go hand in hand.”¹⁹ Met die notie zullen niet veel literatuurwetenschappers het oneens zijn. Zo blijkt literaire voorkeur te zijn gekoppeld aan de emotionele staat,²⁰ is fictie in staat om emotionele patronen te triggeren in de lezer wanneer deze zich onderdompelt in een roman,²¹ en lijken emoties onomstotelijk verbonden te zijn met het actieve schrijfproces: emotionele patronen in de binnenwereld van de auteur blijken een essentieel onderdeel bij de creatie van nieuwe literaire werken.²² Daarnaast worden emoties gezien als een cruciaal onderdeel van een overtuigend narratief, immers, fictie vertelt ons over personages die voortgedreven worden door emoties als schuld, liefde, angst, haat en jaloezie bij het nastreven van hun verlangens, doelen, passies en intenties.^{23,24} Het kunnen identificeren en begrijpen van emotionele patronen wordt dan ook gezien als een essentieel ingrediënt voor literair begrip en zorgt voor een meer betekenisvolle leeservaring.²⁵ Er zijn wetenschappers die zelfs claimen dat niet de plot, maar de emotionele effecten en/of patronen de tekst van zijn coherentie voorzien en daarmee de basis leggen voor de genrespecifieke esthetische ervaring.²⁶ Maar wat zijn emoties nu eigenlijk?

2.1.1. Emoties

Emoties beïnvloeden acties, welzijn, gedrag, besluitvorming en de – zowel fysieke als mentale – gezondheid. Tot zover is er consensus onder emotie-onderzoekers. Maar, stel je de vraag “wat zijn emoties?” aan 34 emotie-onderzoekers afkomstig uit het psychologische veld, dan bleek uit onderzoek van Carroll E. Izard dat alle 34 onderzoekers een andere definitie aandragen. Alhoewel de

¹⁹ Evgeny Kim and Roman Klinger, “A Survey on Sentiment and Emotion Analysis for Computational Literary Studies,” *Zeitschrift für digitale Geisteswissenschaften* (under review, last revised March 16, 2021): 5. DOI: 10.17175/2019_008.

²⁰ Kim & Klinger, “A Survey on Sentiment and Emotion Analysis,” 2.

²¹ Susanne Knaller, “Emotions and the Process of Writing,” in *Writing Emotions: Theoretical Concepts and Selected Case Studies in Literature*, edited by Ingeborg Jandl, Sabine Schönfellner, Gudrun Tockner and Susanne Knaller (Bielefeld: Transcript Verlag, 2017), 25. DOI: 10.14361/9783839437933-002.

²² Susanne Knaller, “Emotions and the Process of Writing,” 22-26.

²³ Susanne Knaller, “Emotions and the Process of Writing,” 17.

²⁴ Kim & Klinger, “A Survey on Sentiment and Emotion Analysis,” 1.

²⁵ Kim & Klinger, “A Survey on Sentiment and Emotion Analysis,” 5-6.

²⁶ Pirjo Lyytikäinen, “How to Study Emotion Effects in Literature: Written Emotions in Edgar Allan Poe’s “The Fall of the House of Usher”” in *Writing Emotions: Theoretical Concepts and Selected Case Studies in Literature*, edited by Ingeborg Jandl, Sabine Schönfellner, Gudrun Tockner and Susanne Knaller (Bielefeld: Transcript Verlag, 2017), 263. DOI: 10.14361/9783839437933-002.

definities elkaar niet hoeven uit te sluiten en elkaar aan kunnen vullen, blijkt een unitaire synthese niet mogelijk.²⁷

Ook vanuit andere velden - e.g. mediawetenschappen, geschiedenis, antropologie, literatuurwetenschappen, biologie, sociologie, filosofie en de neurowetenschappen - zijn wetenschappers zich onder invloed van de ‘emotional turn’ de laatste jaren steeds meer bezig gaan houden met het debat omtrent de theorie over, en de definitie van emoties. Dit resulteerde niet enkel in nieuwe invalshoeken en wetenschappelijke ontwikkelingen omtrent het concept ‘emoties’, maar ook in talloze nieuwe theorieën. Ondertussen zijn er “as many theories of emotions as there are emotion theorists” als we Joseph LeDoux mogen geloven.²⁸ Het gaat voor dit eindwerkstuk te ver om een uitputtend overzicht te geven van alle standpunten binnen het huidige debat omtrent de definitie van, en de theorieën over emoties en aanverwante termen dat zowel binnen als tussen verschillende disciplines gevoerd wordt. Het vervolg van deze paragraaf zal zich dan ook beperken tot de ‘Basic Emotion Theory’. Desalniettemin is het belangrijk dat men zich bewust is van het aanhoudende debat en dat de theorie die in dit eindwerkstuk gehanteerd wordt niet per definitie de juiste ofwel de minst omstreden is. De theorie was echter het meest bruikbaar voor het onderzoeksdoel van dit eindwerkstuk en is derhalve als leidend gehanteerd.

Paul Ekman wordt gezien als de grondlegger van de ‘Basic Emotion Theory.’ Hij had een psycho-evolutionair perspectief en zag emoties als unieke gevoelsentiteiten met een adaptieve overlevingswaarde voor het individu. Volgens hem waren er zes basisemoties, ofwel discrete emotionele toestanden, die van elkaar onderscheiden konden worden: blijdschap, boosheid, verdriet, verassing, walging en angst. Deze basisemoties waren volgens hem aangeboren, biologisch bepaalde, universeel-menselijke emoties die we allemaal voelen ongeacht talige, regionale, culturele of etnische verschillen.^{29,30} Deze theorie heeft de basis gevormd voor de opkomst van talloze vervolgonderzoeken en nieuwe theorieën binnen het emotionele domein. Één van de theoretici die in de voetstappen trad van Ekman was Robert Plutchik.

²⁷ Carroll E. Izard, “The Many Meanings/Aspects of Emotion: Definitions, Functions, Activation, and Regulation,” *Emotion Review*, 2, no. 4 (October 2010): 364-368. DOI: 10.1177/1754073910374661.

²⁸ Joseph LeDoux, quoted in Julie Beck, “Hard Feelings: Science’s Struggle to Define Emotions” *The Atlantic*, February 24, 2015, <https://www.theatlantic.com/health/archive/2015/02/hard-feelings-sciences-struggle-to-define-emotions/385711/>.

²⁹ Paul Ekman, “An Argument for Basic Emotions,” *Cognition and Emotion* 6, 3/4 (1992): 169-200. <http://www.paulekman.com/wp-content/uploads/2013/07/An-Argument-For-Basic-Emotions.pdf>.

³⁰Noot: Volgens Ekman zouden alle basisemoties zich kenmerken door een snelle aanvang, korte duratie, ongevraagde opkomst, automatische *appraisal* en een coherente respons. Echter, iedere basisemotie onderscheidt zich van de anderen op basis van uitdrukking, *appraisal*, triggers, gedragsmatige respons en bijbehorende fysiologie. Zie voor meer informatie omtrent de zes basisemoties: Paul Ekman, “An Argument for Basic Emotions.”

Robert Plutchik was het in grote lijnen eens met het biologisch-evolutionaire perspectief van Ekman, maar voegde twee emoties toe aan de lijst met basisemoties: vertrouwen en verwachting. Hij creëerde het ‘wheel of emotions’ waarin hij de acht basisemoties conceptualiseerde als een kleurenwiel. De emoties zijn hierin zo georganiseerd dat emoties die elkaars tegenovergestelden zijn ook tegenover elkaar liggen in het kleurenwiel (blijdschap vs. verdriet; boosheid vs. angst; vertrouwen vs. walging; verassing vs. verwachting). Emoties die volgens zijn model niet binnen deze acht basisemoties vielen conceptualiseerde Plutchik als combinaties van deze acht “just as some colors are primary and others made by mixing the primary colors.”³¹ Deze theorieën omtrent de basisemoties zijn nuttig gebleken in computationeel literatuurwetenschappelijk onderzoek, waarop in de komende paragraaf verder zal worden ingegaan.

2.1.2. *Emoties in de literatuurwetenschappen*

Ondanks de eerder beschreven onlosmakelijke verhouding tussen emoties en literatuur heeft de literatuurwetenschap zich tot aan het einde van de twintigste eeuw grotendeels afzijdig gehouden van de affectieve en emotionele dimensies van literatuur.³² Een deel van de oorzaak hiervan lag in de poststructuralistische theorie waarin de focus lag op de taal en het discours en er voorbij werd gegaan aan het subject en het lichamelijke. Daarnaast was ook de postmoderne cultuur, gekenmerkt door formele vlakheid en de teloorgang van het affect, een reden om afstand te bewaren ten opzichte van de affectieve en emotionele dimensies van de literatuur.³³ Echter, de laatste twee decennia hebben deze dimensies onder invloed van de eerder beschreven ‘emotional turn’ vernieuwde interesse gekregen van literatuurwetenschappers.^{34, 35} Immers, de nieuwe ontwikkelingen resulteerden in technologische mogelijkheden waarmee “de allerindividueelste gevoelens en sentimenten van het

³¹Robert Plutchik, “The Nature of Emotions: Human emotions have deep evolutionary roots, a fact that may explain their complexity and provide tools for clinical practice,” *American Scientist* 89, no. 4 (July/August 2001): 344-350. JSTOR.

³² Kim & Klinger, “A Survey on Sentiment and Emotion Analysis,” 5.

³³Anneleen Masschelein, Kristine Steenbergh and Arne Vanraes, “Een Bewogen Veld. The ‘affective turn’ in de eenentwintigste literatuurtheorie en historische letterkunde,” *Cahier voor Literatuurwetenschap*, vol. 7 (2015): 118, DOI: 10.2307/j.ctv1wxt3t.16.

³⁴Jandl, Knaller, Schönfeller & Tockner, “Preface,” 9.

³⁵ *Noot*: Er zijn verschillende termen gebruikt om deze ‘turn’ aan te geven, zo wordt er eveneens dikwijls gesproken over de ‘affective (re)turn.’ Maar in het licht van de focus van deze scriptie is er gekozen om de term ‘emotional turn’ aan te houden. Overigens is het betwistbaar of er daadwerkelijk van een ‘turn’ gesproken kan worden “given the fact that emotions have been a topic in philosophy and the arts since antiquity. Emotions were, for example, also broadly treated in the discourses on affect and passion in the 16th and 17th century, in the 18th century’s discourse of sentiment, or, with the concept of empathy, in the 19th and 20th century.” (Ingeborg Jandl, Susanne Knaller, Sabine Schönfeller en Gudrun Tockner, “Preface” in *Writing Emotions: Theoretical Concepts and Selected Case Studies in Literature*, edited by Ingeborg Jandl, Sabine Schönfeller, Gudrun Tockner and Susanne Knaller (Bielefeld: Transcript Verlag, 2017), 9. DOI: 10.14361/9783839437933-002).

subject steeds transparanter” en daarmee toegankelijker werden.³⁶ Daarnaast bood een focus op emoties de literatuurwetenschapper de ruimte om zich af te zetten tegen de subjectloze discoursen in de poststructuralistische theorie, en om interdisciplinaire aansluiting te zoeken.³⁷ Het resultaat was een literatuurwetenschap die geïnteresseerd raakte “in a subject which literature itself has, in fact, ever since been concerned with: emotions and feelings”.³⁸ Het gevoel werd een “opvallend zwaartepunt van kritisch en bij uitstek interdisciplinair onderzoek.”³⁹

Deze vernieuwde interesse richtte zich globaal op vier gebieden; 1) onderzoek naar emotionele concepten en strategieën in esthetische theorieën en poëtica’s; 2) de analyse van emoties en daaraan gelieerde concepten en strategieën in zowel historische als moderne teksten; 3) de emotionele effecten in de receptie van een literair werk; en 4) onderzoek naar de aanname van de aanwezigheid van emoties in de literaire productie.⁴⁰ Het vervolg van deze paragraaf zal, gezien de inhoud van dit eindwerkstuk gewijd zijn aan punt 2.⁴¹ In eerste instantie kreeg het onderzoek naar emoties in literaire teksten vorm in termen van close-reading. Hierbij werd er gepoogd inzicht te krijgen in de affectieve atmosfeer, ofwel de emotionele toon van een tekst.^{42,43} Zo deed Lyytikäinen onderzoek naar de stemming in ‘The Fall’ van Edgar Allan Poe, hij illustreerde dat de *overall mood* – in dit geval somberheid, of een donkere melancholie – en de individuele elementen uit de tekst met elkaar samenhangen en dat het juist deze grondtoon is die de basis vormt voor de esthetische ervaring van de lezer.⁴⁴

Met de opkomst van de digital humanities kreeg het emotieonderzoek een nieuwe impuls in de vorm van de toepassing van emotieanalyse. Het kader van de hieronder beschreven emotieanalyse vormt de basis voor dit eindwerkstuk.

³⁶ Tobias Hermans and Gunther Martens, “Inleiding. Grote emoties in de literatuur,” *Cahier voor Literatuurwetenschap*, vol. 7 (2015): 5.

³⁷ Anneleen Masschelein, Kristine Steenbergh & Arne Vanraes, “Een Bewogen Veld,” 118.

³⁸ Susanne Knaller, “Emotions and the Process of Writing,” 18.

³⁹ Tobias Hermans en Gunther Martens, “Inleiding. Grote emoties in de literatuur,” 5.

⁴⁰ Susanne Knaller, “Emotions and the Process of Writing,” 20.

⁴¹ *Noot*: Welbeschouwd sluit deze scriptie eveneens – op z’n minst gedeeltelijk – aan bij punt 4.

⁴² Lyytikäinen, “Emotion Effects in Literature,” 253-55.

⁴³ *Noot*: Dit werd bereikt door het (frequent) hanteren van een dubbele focus waarbij de aandacht zowel uitging naar de ‘wereld’ als naar het ‘woord’. Bij ‘wereld’ kan je denken aan karakters, vertellers, plotstructuren, evenementen, fictionele objecten en locaties die allen bijdragen aan de emotionele effecten van de verhaalwereld. Bij ‘woord’ kan je denken aan alle materiële aspecten van taal en stijl – e.g. lexicale keuzes, linguïstische registers, ritme – en de gebruikte verteltechnieken die bijdragen aan de creatie van het emotionele effect van een tekst (zie: Lyytikäinen, “Emotion Effects in Literature,” 253-55).

⁴⁴ Lyytikäinen, “Emotion Effects in Literature,” 247-264.

2.1.3. Digitale mogelijkheden: Emotieanalyse

De computationele taalkunde is zich twee decennia geleden bezig gaan houden met de computationele analyse van emoties en sentiment en dit resulteerde in het veld van de emotie- en sentimentanalyse. Het doel van deze emotieanalyse is het blootleggen van verborgen emoties in een bepaalde tekst op basis van NLP, tekstanalyse en computationele technieken. Dit kan zowel plaatsvinden op het niveau van de gehele tekst, de zin, of het woord. De computationele technieken die hierbij worden toegepast zijn op te delen in twee categorieën: de ‘lexicon based approach’ waarbij er wordt gewerkt met een *emotion lexicon* dat tekstuele eenheden bevat die geannoteerd zijn met emotielabels, en de ‘machine learning approach’ waarbij er *machine learning* wordt ingezet om het systeem te trainen voor de classificatie van emoties in teksten. De emotionele classificatie die in beide benaderingen een centrale rol kent, kan op twee manieren plaatsvinden: op basis van emotionele categorieën, waarbij lexicale elementen worden opgedeeld in specifieke labels die veelal afkomstig zijn uit het basisemotiemodel, of op basis van emotionele dimensies.^{45,46,47}

Begin jaren ‘80 werd deze emotieanalyse voor het eerst gebruikt in het kader van een literatuurwetenschappelijk onderzoek. Anderson en McMasters vroegen zich af waarom bepaalde teksten meer interesse van het publiek genoten dan anderen. Zij focusten hierbij op de emotionele toon en brachten deze middels computationele methoden in kaart in een grootschalig corpus aan teksten. Zij concludeerden dat de emotionele toon van een tekst verantwoordelijk kan zijn voor de interesse van de lezer.⁴⁸ Dit onderzoek was een startschot voor de opkomst van emotieanalyse in de literatuurwetenschappen en al snel werden de mogelijkheden van dit nieuwe veld geëxploreerd. De onderzoeken die volgden lieten verschillende trends zien. Zo werd er onderzoek gedaan naar (1) de classificatie van teksten op basis van de emoties die zij bevatten; (2) naar genrespecifieke

⁴⁵Kim & Klinger, “A Survey on Sentiment and Emotion Analysis,” 3-5.

⁴⁶ *Noot*: De termen emotieanalyse en sentimentanalyse worden in de literatuur regelmatig (foutief) door elkaar gebruikt. Binnen dit onderzoek zal er gebruik gemaakt worden van de term emotieanalyse. Deze keuze is gebaseerd op het onderscheid dat gemaakt wordt door Kim & Klinger. Zij stellen dat er bij sentimentanalyse enkel wordt gekeken naar de brede categorieën ‘positief’ en ‘negatief sentiment’, terwijl er bij emotieanalyse tot doel is gesteld om specifieke, en daarmee meer genuanceerde, emoties te herkennen (zie: Kim & Klinger, “A Survey on Sentiment and Emotion Analysis,” 1).

⁴⁷ *Noot*: Indien er met emotionele dimensies wordt gewerkt krijgen woorden geen specifieke emotiecategorie toebedeeld, maar krijgen ze een plaats toegekend binnen een circumplex model. Zo’n model bestaat uit een cirkel met daarin twee of meer dimensies die geplotted zijn op een horizontale en een verticale as. De meest gebruikte dimensies zijn hierbij valentie (plezierig vs. onplezierig) en arousal (kalmte vs. opwindend). Iedere subjectieve affectieve ervaring die uitgedrukt is met een bepaald woord krijgt een specifiek punt toegekend binnen dit model. Dit punt geeft een unieke beschrijving van de affectieve ervaring zonder dat er daarbij verwezen hoeft te worden naar emotieconcepten waarvan het bestaan niet onomstreden is (zie: Kim & Klinger, “A Survey on Sentiment and Emotion Analysis,” 3-5).

⁴⁸ Clifford W. Anderson and George E. McMaster, “Computer assisted modeling of affective tone in written documents,” *Computers and the Humanities* 16 (September 1982): 3-9. DOI: 10.1007/BF02393459.

emotiepatronen; (3) naar de emotionele analyse van personages, hun interacties en relaties; (4) naar sekseverschillen in het gebruik van emotiewoorden; (5) naar de mogelijkheden tot emotieanalyse in het historische domein, en (6) naar de diachrone verandering van sentiment en emoties.⁴⁹ Opvallend hierbij is dat de ‘lexicon based approach’, veelal in combinatie met emotionele classificatie op basis van emotionele categorieën, de overhand heeft gehouden in de literatuurwetenschappelijke onderzoeken die gebruik maken van emotieanalyse. Dit is opmerkelijk, in aanmerking genomen dat deze benadering binnen de computationele taalkunde ruimschoots ingeruild is voor de ‘machine learning approach,’ aangezien de ‘lexicon based approach’ toch zo zijn beperkingen heeft: “the surface affective value of the words does not always align with their more nuanced affective meaning and [...] sentiment analysis tools make mistakes when classifying a text as emotional or not.”⁵⁰ Desalniettemin is het mogelijk om nieuwe waardevolle inzichten te verwerven, die met de traditionele hermeneutiek niet mogelijk waren geweest.⁵¹ Immers, “By identifying emotional tones of text passages one can model affective patterns of a given text or a collection of texts, which in turn can be used to challenge or test existing literary theories.”⁵²

Enkele resultaten die in het licht van dit eindwerkstuk relevant zijn, zijn de volgende: (1) Koolen deed een grootschalig onderzoek naar het verschil tussen ‘women’s books’ en literaire fictie en kwam tot de conclusie dat ‘women’s books’ meer positieve emotiewoorden en woorden die refereerden aan vriendschap bevatten dan literaire fictie. Daarnaast kwam ze tot de conclusie dat er geen significant verschil is in het gebruik van emotiewoorden tussen mannelijke en vrouwelijke auteurs van literaire fictie;⁵³ (2) uit onderzoek van Newman et al. bleek daarentegen dat vrouwen meer emotiewoorden neigen te gebruiken dan mannen;⁵⁴ en (3) Morin en Acerbi deden onderzoek naar een corpus van 307.527 boeken, geschreven tussen 1900 en 2000, om de diachrone verandering van de emotionaliteit van teksten in kaart te brengen. Zij kwamen tot de conclusie dat het gebruik van emotiewoorden, en met name het gebruik van positieve emotiewoorden, afnam met de tijd.⁵⁵

⁴⁹Voor een volledig overzicht van de bevindingen en mogelijkheden binnen het vakgebied zie: Kim & Klinger, “A Survey on Sentiment and Emotion Analysis,” 7-17.

⁵⁰ Kim & Klinger, “A Survey on Sentiment and Emotion Analysis,” 18.

⁵¹ Kim & Klinger, “A Survey on Sentiment and Emotion Analysis,” 17-8.

⁵² Kim & Klinger, “A Survey on Sentiment and Emotion Analysis,” 2.

⁵³ Corina Koolen, “Women’s books versus books by women,” paper presented at 13th Annual International Conference of the Alliance of Digital Humanities Organizations (DH2018), Mexico City, Mexico, June 26-29, 2018. <https://dh2018.adho.org/womens-books-versus-books-by-women/>.

⁵⁴ Matthew L. Newman, Carla J. Groom, Lori D. Handelman and James W. Pennebaker, “Gender Differences in Language Use: An Analysis of 14,000 Text Samples,” *Discourse Processes* 45, no. 3 (May 2008): 219. DOI: 10.1080/01638530802073712.

⁵⁵ Olivier Morin and Alberto Acerbi, “Birth of the cool: a two-centuries decline in emotional expression in anglophone fiction,” *Cognition and Emotion* 31, no. 8, (December 2017): 1665-1668. DOI: 10.1080/02699931.2016.1260528.

Computationeel onderzoek naar generatieverschillen in het gebruik van emotiewoorden zoals het huidige is tot op heden echter nagenoeg uitgebleven.

2.2. Generaties

Ga je op zoek naar het woord ‘generatie’ in de Van Dale dan zul je onder andere de volgende betekenis vinden: “groep van ongeveer gelijktijdig geboren mensen.”⁵⁶ Dit lijkt een weinigzeggende operationalisatie van het begrip, want wat is ‘ongeveer gelijktijdig’? En waarom vormt de ene groep ‘ongeveer gelijktijdig geboren mensen’ wel een generatie en de ander niet?

Er is veel discussie omtrent het nut en de betekenis van het generatiebegrip.⁵⁷ Nochtans is er binnen dit onderzoek voor gekozen om het nut niet te betwisten en uit te gaan van de oorspronkelijke conceptualisatie van het begrip ‘generatie’ zoals geïnitieerd door Karl Mannheim. Deze Hongaars-Joodse socioloog wordt door velen gezien als de grondlegger van de sociologische generatietheorie en zijn artikel *Das Problem der Generatione* wordt beschouwd als de eerste sociologische uiteenzetting over de betekenis van generaties. Mannheim stelt dat het bij een generatie gaat om een groep tijdgenoten die in dezelfde historische en sociaal-culturele ruimte geboren zijn. Zij zijn in hun formatieve periode (tussen grofweg het 12^e en 25^e levensjaar: de periode waarin intellectuele capaciteiten zich openbaren) blootgesteld aan dezelfde sociale omstandigheden en historische gebeurtenissen (ofwel: formatieve ervaringen) en zij zijn zich ervan bewust deze ervaringen met elkaar te delen en daarmee een gedeeld lot te dragen. Deze gedeelde gebeurtenissen, deze vroege impressies en ervaringen, smelten tijdens de formatieve periode samen tot een samenhangend wereldbeeld dat tot uiting komt in generatiespecifieke gedragspatronen, attitudes (t.o.v. zichzelf, zijn leven en de wereld) en waardeoriëntaties. Mannheim gaat er vanuit dat dit wereldbeeld persistent is en dat alle latere ervaringen hun betekenis aan dit vroeg gevormde wereldbeeld ontleen. Hiermee hebben deze gedeelde ervaringen een blijvend effect op de levensloop.⁵⁸

De identificatie met een bepaalde generatie berust dus veel meer dan op een ‘ongeveer gelijktijdige geboorte’, op een gedeelde lotsbestemming en een gedeelde biografie. In de volgende paragrafen zal de millennialgeneratie nader belicht worden.

⁵⁶ Van Dale, s.v. “generatie,” accessed May 9, 2021, Gratis woordenboek | Van Dale.

⁵⁷ Zie: J.A.A. van Doorn, *Gevangen in de tijd. Over generaties en hun geschiedenis*. (Amsterdam: Boom, 2002), 15-22.

⁵⁸ Karl Mannheim, “Das Problem der Generationen,” *Kölner Vierteljahresheft für Soziologie* 7 (1928-1929): 154-184, 309-330.

2.3. De Millennial

De Millennials, volgens demograaf David Foot geboren tussen 1980 en 1995,⁵⁹ staan als kinderen van de Baby Boomers (1946-65) ook wel bekend als de ‘Baby Boom Echo.’ Op het moment van schrijven nemen de Millennials maar liefst 3.286.896 plaatsen in binnen de Nederlandse bevolking en hebben ze een leeftijd tussen de 25 en de 40 jaar.⁶⁰ In de onderstaande paragrafen zullen de formatieve periode en de psyche van de Millennialgeneratie worden toegelicht. Hierbij dient in het achterhoofd te worden gehouden dat de meeste onderzoeken afkomstig zijn uit het Engelse taalgebied.

2.3.1. De formatieve periode

De formatieve periode van de Millennial wordt, naast (1) de gedeelde aspecten binnen de opvoeding, gekenmerkt door een verscheidenheid aan maatschappelijk-historische invloeden: (2) de Val van de Berlijnse Muur in 1989; (3) het Neoliberalisme; (4) de economische crisis (2008); (5) ‘The age of Terrorism’; en (6) de digitale revolutie.

(1) De opvoeding

Een eerste opvallendheid binnen de opvoeding van de Millennial is dat hun ouders het hoogste echtscheidingspercentage laten zien ten opzichte van alle voorgaande generaties. Volgens het Pew Research Center zijn slechts zes op de tien Millennials opgevoed door beide ouders.⁶¹ Daarnaast hebben Millennials een opvallend sterke band met hun ouders en is er, aldus David H. Kahl, een toename te zien in de ouderlijke interferentie in het leven van de Millennial. Aan de ouders van Millennials wordt ook wel gerefereerd met de term ‘helicopter parents’ waarmee verwezen wordt naar het betrokken, beschermende en gidsende karakter van de opvoeding. Door middel van extreme betrokkenheid bij het leven van hun kind proberen deze zogenoemde *helicopter parents* individuele successen en prestaties te stimuleren en negatieve ervaringen te vermijden.⁶² Volgens Gray is dit reeds zichtbaar in het kinderspel: sinds 1980 is er sprake van een afname in het aantal uren dat een

⁵⁹ D.K. Foot and D. Stoffman, *Boom, Bust and Echo 2000: Profiting from the Demographic Shift in the New Millennium* (Toronto: Macfarlane, Walter & Ross, 1998).

⁶⁰Zie de website van het CBS voor de meest actuele cijfers.

⁶¹ Paul Taylor and Scott Keeter, ed., *Millennials: Confident. Connected. Open to Change*, Washington D.C.: Pew Research Center, 2010: 1-8. <https://www.pewresearch.org/social-trends/2010/02/24/millennials-confident-connected-open-to-change/>.

⁶² David H. Kahl, “Resisting the Influence of Neoliberalism on Millennial Faculty through Critical Communication,” in *Millennial culture and communication pedagogies: Narratives from the classroom and higher education*, eds. Mary Z. Ashlock and Ahmet Atay, (Washington D.C.: Lexington Books, 2018), 4-6. <https://ssrn.com/abstract=3473960>.

kind spendeert aan ongestructureerd, vrij spelen en daarentegen is er een toename zichtbaar in de ouderlijke mediatie binnen het kinderspel.⁶³ Later vertaalt zich dit volgens Kahl naar een actieve, beschermende en begeleidende rol van de ouder in het academische leven van de Millennial waarbij de nadruk ligt op het behalen van individuele academische successen en prestaties. Door het opvoedkundige zwaartepunt te leggen op academische competitie, individualisme en het streven naar (economische) successen, zouden ouders hun kinderen willen voorbereiden op de competitieve volwassenwereld. Dit pedagogische gedachtegoed is volgens Kahl te herleiden naar het neoliberalisme dat tot bloei kwam na de Val van de Berlijnse Muur.⁶⁴

(2) De Val van de Berlijnse Muur (1989)

Alhoewel de Val van de Muur door een deel van de Millennials niet bewust is meegemaakt, heeft deze gebeurtenis, dit einde van de Koude Oorlog, wel gezorgd voor een optimistische toekomstverwachting en een vooruitgangsgeloof ten tijde van het opgroeien van de Millennial: “De wereldeconomie groeide hard en zou alleen maar verder groeien en kansen bieden voor iedereen” was de breed gedragen gedachte, aldus Dupont-Nivet en Tielbeke.⁶⁵ Volgens De Haan werd deze groei toegedicht aan het neoliberalisme dat in de jaren tachtig voet aan de grond had gekregen, en werd dit nieuwe politiek-economische systeem na '89 onthaald als dé oplossing voor de crisis waarin de verzorgingsstaat had verkeerd.⁶⁶

(3) Het neoliberalisme

De Millennial groeide dus op ten tijde van de bloei van het neoliberalisme. Het neoliberalisme is een uitingvorm van het (hyper)kapitalisme en favoriseert deregulatie, privatisatie en de vrije markt. Binnen het neoliberalisme lag de nadruk niet langer op het collectief, maar verschoof deze naar het individu: het individu dat alles zou kunnen bereiken zolang hij er zelf maar naar handelde en in geloofde. Winst wordt hierbij geprivilegieerd boven alle andere aspecten van het leven en er ligt een maatschappelijke nadruk op competitie, selectie, concurrentie en op het nastreven van individuele

⁶³Peter Gray, “The Decline of Play and the Rise of Psychopathology in Children and Adolescents,” *American Journal of Play* 3, no. 4 (2011): 444-447. ResearchGate.

⁶⁴ David H. Kahl, “Resisting the Influence of Neoliberalism,” 4-6.

⁶⁵ Daphné Dupont-Nivet and Jaap Tielbeke, “Een gedesillusioneerde generatie komt in opstand,” *De Groene Amsterdammer*, October 31, 2019, <https://www.groene.nl/artikel/een-gedesillusioneerde-generatie-komt-in-opstand>.

⁶⁶ Ido de Haan, “De Realiteit van het Neoliberalisme,” *Clingendael Institute*, October 9, 2019, <https://spectator.clingendael.org/nl/publicatie/de-realiteit-van-het-neoliberalisme>.

economische prestaties en successen.⁶⁷ Gelijke kansen op succes dienen in dezen te worden gewaarborgd door door de overheid opgestelde wettelijke kaders die het adequaat functioneren van de markt dienen te garanderen.⁶⁸ Het neoliberale systeem heeft de Millennial volgens Kahl mede gevormd en daarmee zijn culturele en maatschappelijke beeldvorming beïnvloed.⁶⁹

(4) De economische crisis (2008)

De stabiele, betrouwbare economische situatie waarin de Millennial zich tijdens zijn jeugd in had bevonden sloeg met de economische crisis in 2008 abrupt om. Ondanks dat de beperkingen van het neoliberale systeem zich onmiskenbaar openbaarden bleven de regeringen vasthouden aan hun neoliberale politiek. Immers, volgens Ido de Haan werd ieder alternatief weggezet als een irrationele verloochening van de geldende economische waarheden. Er ontstond onder de Europese regeringen een bezuinigingsbeleid wat resulteerde in een stagnerende economische groei, een aanhoudende werkloosheid, groeiende sociale ongelijkheid en een onvermoeibare armoede.⁷⁰ De Millennial die zich op dat moment (academisch) klaarstoomde voor het betreden van de arbeidsmarkt wist zich geconfronteerd met groeiende studieschulden, slechte carrièrevooruitzichten, flexibilisering van de arbeidsmarkt, lagere lonen en een overspannen woningmarkt.^{71,72} Er ontstond volgens Dupont-Nivet en Tielbeke een “generatie van twintigers wier verwachte levenscurve plots veranderde van een opwaartse naar een neerwaartse lijn,”⁷³ en er zat voor een groot gedeelte van de gedesillusioneerde Millennials niets anders op dan na het afstuderen terug te keren naar het ouderlijk huis. Mijlpalen zoals carrière maken, een huis kopen, trouwen en kinderen opvoeden werden veelal noodgedwongen uitgesteld waarmee de ontwikkeling van de volwassen identiteit stagneerde, aldus Mechler.⁷⁴

⁶⁷ David H. Kahl, “Resisting the Influence of Neoliberalism,” 3-4.

⁶⁸ Ido de Haan, “De Realiteit van het Neoliberalisme.”

⁶⁹ David H. Kahl, “Resisting the Influence of Neoliberalism,” 3-4.

⁷⁰ Ido de Haan, “De Realiteit van het Neoliberalisme.”

⁷¹ Daphné Dupont-Nivet & Jaap Tielbeke, “Een gedesillusioneerde generatie komt in opstand.”

⁷² Heather Mechler, “Off Our Lawns and Out of Our Basements: How We (Mis)Understand the Millennial Generation,” *Journal of College & Character* 14, no. 4 (November 2013): 360-361. DOI: 10.1515/jcc-2013-0045.

⁷³ Daphné Dupont-Nivet & Jaap Tielbeke, “Een gedesillusioneerde generatie komt in opstand.”

⁷⁴ Heather Mechler, “Off Our Lawns and Out of Our Basements,” 360-361.

(5) 'The age of terrorism'

De Millennial was tussen de 6 en de 21 jaar oud ten tijde van de aanslag op de Twin Towers. Het merendeel heeft deze gebeurtenis daarmee bewust meegemaakt en snapte het belang van de situatie. Hierdoor kan dit als een formatief evenement worden beschouwd.⁷⁵ Mede door de enorme media-aandacht voor terrorisme, de moord op Theo van Gogh en de aanslagen in Madrid en Londen, heerste er onder Europeanen angst voor een tweede 9/11, voor een golf van terreur en voor de kans om zelf slachtoffer te worden van een (jihadistische) terroristische aanslag, aldus Bakker. Uiteindelijk was Al Qaida niet erg 'succesvol' meer na 9/11 en bleef een golf van terreur uit.⁷⁶

(6) De digitale revolutie

De Millennial is de eerste generatie die bestempeld kan worden als zogenaamde 'digital natives.' Zij groeiden op ten tijde van de opkomst van het internet en dit heeft hen gevormd in zowel de onderlinge communicatie en interactie, als in de methodes waarop zij informatie zoeken en delen. Technologie en sociale media zijn niet meer weg te denken in het contact tussen Millennials en hun omgeving. Hierdoor is er een transformatie ontstaan in de manier waarop Millennials hun socialiteit aanschouwen en uitoefenen, aldus Docu.⁷⁷ Daarnaast heeft de Millennial, volgens Pendergast, de mogelijkheid tot, en ook de behoefte aan, eenvoudige en snelle toegang tot informatie.⁷⁸

2.3.2. De psychische backlash

Tot wat voor soort generatie leidde dit alles? Onderzoekers hebben veel onderzoek gedaan naar de kenmerken en eigenschappen van de Millennialgeneratie. Een steeds terugkerend fenomeen in de studie naar Millennials is de positieve *self-view* die Millennials erop na schijnen te houden. Twenge et al. deden in 2008 onderzoek naar data afkomstig van de *Narcissitic Personality Inventory (NPI)* en kwamen erachter dat het niveau van narcisme binnen de Millennialgeneratie significant hoger lag

⁷⁵ Victoria Docu, "Millennials and Anxiety: An Exploration into Social Networking Sites as a Predisposing Factor," *Romanian Journal of Cognitive Behavioral Therapy and Hypnosis* 5, no. 1/2 (Januari 2018): 3. http://www.rjcbth.ro/image/data/v5-12/V5I1-2_Article%202_RJCBTH_2018.pdf.

⁷⁶ Edwin Bakker, "Terrorisme en contraterrorisme in de schaduw van 9/11: tien jaar angst," *Internationale Spectator* 65, no. 7/8 (Juli/Augustus, 2011): 375-378.

⁷⁷ Docu, "Millennials and Anxiety," 3-4.

⁷⁸ D. Pendergast, "Getting to know the Y Generation," in *Tourism and Generation Y*, edited by P. Benckendorff, G. Moscardo & D. Pendergast (Cabi Publishing, 2010), 6-7. DOI: 10.1079/9781845936013.0001.

dan in voorgaande generaties.^{79,80} Volgens de APA dictionary wordt deze persoonlijkheidstrekk gekenmerkt door “excessive self-love or egocentrism.”⁸¹ De bevinding van Twenge et al. werd verder bevestigd door onderzoek van Lyons en Kuron die vonden dat Millennials hogere niveaus van narcisme, zelfvertrouwen en zelfverzekerdheid vertoonden dan voorgaande generaties.⁸² Ook Twenge en Campbell vonden een hoger niveau van zelfvertrouwen binnen de Millennialgeneratie en daarnaast wezen zij ook op een hogere tevredenheid met de eigen persoon en de aanwezigheid van gevoelens van *entitlement*.⁸³

Consistent met het bovengenoemde is de bevinding dat Millennials achter lijken te blijven in hun morele ontwikkeling. Chung, Bebeau, You en Thoma namen een afname waar in de DIT en DIT-2 P scores, oftewel een afname in de morele redentatie op basis van het ‘Postconventional schema’, het hoogste niveau van moreel redeneren dat universele principes van rechtvaardigheid hanteert als basis voor moraliteit. Indicatoren van ‘Personal Interest Moral reasoning’ daarentegen, lieten een stijging zien in het gebruik van het ‘Personal Interest-schema’, de minst ontwikkelde, meest *self-interested* manier van morele redentatie.⁸⁴ Al met al lijken de bovenstaande eigenschappen te wijzen op een toename in het denken vanuit het eigen belang in de Millennialgeneratie. Opvallend in lijn met deze trend is de observatie die het Pew Research Center deed met betrekking tot het gebrek aan interpersoonlijk vertrouwen van de Millennial: tweederde van de Millennials stelt dat je niet voorzichtig genoeg kan zijn wanneer je met anderen te maken hebt.⁸⁵

⁷⁹ Jean M. Twenge, Sara Konrath, Joshua Foster, W. Keith Campbell and Brad J. Bushman, “Egos inflating over time: A cross-temporal meta-analysis of the narcissistic personality inventory,” *Journal of Personality* 76, no. 4 (June 2008): 882–892. DOI: 10.1111/j.1467-6494.2008.00507.x.

⁸⁰ Noot: Het initiële onderzoek van Twenge et al. in 2008 dat als eerste wees op de stijging van narcisme in de Millennialgeneratie is niet onbetwist gebleven. Vervolgonderzoek heeft inconsistente resultaten opgeleverd waarbij de Millennial niet altijd narcistischer bleek dan voorgaande generaties. Het bleek ook mogelijk dat niet de generatie, maar de jonge leeftijd van de Millennial verantwoordelijk was voor de significante resultaten van Twenge et al. Zie voor een kort overzicht over het debat: Kira M. Newman, “The Surprisingly Boring Truth about Millennials and Narcissism,” *Greater Good Magazine*, January 17, 2018. https://greatergood.berkeley.edu/article/item/the_surprisingly_boring_truth_about_millennials_and_narcissism.

⁸¹ *APA Dictionary of Psychology*, s.v. “narcissism,” accessed June 12, 2021, <https://dictionary.apa.org/narcissism>.

⁸² Sean Lyons and Lisa Kuron, “Generational differences in the workplace: A review of the evidence and directions for future research,” *Journal of Organizational Behavior* 35, s.1 (February 2014): 143-150. DOI: 10.1002/job.1913.

⁸³ Jean M. Twenge and Keith Campbell, “Increases in positive self-views among high school students: Birth-cohort changes in anticipated performance, self-satisfaction, self-liking, and self-competence,” *Psychological Science* 19, no. 11 (November 2008): 1083–1085. DOI: 10.1111/j.1467-9280.2008.02204.x.

⁸⁴ C. Chung, M.J. Bebeau, D. You, and S.J. Thoma, 2009, “DIT-2: Moral schema norms—the updates from recent data sets,” paper presented at the 2009 American Educational Research Association Annual Conference, San Diego, CA, April 13-17, 2009, quoted in Brian Bourke and Heather C. Mechler, “A New Me Generation? The Increasing Self-Interest among Millennial College Students,” *Journal of College and Character* 11, no. 2 (April 2010): 4-5. DOI:10.2202/1940-1639.1034.

⁸⁵ Paul Taylor and Scott Keeter, ed., *Millennials: Confident. Connected. Open to Change*, 1-8.

Volgens DeBard zijn Millennials daarnaast sterk gedreven om individueel succes te hebben, echter, is deze drive vooral afkomstig van externe druk.⁸⁶ In lijn hiermee ligt ook de waarneming van Twenge, Zhang en Im die stellen dat binnen de Millennialgeneratie een toename te zien is in de externe *locus of control*. Dit houdt in dat Millennials minder het gevoel hebben controle te kunnen uitoefenen over hun leven en de neiging hebben om individueel succes en falen toe te kennen aan externe omstandigheden in plaats van aan de eigen acties. Hiermee kunnen verminderde gevoelens van verantwoordelijkheid en *self-efficacy* gepaard gaan.⁸⁷ Volgens Peter Gray kan dit gekoppeld worden aan de toename in narcisme, immers, volgens hem zijn narcisten meer geneigd eventuele incongruenties tussen hun superieure zelfbeeld en het eigenlijke gebrek aan status en prestatie te koppelen aan factoren die buiten hun controle liggen.⁸⁸ Dit laatste kan echter resulteren in gevoelens van hulpeloosheid en daarmee leiden tot angsten en een toename van depressieve symptomen.⁸⁹ En dit lijkt inderdaad het geval te zijn: (1) data van Twenge en Campbell wijzen erop dat Millennials een hoger niveau van angst en depressie laten zien dan hun voorgangers;⁹⁰ (2) Millennials zijn volgens de American Psychiatric Association de meest angstige generatie tot nu toe;⁹¹ en (3) onderzoek van Lyons en Kuron toonde aan dat Millennials hogere niveaus van neuroticisme laten zien, een persoonlijkheidstrekk die sterk correleert met angstige en depressieve symptomen,^{92,93} en gekenmerkt wordt door de neiging tot het ervaren van een negatief affect: “a construct that is defined by the common variance between anxiety, sadness, fear, anger, guilt and shame, irritability and other unpleasant emotions.”⁹⁴ Desalniettemin bleek er uit onderzoek van het Pew Research Center niet dat de Millennialgeneratie ook minder ‘happy’ was dan voorgaande generaties.⁹⁵

⁸⁶ Robert DeBard, “Millennials coming to college. New Directions for Student Services,” in *Serving the Millennial Generation*, eds. Michael D. Coomes and Robert DeBard (Hoboken: John Wiley & Sons Inc., 2004), 37-38. DOI: 10.1002/ss.123.

⁸⁷ Jean M. Twenge, Liqing Zhang and Charles Im, “It’s Beyond My Control: A Cross-temporal Meta-analysis of Increasing Externality in Locus of Control, 1960–2002,” *Personality and Social Psychology Review* 8, no. 3 (August 2004), 308, 313-316. DOI: 10.1207/s15327957pspro803_5.

⁸⁸ Peter Gray, “The Decline of Play and the Rise of Psychopathology,” 451.

⁸⁹ Peter Gray, “The Decline of Play and the Rise of Psychopathology,” 450-451.

⁹⁰ Twenge, Jean M., and S.M. Campbell, “Generational differences in psychological traits and their impact on the workplace,” *Journal of Managerial Psychology* 23, no. 8 (November 2008): 870-872. DOI: 10.1108/02683940810904367.

⁹¹ American Psychiatric Association. “Americans Say They are More Anxious than a Year Ago; Baby Boomers Report Greatest Increase in Anxiety,” news release, May 7, 2018, <https://www.psychiatry.org/newsroom/news-releases/americans-say-they-are-more-anxious-than-a-year-ago-baby-boomers-report-greatest-increase-in-anxiety>.

⁹² Sean Lyons & Lisa Kuron, “Generational differences in the workplace,” 143-150.

⁹³ Pekka Jylhä and Erkki Isometsä, “The Relationship of Neuroticism and Extraversion to symptoms of Anxiety and Depression in the General Population,” *Depression and Anxiety* 23, no. 5 (May 2006), 284-287. DOI: 10.1002/da.20167.

⁹⁴ Deborah M. Stringer, “Negative Affect,” in *Encyclopedia of Behavioral Medicine*, eds. M.D. Gellman and J.R. Turner (New York: Springer, 2013). DOI: 10.1007/978-1-4419-1005-9_606.

⁹⁵ Paul Taylor and Scott Keeter, ed., *Millennials: Confident. Connected. Open to Change*, 1-8.

2.4. Onderzoeksvrage(n) en hypothese(n)

Zoals reeds benoemd zal er in dit stuk worden onderzocht of het proza van de Millennialauteur op psychisch-emotioneel vlak afwijkt van de voorgaande generaties. Hierbij staat de volgende onderzoeksvraag centraal: ‘In hoeverre is het Millennialproza te onderscheiden van eerder naoorlogs proza op basis van de compositie van het emotievocabulaire?’ Deze hoofdvraag zal beantwoord worden op basis van de volgende subvragen:

- Hoe verhoudt het Millennialproza zich tot het naoorlogse proza van eerdere generatie(s) wat betreft de densiteit van emotiewoorden?
- Welk emotioneel patroon is er te ontdekken in de Millennialliteratuur en wijkt dit af van het emotionele patroon dat naar voren komt in het naoorlogse werk van voorgaande generatie(s)?
- Ligt het gevonden patroon in lijn met de geopperde psychologische eigenschappen van de Millennialgeneratie?
- In hoeverre verschilt de verhouding tussen mannelijke en vrouwelijke auteurs in het proza van de Millennialauteurs met betrekking tot de densiteit van emotiewoorden van de verhouding tussen mannelijke en vrouwelijke auteurs in het proza van de voorgaande generatie(s)?

Wanneer de trend wordt gevolgd die naar voren komt uit de secundaire literatuur, wordt er verwacht dat er inderdaad een verschil zit tussen het emotievocabulair binnen Millennial- en niet-Millennialproza: er wordt verwacht dat de Millennial gemiddeld een hogere concentratie emotiewoorden hanteert in zijn teksten ten opzichte van zijn naoorlogse voorgangers. Aansluitend wordt er verwacht dat het emotionele patroon van de Millennial zich kenmerkt door een negatievere valentie dan de voorgaande generaties en dat dit, gezien de hoge concentratie autofictie binnen het Millennialproza, in lijn ligt met de eigenschappen die toegedicht zijn aan de Millennialgeneratie. Er zijn, vanwege de tegenstrijdige resultaten vanuit eerdere onderzoeken, geen concrete verwachtingen betreft seksegebonden verschillen in het gebruik van emotiewoorden tussen mannen en vrouwen.

Methode

3.1. Corpus

3.1.1. Samenstelling⁹⁶

Het totale corpus van deze studie bestaat uit twee delen: 1) een groep literaire romans afkomstig van niet-Millennialauteurs ofwel Pre-Millennials (*baselinecorpus*); en 2) een groep literaire romans afkomstig van Millennialauteurs. Een verdere uiteenzetting over deze twee subcorpora volgt hieronder:

1) Het baselinecorpus

Het baselinecorpus is afkomstig van Esther van Batenburg. Haar corpus besloeg zeventig romans afkomstig uit de periode van 1953 tot en met 2016, waardoor het een beeld geeft van de naoorlogse Nederlandstalige literatuur. Zij nam tien romans op per decennium waarbij de voorkeur uitging naar romans die in het midden van het decennium gepubliceerd waren. Aangezien er gepoogd werd een zo representatief mogelijke afspiegeling te geven van het dynamische literaire veld in Nederland, werd er een gevarieerde selectie auteurs opgenomen die allen van de Nederlandse nationaliteit waren. Binnen het corpus waren er evenveel mannelijke ($n = 35$), als vrouwelijke auteurs ($n = 35$) opgenomen.⁹⁷

Het corpus van Van Batenburg bevatte eveneens enkele werken afkomstig van Millennialauteurs. Gezien de aard van het huidige onderzoek, waarin de Millennialauteur wordt afgezet tegen de niet-Millennialauteur, is er besloten om deze werken te excluseren uit het baselinecorpus. Hierdoor bleef er een corpus over van 64 boeken afkomstig van 62 verschillende auteurs waaronder 31 mannen en 31 vrouwen die een gemiddelde leeftijd hadden van 43.27 ($SD = 11.71$).

⁹⁶ Noot: het gemiddelde woordenaantal binnen de twee subcorpora verschilt significant van elkaar ($t(70.895) = -2.580, p = .014$): het baselinecorpus heeft een gemiddeld woordenaantal van 68299.54 ($SD = 36103.45$) en het Millennialcorpus heeft een gemiddeld woordenaantal van 53214.80 ($SD = 16420.90$).

⁹⁷Noot: Zie voor een volledige uiteenzetting over de inhoud van het corpus en de selectiecriteria de masterscriptie 'He Can Do It!' van Esther van Batenburg: Esther van Batenburg, "He Can Do It! De ongrijpbaarheid van de literaire patriarch: een analyse van het vaderschap in 70 Nederlandstalige romans tussen 1955 en 2015," Master's thesis, Universiteit Utrecht, 2019. Utrecht University Repository.

2) *Het Millennialcorpus*

Het corpus Millennialromans is zelfstandig samengesteld en bestaat uit twintig boeken die gepubliceerd zijn tussen 2011 en 2021. De strategie van Demeyer en Vitse - waarbij zij als kern van hun corpus de groep Millennialauteurs die tussen het begin van de jaren '80 en midden/eind jaren '90 geboren zijn en die zich initieel rondom het tijdschrift *Das Magazin* en later rondom de uitgeverij Das Mag verzameld hebben - is als uitgangspunt genomen voor de huidige corpussamenstelling.⁹⁸ De corpuselectie voor het huidige onderzoek vond plaats in twee stappen:

- 1) Er werd allereerst een inventarisatie gemaakt van Millennialauteurs die op dit moment onder de naam van Das Mag publiceren. Hieruit volgden de volgende auteurs die zijn opgenomen in het corpus van deze studie: Bregje Hofstede, Maartje Wortel, Marjolein van Heemstra, Thomas Heerma van Voss, Peter Zantingh, Peter Buurman, Eva Meijer, Loes Wijnhoven en Joost de Vries.
- 2) Vervolgens werd er een inventarisatie gemaakt van Millennialauteurs die gepubliceerd hebben in *Das Magazin*. Dit leverde echter een stortvloed aan mogelijkheden op. Er is voor gekozen om in ieder geval de auteurs op te nemen die ook opgenomen waren in het corpus van Demeyer en Vitse: Niña Weijers, Lieke Marsman, Nina Polak, Franca Treur en Hannah Bervoets.⁹⁹ De overige zes auteurs zijn geselecteerd op basis van drie criteria:
 - *Geboortecohort*. Er is gepoogd om een gelijke spreiding van auteurs over de gehele periode van het geboortecohort te bewerkstelligen om eventuele leeftijdsinvloeden uit te sluiten.¹⁰⁰
 - *Sekse*. Er is in dit onderzoek gestreefd naar een gelijke man-vrouw-verdeling om in gelijke tred te blijven met het baselinecorpus en om mogelijke sekseinvloeden op het gebruik van emotiewoorden uit te sluiten.¹⁰¹
 - *Nederlandse nationaliteit*. Om in lijn te blijven met het baselinecorpus is ervoor gekozen om alleen auteurs op te nemen met een Nederlandse afkomst.

⁹⁸Demeyer & Vitse, *Affectieve crisis*, 22-27.

⁹⁹Demeyer & Vitse, *Affectieve crisis*, 22-27.

¹⁰⁰Noot: Uit onderzoek van Morin en Acerbi bleek immers dat het gebruik van negatieve emotiewoorden afneemt naarmate iemand ouder wordt. Zie: Morin & Acerbi, "Birth of the cool," 1668-1669.

¹⁰¹ Noot: Er bleek immers uit het eerder aangehaalde onderzoek van Newman et al. dat vrouwen meer emotiewoorden neigen te gebruiken dan mannen (zie: Newman, Groom, Handelman & Pennebaker, "Gender Differences in Language Use," 219). Indien er meer vrouwen opgenomen zouden worden in het Millennialcorpus zou dit derhalve een vertekend beeld - een overschatting van het gebruik van emotiewoorden door Millennialauteurs - kunnen opleveren. Echter, het eerder genoemde onderzoek van Koolen spreekt dit tegen door te stellen dat er geen significant sekseverschil is tussen het gebruik van emotiewoorden (zie: Corina Koolen, "Women's books versus books by women."). Alhoewel het bewijs niet in één richting wijst, lijkt het toch verstandig om hier rekening mee te houden.

Indien een auteur meerdere boeken had gepubliceerd is er slechts één boek in het corpus opgenomen om overrepresentatie te voorkomen. De keuze voor het desbetreffende werk is gebaseerd op het publicatiejaar. Er is immer gepoogd een zo volledig mogelijk beeld te geven van de literaire productie van de Millennial tussen 2010 en 2021.

Uiteindelijk heeft deze strategie geresulteerd in een collectie van twintig literaire romans gepubliceerd tussen 2011 en 2021, afkomstig van twintig verschillende schrijvers met leeftijden tussen de 28 en 42 jaar, ($M = 35.70$, $SD = 3.87$) waarvan negen mannen en elf vrouwen (zie Bijlage A, tabel A1).

3.1.2. Verwerving en conversie

De romans uit de subcorpora zijn op verschillende manieren verworven alvorens te worden geconverteerd tot schone, werkbare .txt-bestanden. Hieronder volgt een toelichting over de verwerving en conversie:

- De romans die deel uitmaken van het *baselinecorpus* zijn verkregen vanuit (indirect) contact met Esther van Batenburg. Deze romans waren bij het verkrijgen reeds geconverteerd tot .txt-bestanden en volledig opgeschoond.¹⁰²
- De romans die deel uitmaken van het Millennialcorpus zijn op drie manieren verkregen: (1) er zijn dertien romans in Pdf-formaat geschonken door uitgeverij Das Mag, waarvan er uiteindelijk acht opgenomen zijn in het corpus;¹⁰³ (2) er zijn twee romans afkomstig uit het corpus van Esther van Batenburg; en (3) de overige tien romans zijn door de onderzoeker in e-book-formaat aangeschaft. Zoals eerder vermeld waren de romans uit het corpus van Esther van Batenburg reeds geconverteerd en opgeschoond. De overige romans uit het Millennialcorpus zijn allereerst van hun oorspronkelijke PDF- of EPUB-formaat via Zamzar geconverteerd naar .txt-bestanden.¹⁰⁴ Vervolgens werd in Kladblok de paratekst verwijderd uit de bestanden, zodat enkel de hoofdtekst overbleef voor verdere verwerking. Onder paratekst viel, in overeenstemming met het werk van Van Batenburg, informatie over de

¹⁰²Voor details, zie: Van Batenburg "He Can Do It!," 34-35.

¹⁰³ Noot: Aangezien er in sommige gevallen meerdere romans van dezelfde auteurs in de schenking van Das Mag zaten, zijn een aantal van de geschonken romans geëxcludeerd voor verdere analyse.

¹⁰⁴ Noot: Zamzar is een online bestandsconverter die meer dan 1100 bestandstypen ondersteunt.

uitgeverij, voor- en nawoorden, motto's en inhoudsopgaves. Paginanummering en hoofdstuktitels zijn niet verwijderd.

3.2. Onderzoeksmethode

Ter beantwoording van de onderzoeksvragen zal de methode van *distant reading* worden toegepast waarbij er gebruik gemaakt zal worden van computationele methoden. *Distant reading* is een vorm van tekstanalyse waarbij er grote hoeveelheden tekst, corpora, tegelijkertijd geanalyseerd worden. De initiator van de term *distant reading* is Franco Moretti, die in zijn boek "Graphs, Maps, Trees"¹⁰⁵ de nieuwe manier van tekstanalyse introduceerde. Hij nodigde de lezer uit "to count, to graph and to map or, in other words, to visualize [texts]."¹⁰⁶ Door het visualiseren van globale tekstenkenmerken afkomstig uit grote hoeveelheden tekst zou er inzicht kunnen worden verworven in tekstuele patronen die we niet zouden ontdekken indien we ons – zoals bij close-reading – focussen op één enkele tekst. Aangezien dit onderzoek zich richt op emotionele patronen in het taalgebruik binnen Millennialproza lijkt dit dan ook een geschikte aanpak. Er zal voor dit onderzoek gewerkt worden vanuit het eerder geïntroduceerde concept emotieanalyse. Om dit te kunnen bewerkstelligen zal er gebruik gemaakt worden van de text mining-tool LIWC2015 (1), aangevuld met categorieën uit het LiLaH Emotion Lexicon (2). Voor de statistische analyses zal er gewerkt worden met SPSS 26.¹⁰⁷ Alvorens een overzicht te geven van de concrete stappen die zijn genomen om de onderzoeksvragen te kunnen beantwoorden, zullen eerst LIWC2015 en het LiLaH Emotion Lexicon worden toegelicht:

(1) *LIWC2015*

LIWC is een programma dat door middel van de gelijktijdige analyse van grote hoeveelheden tekst inzicht kan bieden in patronen binnen het taalgebruik.¹⁰⁸ LIWC heeft vijf hoofdcategorieën: 'general information', 'linguistic dimensions', 'psychological processes', 'personal concerns' en 'spoken

¹⁰⁵ Franco Moretti, *Graphs, Maps, Trees: Abstract Models for a Literary History* (Verso, 2005).

¹⁰⁶ S. Jänicke, G. Franzini, M.F. Cheema and G. Scheuermann, 2015, "On Close and Distant Reading in Digital Humanities: A Survey and Future Challenges, A State-of-the-Art (STAR) Report," paper discussed at The EG/VGTC Conference on Visualization, Cagliari, Italië, 25-29 mei, 2015, 1. ResearchGate.

¹⁰⁷ *Noot*: De databestanden die in dit onderzoek uit LIWC worden verkregen zullen worden geëxporteerd naar SPSS. SPSS is een statistiekprogramma waarmee toetsende en beschrijvende statistiek kan worden bedreven. Bij beschrijvende statistiek gaat het om het – eventueel visueel - samenvatten van de belangrijkste kenmerken van een kwantitatieve dataset. Bij toetsende statistiek kunnen er aan de hand van verschillende statistische berekeningen hypothesen worden getoetst. Van beide vormen van statistiek zal er binnen dit onderzoek gebruik gemaakt worden.

¹⁰⁸ Boot, Peter, Hanna Zijlstra, and Rinie Geenen, "The Dutch translation of the Linguistic Inquiry and Word Count (LIWC) 2007 dictionary," *Dutch Journal of Applied Linguistics* 6, no. 1 (oktober 2017): 65-66. DOI: 10.1075/dujal.6.1.04boo.

language'.¹⁰⁹ Iedere hoofdcategorie is verder onderverdeeld in tal van subcategorieën waardoor LIWC een totaal van 66 afzonderlijke categorieën aanbiedt. Aan ieder van deze afzonderlijke categorieën is door middel van een geïntegreerd woordenboek een serie woorden gekoppeld. Indien een categoriewoord in de te analyseren tekst voorkomt wordt deze aan de desbetreffende categorie toegeschreven. LIWC berekent vervolgens voor het merendeel van de categorieën een percentage, nl: het percentage categoriewoorden dat aanwezig is in de tekst ten opzichte van het totale aantal woorden in de tekst. Na een analyse met LIWC kan de output eenvoudig worden geëxporteerd naar programma's zoals SPSS of Excel om verder geanalyseerd te worden.¹¹⁰

LIWC is oorspronkelijk een Engelstalig programma wat ten gevolge heeft dat het geïntegreerde standaardwoordenboek eveneens Engels is. Dit standaardwoordenboek is meermaals vertaald, waaronder twee keer in het Nederlands (in 2007 en 2015).¹¹¹ Er zal in dit eindwerkstuk gebruik worden gemaakt van de Nederlandse versie uit 2007 dat 11091 woorden bevat die zijn ingedeeld in 66 categorieën.¹¹² Een aanvullende mogelijkheid van LIWC waar in dit onderzoek gebruik gemaakt van zal worden is de optie om zelf woordenboeken in te laden en hiermee eigen categorieën toe te voegen.¹¹³

(2) *LiLaH Emotion Lexicon*

Zoals gezegd zal het standaard-LIWC-woordenboek worden aangevuld, en wel met categorieën uit het LiLaH Emotion Lexicon. Het LiLaH Emotion Lexicon is een Nederlandstalige handmatig gecorrigeerde automatische vertaling van het Engelse NRC Emotion Lexicon.¹¹⁴ Het oorspronkelijke

¹⁰⁹ Boot, Zijlstra & Geenen, "(LIWC) 2007 dictionary," 68-70.

¹¹⁰ Boot, Zijlstra & Geenen, "(LIWC) 2007 dictionary," 65-66.

¹¹¹ *Noot*: De Nederlandse versie uit 2007 is handmatig vertaald, in tegenstelling tot de versie van 2015 die volledig automatisch vertaald is. Er is voor dit onderzoek gekozen om met de versie uit 2007 te werken, aangezien deze versie een gemiddelde correlatie van .77 heeft met de oorspronkelijke Engelstalige variant, terwijl de automatisch vertaalde versie van 2015 slechts een gemiddelde correlatie van .69 heeft. Zie voor meer informatie: Leon van Wissen and Peter Boot, 2017, "An Electronic Translation of the LIWC Dictionary into Dutch," paper presented at the Electronic lexicography in the 21st century: Proceedings of eLex 2017 conference, Leiden, The Netherlands, 19-21 september, 709-713.

¹¹² Boot, Zijlstra & Geenen, "(LIWC) 2007 dictionary," 67.

¹¹³ James W. Pennebaker, Roger J. Booth, Ryan L. Boyd, and Martha E. Francis, *Linguistic Inquiry and Word Count: LIWC2015* (Austin: Pennebaker Conglomerates, 2015), 12-13. *LIWC*.

¹¹⁴ *Noot*: Aangezien Nederlandstalige emotion lexicons schaars zijn, maar deze wel belangrijk zijn voor robuuste emotiedetectie in teksten, is er in 2020 voor gekozen om het NRC Emotion Lexicon te vertalen in het Nederlands. Voor de samenstelling van de vertaling werd een automatische vertaling van het NRC Emotion Lexicon, verkregen middels Google Translate, handmatig gecorrigeerd door een moedertaalspreker. De corrector werkte op basis van een vooraf vastgestelde methodologie en had de keuze om de automatische vertaling te behouden, uit te breiden met aanvullende vertalingen of om een gecategoriseerd lemma volledig te vervangen (dit gebeurde in respectievelijk 68,2; 19,1; en 12,7%). Overigens werden hier enkel de woorden meegenomen die in het NRC Emotion Lexicon ook daadwerkelijk gemarkeerd waren voor emoties, wat resulteerde in 6468 gecategoriseerde lemma's. Na een testronde bleek dat de handmatig gecorrigeerde versies het significant beter deden dan de automatisch vertaalde varianten. (zie: Ljubecic, Nikola, Ilija Markov, Darja Fiser and Walter Daelemans, "The LiLaH Emotion Lexicon of Croatian, Dutch and Slovene," in *proceedings of the Third Workshop on Computational Modeling of People's Opinions, Personality and Emotions in Social media*, edited by Malvina

NRC Emotion Lexicon is het resultaat van een grootschalig online annotatie project. Het is een lexicon waarbinnen woorden die vaker dan 120.000 keer in het Google n-gram corpus voorkwamen, door verscheidene beoordelaars aan emoties en sentimenten gekoppeld zijn. De emotionele categorieën waarmee de woorden geannoteerd zijn, zijn gebaseerd op de acht basisemoties afkomstig uit de emotietheorie van Plutchik, namelijk: ‘joy’, ‘sadness’, ‘anger’, ‘disgust’, ‘anticipation’, ‘surprise’, ‘trust’ en ‘fear’.¹¹⁵ Het oorspronkelijke NRC Emotion Lexicon bevat 14.200 gecategoriseerde lemma’s.^{116,117} De vertaalde versie die hier gebruikt zal worden bevat 6468 gecategoriseerde lemma’s die gekoppeld zijn aan de acht eerder benoemde emotie categorieën. Deze zullen als een apart woordenboek worden ingevoerd in LIWC.¹¹⁸

3.3. Procedure

In het onderstaande zal per (sub)onderzoeksvraag uiteengezet worden op welke manier er gepoogd zal worden om deze te beantwoorden, en welke concrete verwachtingen er zijn op basis van de eerder benoemde hypothesen (zie sectie 2.4).

Subvraag 1: Hoe verhoudt het Millennialproza zich tot het naoorlogse proza van eerdere generatie(s) wat betreft de densiteit van emotiewoorden?

Nissim, Viviana Patti, Barbara Plank and Esin Durmus. 153-157. The COLING 2016 Organizing Committee, 2016. <https://www.aclweb.org/anthology/2020.peoples-1.15.pdf>

¹¹⁵ Noot: In de rest van deze eindschrijft zullen, in overeenstemming met de categorieën uit het LiLaH Emotion Lexicon, de Engelse categorienamen worden gehanteerd. Dit omdat een letterlijke vertaling vaak niet eenduidig en daarmee bewerkelijk is.

¹¹⁶ Noot: Er is door de oorspronkelijke auteurs van het NRC Emotion Lexicon (Saif M. Mohammad & Peter D. Turney) voor deze acht categorieën gekozen omdat het annoteren van woorden met honderden verschillende emotie categorieën duur en moeilijk te realiseren was.

¹¹⁷ Saif M. Mohammad and Peter D. Turney, *NRC Emotion Lexicon*. Ottawa: National Research Council Canada, 2013: 1-4. <http://www.saifmohammad.com/WebDocs/NRCemotionlexicon.pdf>

¹¹⁸ Noot: Alvorens de LiLaH-categorieën in te voeren heeft er een voorbewerking plaatsgevonden waarbij de originele ‘LiLaH’-entries zijn vervoegd zodat ook inflectionele vormen door LIWC worden herkend (zie Bijlage B voor de procedure). Deze voorbewerking heeft geresulteerd in een woordenboek met 10109 entries (NB. er zijn ook (*) in entries gebruikt, er zullen dus meer dan 10109 woorden gescand worden door LIWC). Zie tabel 1 voor de originele en de bewerkte verdeling van emotiewoorden over categorieën.

Tabel 1

Absoluut en relatief aantal emotiewoorden uitgesplitst naar categorie en versie.

	Oorspronkelijk		Bewerkt	
	N	%	N	%
Anger	1247	15	3053	15
Anticipation	839	10	2354	12
Disgust	1058	13	2285	11
Fear	1476	18	3426	17
Joy	689	8	1706	8
Sadness	1191	14	2806	14
Surprise	534	7	1527	8
Trust	1231	15	3025	15

Subvraag 1 zal gelijktijdig met subvraag 4 – “in hoeverre verschilt de verhouding tussen mannelijke en vrouwelijke auteurs in het proza van de Millennialauteurs met betrekking tot de densiteit van emotiewoorden van de verhouding tussen mannelijke en vrouwelijke auteurs in het proza van de voorgaande generatie(s)?” - beantwoord worden. Hiertoe zullen twee éénweg ANOVA's worden uitgevoerd met de onafhankelijke variabelen ‘seks’ (man/vrouw)¹¹⁹ en ‘generatie’ (Millennial/Pre-Millennial) en de afhankelijke variabele - waarmee de gemiddelde proportie ofwel densiteit van emotiewoorden zal worden benaderd – zal, ten behoeve van de robuustheid van de resultaten, per ANOVA verschillen: één met de afhankelijke variabele ‘affective processes’ (LIWC) en één met de afhankelijke variabele ‘total emotions’ (LiLaH).¹²⁰

Ter beantwoording van subvraag 1, waarbij het Millennialproza zal worden vergeleken met het voorgaande proza met betrekking tot de densiteit van emotiewoorden, zal er, via de eerder vermelde éénweg ANOVA's, gekeken worden naar de aanwezigheid van een hoofdeffect van ‘generatie’ op de densiteit van emotiewoorden. Hierbij wordt er verwacht dat er significante verschillen zijn in de proportie emotiewoorden in een tekst, waarbij de Millennialauteurs naar verwachting gemiddeld een hogere proportie emotiewoorden zullen gebruiken in hun tekst dan de auteurs uit voorgaande generaties.

Om de mannelijke met de vrouwelijke auteurs te vergelijken ter beantwoording van subvraag 4, zal de gemiddelde proportie emotiewoorden aanwezig in het literaire werk van vrouwelijke auteurs, via de twee eerder genoemde éénweg ANOVA's, vergeleken worden met de gemiddelde proportie emotiewoorden aanwezig in het literaire werk van mannelijke auteurs. Door zowel ‘seks’ als ‘generatie’ op te nemen als onafhankelijke variabelen is het mogelijk om zowel te kijken naar een hoofdeffect van ‘seks’ ongeacht de generatie van de auteurs, als naar een interactie-effect tussen ‘seks’ en ‘generatie’, waarbij er onderzocht kan worden of de generatie invloed heeft op een eventueel seksegebonden verschil. Er is door de grote hoeveelheid tegenstrijdige literatuur en het continue debat omtrent mogelijke sekseverschillen in (emotioneel) taalgebruik geen concrete verwachting omtrent deze vraagstukken.

¹¹⁹ Noot: Er is voor de indeling man/vrouw gekozen omdat er geen auteurs waren binnen het hier gebruikte Millennialcorpus die zich buiten deze binaire opties identificeerden.

¹²⁰ Noot: ‘Affective processes’ is de LIWC-categorie die alle emotiewoorden bevat uit het LIWC-woordenboek en ‘total emotions’ is een handmatig aangemaakte categorie die alle emotiewoorden bevat die zich binnen de acht categorieën van het LiLaH-woordenboek bevinden.

Subvraag 2: *Welk emotioneel patroon is er te ontdekken in de Millennialliteratuur en wijkt dit af van het emotionele patroon dat naar voren komt in het naoorlogse werk van voorgaande generatie(s)?*

Om de emotionele patronen in kaart te brengen en te vergelijken zullen er twee stappen worden ondernomen:

- 1) Eerst zal er worden gekeken naar de valentie binnen de twee corpora. De valentie is de gevoelskleur van emoties, dit kan positief of negatief zijn. De LIWC-categorieën 'positive emotions' en 'negative emotions' zijn het meest geschikt om de emotievalentie te kunnen benaderen. Er zal met behulp van een t-toets voor onafhankelijke groepen worden gekeken naar verschillen tussen de gemiddelde valenties van de verschillende corpora. Er wordt verwacht dat het Millennialproza gemiddeld een negatievere emotievalentie laat zien dan het voorgaande naoorlogse proza, oftewel, er wordt verwacht dat er een significant verschil is tussen het Millennialcorpus en het baselinecorpus betreffende de categorieën 'positive emotions' en 'negative emotions', waarbij Millennials hoger scoren op de categorie 'negative emotions' en lager op de categorie 'positive emotions.'
- 2) De exacte emotionele patronen van de twee corpora zullen in kaart gebracht worden met de categorieën afkomstig uit het LiLah Emotion Lexicon: 'Anxiety', 'Anger', 'Sadness', 'Anticipation', 'Disgust', 'Joy', 'Surprise' en 'Trust'. De gemiddelde proportie van iedere categorie zal middels een achttal t-toetsen voor onafhankelijke groepen worden vergeleken tussen het Millennialcorpus en het baselinecorpus. Er wordt verwacht dat er significante afwijkingen te vinden zijn tussen de emotiescores in het baselinecorpus en het Millennialcorpus. Specifiek wordt er verwacht dat het emotionele patroon van het Millennialcorpus sterker gekenmerkt zal worden door negatieve emoties ('fear', 'anger', 'sadness' en 'disgust') dan het baselinecorpus. Aanvullend zal er middels een drietal t-toetsen voor onafhankelijke groepen gekeken worden naar verschillen op de LIWC-categorieën 'sadness', 'anger' en 'anxiousness.' Deze laatste stap wordt ingezet om vergelijking mogelijk te maken tussen de twee woordenboeken en om eventuele resultaten te bestendigen dan wel te nuanceren.

Subvraag 3: *Ligt het gevonden patroon in lijn met de geopperde psychologische eigenschappen van de Millennialgeneratie?*

Om subvraag 3 te beantwoorden zal het gevonden emotionele patroon binnen het Millennialproza vergeleken worden met de theorie omtrent de psyche van de Millennial (zie sectie 2.3.2.). Er zal hierbij specifieke aandacht worden besteed aan de LiLaH-categorieën ‘anger’, ‘fear’, ‘disgust’, ‘sadness’, ‘joy’ en ‘trust’. Er wordt naar aanleiding van de theorie verwacht dat het Millennialcorpus gekenmerkt wordt door een hogere proportie emotiewoorden op de LiLaH-categorieën ‘anger’, ‘fear’, ‘disgust’ en ‘sadness’ dan het baselinecorpus, en dat het baselinecorpus hoger scoort op de LiLaH-categorie ‘trust’. Aanvullend wordt er verwacht dat er geen verschil is tussen de twee corpora met betrekking tot de categorie ‘joy’. Ter controle van het bovenstaande zullen ook de LIWC-categorieën ‘negative emotions’, ‘sadness’, ‘anger’ en ‘anxiousness’ worden geïnspecteerd.

Resultaten

4.1. Algemene procedure assumptiecontrole

Het is belangrijk om te vermelden dat voorafgaand aan de analyses de bijbehorende assumpties zijn gecontroleerd aan de hand van visuele methoden (i.e. boxplots en histogrammen). Gezien het grote verschil in steekproefgroottes tussen de corpora van de twee generaties is ervoor gekozen om binnen de uitgevoerde analyses standaard gebruik te maken van de bootstrap resampling method ($n = 1000$) om te kunnen compenseren voor mogelijke verschillen in varianties en/of voor afwijkingen in de normaal verdeeldheid. Uitbijters zijn als volgt behandeld: milde uitbijters (> 1.5 IQR van de box) zijn behouden zolang ze geen grote invloed uitoefenden op de symmetrie van de verdeling, bij extreme uitbijters (> 3 IQR van de box) is ervoor gekozen om de analyse eenmaal zonder, en eenmaal met de uitbijter(s) in kwestie te runnen. Voorafgaand aan de analyse bleek uit een inspectie van de data dat “Kleine Kruisvaart” van Ina Boudier-Bakker op meerdere van zowel de LIWC- als de LiLaH-categorieën extreem scoorde. Bij nadere inspectie bleek dat Boudier-Bakker ook qua leeftijd (79) significant afweek van de rest van haar groep. Er is voor gekozen om, om vertekening tegen te gaan, dit datapunt te verwijderen alvorens het uitvoeren van de analyses, waardoor het baselinecorpus van 64 naar 63 datapunten kelderde (32 mannen, 31 vrouwen).

4.2. Subvraag 1 en 4

4.2.1. Assumptiechecks

In de categorie ‘total emotions’ waren er in geen van beide corpora extreme uitbijters. In de categorie ‘affective processes’ waren er twee extreme uitbijters (Eva Meijer, De Nieuwe Rivier; Nina Polak, Gebrek is een groot woord). Om deze reden is de ANOVA met ‘affective processes’ als afhankelijke variabele in tweevoud uitgevoerd. Milde uitbijters leken geen invloed uit te oefenen op de symmetrie van de verdeling dus zijn deze meegenomen in de analyse. Beide variabelen waren bij benadering normaal verdeeld en er was sprake van onafhankelijke waarnemingen.

4.2.2. Total Emotions (LiLaH)

Uit de éénwegs-ANOVA (zie tabel 2) bleek een significant hoofdeffect van sekse, $F(1, 83) = 8.097, p = .006$. Ook bleek er een significant hoofdeffect van generatie, $F(1, 83) = 4.567, p = .036$. Er bleek geen interactie-effect tussen sekse en generatie, $F(1, 83) = 1.205, p = 0.276$. Vrouwen gebruikten,

ongeacht de generatie, significant meer woorden uit de ‘total-emotions’-categorie dan mannen en Millennials gebruikten, ongeacht de sekse, minder woorden uit de ‘total-emotions’-categorie dan eerdere generaties.¹²¹

Tabel 2

Gemiddelden en standaarddeviaties van de proportie woorden uit de categorie ‘total emotions’ uitgesplitst naar sekse (man/vrouw) en generatie (Pre-Millennial/Millennial).

	Pre-Millennial (n = 63)		Millennial (n = 20)		Totaal (n = 83)	
	M	SD	M	SD	M	SD
Man (n = 41)	10.81 [10.55, 11.08]	0.77 [0.55, 0.98]	20.24 [9.87, 10.62]	0.57 [0.33, 0.70]	10.69 [10.47, 10.92]	0.76 [0.57, 0.95]
Vrouw (n = 42)	11.12 [10.87, 11.36]	0.68 [0.48, 0.87]	10.94 [10.68, 11.22]	0.45 [0.22, 0.59]	11.07 [10.89, 11.26]	0.63 [0.46, 0.78]
Totaal (n = 83)	10.96 [10.79, 11.15]	0.74 [0.59, 0.87]	10.63 [10.35, 10.89]	0.61 [0.39, 0.78]	10.88 [10.74, 11.04]	0.72 [0.60, 0.83]

Noot: BCa 95% CI gebaseerd op een bootstrap (n = 1000)

4.2.3. Affective processes (LIWC)

Uit de éénwegs-ANOVA met de afhankelijke variabele ‘affective processes’ (zie tabel 3) bleek er een significant hoofdeffect te zijn van sekse, $F(1, 83) = 7.188, p = .009$. Ook bleek er een significant hoofdeffect van generatie, $F(1, 83) = 8.164, p = .005$. Er bleek geen interactie-effect tussen sekse en generatie, $F(1, 83) = 1.474, p = 0.228$. Deze ANOVA is nogmaals uitgevoerd zonder de extreme uitbijters met dezelfde resultaten: (1) een hoofdeffect van sekse, $F(1, 81) = 6.654, p = .012$; (2) een hoofdeffect van generatie, $F(1, 81) = 7.621, p = .007$; en (3) er was geen sprake van een interactie-effect tussen sekse en generatie, $F(1, 81) = 1.357, p = 0.248$. Vrouwen gebruikten, ongeacht de generatie, significant meer woorden uit de ‘affect’-categorie dan mannen en Millennials gebruikten, ongeacht de sekse, minder woorden uit de ‘affect’-categorie dan de voorgaande generaties.¹²²

Tabel 3

Gemiddelden en standaarddeviaties van de proportie woorden uit de categorie ‘total emotions’ uitgesplitst naar sekse (man/vrouw) en generatie (Pre-Millennial/Millennial).

	Pre-Millennial (n = 63)		Millennial (n = 20)		Totaal (n = 83)	
	M	SD	M	SD	M	SD
Man (n = 41)	3.66 [3.41, 3.96]	0.78 [0.56, 0.95]	2.95 [2.71, 3.18]	0.35 [0.16, 0.45]	3.51 [3.29, 3.75]	0.76 [0.56, 0.93]
Vrouw (n = 42)	3.92 [3.68, 4.18]	0.71 [0.47, 0.93]	3.63 [3.44, 3.81]	0.32 [0.09, 0.46]	3.84 [3.66, 4.04]	0.64 [0.44, 0.83]
Totaal (n = 83)	3.79 [3.60, 3.98]	0.75 [0.61, 0.89]	3.33 [3.11, 3.53]	0.47 [0.32, 0.59]	3.68 [3.53, 3.84]	0.72 [0.60, 0.84]

Noot: BCa 95% CI gebaseerd op een bootstrap (n = 1000)

¹²¹ Zie voor een visuele weergave van de resultaten Bijlage C, figuur C1 en C3.

¹²² Zie voor een visuele weergave van de resultaten Bijlage C, figuur C4 en C6.

4.2.4. Extra analyse

Uiteindelijk is er besloten om één extra analyse uit te voeren met betrekking tot de densiteit van emotiewoorden waarbij de relatie tussen respectievelijk het jaartal en de proportie ‘affect’-woorden, en het jaartal en de proportie ‘total emotion’-woorden werden berekend. Voorafgaand aan de analyse is met behulp van twee spreidingsdiagrammen beoordeeld of er sprake was van uitbijters. Op basis hiervan is er besloten om bij de analyse met de afhankelijke variabele ‘affect’ het datapunt van Marga Minco buiten beschouwing te laten, en om bij de analyse met de afhankelijke variabele ‘total emotions’ de datapunten van zowel G.L. Durlacher als Nelleke Noordervliet niet mee te nemen in de analyse.

Er bleek een negatieve correlatie tussen jaartal en de proportie ‘affect’-woorden ($r = -.422$, $p < .001$, zie Bijlage C, figuur C2). De proportie ‘affect’-woorden nam af naarmate de tijd vorderde. Er werd geen significante correlatie gevonden tussen de proportie ‘total emotions’-woorden en het jaartal ($r = -.143$, $p = .202$, zie Bijlage C, figuur C5).

4.3. Subvraag 2

4.3.1. Assumptiechecks valentie

In de categorieën ‘positive emotions’ en ‘negative emotions’ waren er in beide corpora geen extreme uitbijters. Er waren twee milde uitbijters, maar deze hadden geen invloed op de symmetrie van de verdeling. Derhalve is er besloten deze mee te nemen in de verdere analyses. Beide variabelen waren bij benadering normaal verdeeld.

4.3.2. Positive emotions (LIWC)

Uit een t-toets voor onafhankelijke groepen bleek het verschil in het gemiddelde gebruik van positieve emotiewoorden van -0.13 , BCa 95% CI $[-0.31, 0.03]$ tussen het Millennialproza ($M = 1.87$, $SD = 0.33$) en het proza van de voorgaande generaties ($M = 2.01$, $SD = 0.45$) niet significant, $t(81) = -1,227$, $p = .223$.

4.3.3. Negative emotions (LIWC)

Een tweede t-toets voor onafhankelijke groepen liet zien dat het verschil in het gemiddelde gebruik van negatieve emotiewoorden van -0.32 , BCa 95% CI $[-0.46, -0.17]$ tussen het Millennialproza ($M = 1.36$, $SD = 0.25$) en het proza van de voorgaande generaties ($M = 1.68$, $SD = 0.38$) wel significant

was, $t(49.038) = -4.313, p = .001$. De auteurs van het proza uit de voorgaande generaties gebruikten significant meer negatieve emotiewoorden dan de Millennialauteurs.

4.3.4. Assumptiechecks emotionele patronen (LiLaH)

In geen van de LiLaH-emotiecategorieën ‘anger’, ‘anticipation’, ‘disgust’, ‘fear’, ‘joy’, ‘trust’, ‘surprise’ en ‘sadness’ waren er extreme uitbijters. De milde uitbijters die aanwezig waren, waren niet schadelijk voor de symmetrie van de verdeling. Deze uitbijters zijn niet derhalve niet verwijderd voorafgaand aan de analyse. Alle variabelen hadden een verdeling die bij benadering normaal verdeeld was.

4.3.5. Emotionele patronen LiLaH-categorieën

Uit de acht t-toetsen voor onafhankelijke groepen (zie tabel 4; figuur 1) bleek dat binnen het Millennialproza significant minder gebruik werd gemaakt van woorden uit de categorieën ‘joy’, ‘sadness’, ‘anger’, ‘trust’ en ‘surprise’. Verschillen tussen de twee corpora op de categorieën ‘anticipation’, ‘fear’ en ‘disgust’ bleken niet significant.

Tabel 4

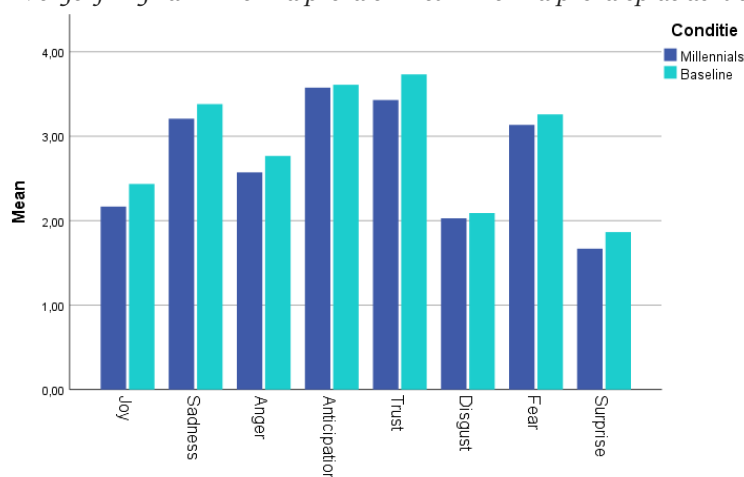
Resultaten van de t-toetsen voor onafhankelijke groepen waarbij het proza uit de verschillende generaties (Pre-Millennial/Millennial) vergeleken werd op de acht verschillende emotiecategorieën afkomstig uit het LiLaH Emotion Lexicon.

	Pre-Millennial (N = 63)		Millennial (N = 20)		Δ	BCa 95% CI	$t(81)$	P
	M	SD	M	SD				
Joy	2.44	0.38	2.17	0.27	-0.27	[-0.42, -0.12]	-2.915	.003*
Sadness	3.38	0.41	3.21	0.31	-0.17	[-0.34, -0.01]	-1.729	.043*
Anger	2.77	0.35	2.57	0.24	-0.19	[-0.34, -0.05]	-2.300	.010*
Anticipation	3.61	0.29	3.58	0.29	-0.04	[-0.19, 0.11]	-0.448	.672
Trust	3.73	0.46	3.42	0.33	-0.30	[-0.51, -0.12]	-2.721	.004*
Disgust	2.09	0.28	2.03	0.22	-0.06	[-0.18, 0.05]	-0.904	.304
Fear	3.26	0.40	3.13	0.28	-0.13	[-0.29, 0.03]	-1.301	.109
Surprise	1.86	0.24	1.67	0.16	-0.20	[-0.29, -0.12]	-3.374	.001*

Noot: BCa 95% CI gebaseerd op een bootstrap ($n = 1000$)

Figuur 1

Vergelijking van Millennialproza en niet-Millennialproza op de acht emotiecategorieën

4.3.6. Assumptiechecks emotionele patronen (LIWC)

In de LIWC-categorie ‘sadness’ waren er twee extreme uitbijters (Adriaan van der Veen, In Liefdesnaam; Anna Blaman, Op leven en dood). In de LIWC-categorie ‘anger’ was er één extreme uitbijter (Marjolijn van Heemstra, En we noemen hem). Derhalve is er gekozen om de t-toetsen met deze afhankelijke variabelen twee keer te runnen. Overige uitbijters waren mild en hadden geen impact op de symmetrie van de verdelingen, daarvan uitgaande is er besloten deze datapunten mee te nemen in de analyses. De variabelen ‘sadness’ en ‘anger’ waren ietwat scheef verdeeld, maar dit is opgevangen met de bootstrap-methode.

4.3.7. Emotionele patronen LIWC-categorieën

Uit drie t-toetsen voor onafhankelijke groepen waarbij de extreme uitbijters niet uitgesloten waren, bleek binnen het Millennialproza significant minder gebruik gemaakt te worden van ‘anger’- en ‘anxiousness’-categoriewoorden dan binnen het voorgaande proza. Het verschil tussen de twee corpora op de categorie ‘sadness’ bleek daarentegen niet significant (zie Tabel 5; Figuur 2). Uit herhaling van de analyses met de variabelen ‘sadness’ en ‘anger’, waarbij de extreme uitbijters wel uitgesloten werden, werden dezelfde bevindingen geobserveerd: (1) het verschil met betrekking tot de categorie ‘sadness’ was niet significant, en (2) Millennials gebruikten in hun proza significant minder ‘anger’-categoriewoorden dan hun voorgangers (zie Tabel 5).

Tabel 5

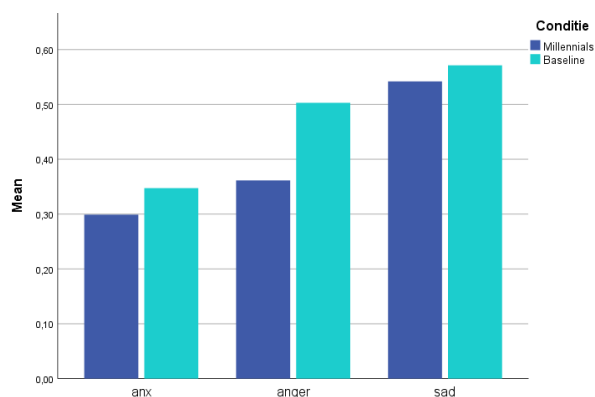
Resultaten van de t-toetsen voor onafhankelijke groepen waarbij het proza uit de verschillende generaties (Pre-Millennial/Millennial) vergeleken werd op de drie verschillende emotiecategorieën afkomstig uit het LIWC-woordenboek.

	Pre-Millennial			Millennial			Δ	BCa 95% CI	df	t	P
	N	M	SD	N	M	SD					
Sadness	63	0.57	0.12	20	0.54	0.08	-0.03	[-0.08, 0.02]	81	-1.006	.317
Sadness_z	61	0.56	0.09	20	0.54	0.08	-0.01	[-0.06, 0.03]	79	-0.647	.520
Anger	63	0.50	0.14	20	0.36	0.13	-0.14	[-0.20, -0.07]	81	-3.991	<.001*
Anger_z	63	0.50	0.14	19	0.34	0.08	-0.16	[-0.22, -0.11]	53.564	-6.403	<.001*
Anxiousness	63	0.35	0.12	20	0.30	0.07	-0.05	[-0.09, -0.01]	58.516	-2.213	.031*

Noot: BCa 95% CI gebaseerd op een bootstrap ($n = 1000$). De variabelen ‘Sadness_z’ en ‘Anger_z’ zijn de analyses waarbij de extreme uitbijters verwijderd waren.

Figuur 2

Vergelijking tussen Millennialproza en niet-Millennialproza op de drie LIWC-emotie categorieën (uitbijters geïnccludeerd)

4.4 Subvraag 3

Indien we de psychologische theorie omtrent de Millennial, zoals eerder geïntroduceerd in paragraaf 2.3.2., vergelijken met de bovenstaande resultaten blijkt dat 'trust' inderdaad is afgenomen in de Millennialgeneratie. Dit komt overeen met de afname van het interpersoonlijke vertrouwen dat de Millennialgeneratie volgens de psychologische literatuur zou kenmerken. De overige resultaten suggereren daarentegen een ontcrachting van de gestelde hypothesen op basis van de psychologische literatuur: (1) 'anger' en 'sadness' blijken meer aanwezig te zijn in het proza van de voorgaande generaties, terwijl deze emoties onderdelen zijn van het negatieve affect dat Millennials zou kenmerken;¹²³ (2) er bleken geen significante verschillen op de categorieën 'disgust' en 'fear', twee emoties die eveneens deel uitmaken van het negatieve affect; en (3) er bleek wel degelijk een verschil te zijn tussen de prozageneraties met betrekking tot de categorie 'joy': Millennials gebruikten significant minder woorden uit de categorie 'joy' dan hun voorgangers. Dit is opmerkelijk aangezien Millennials niet minder blij zouden zijn dan hun voorgangers volgens de psychologische literatuur.

Vergelijken we deze resultaten met de LIWC-categorieën dan zien we nagenoeg hetzelfde patroon: (1) terwijl de Millennialgeneratie volgens de psychologische literatuur meer gekenmerkt zou worden door een negatief affect dan de voorgaande generaties, blijken juist de voorgaande generaties meer 'anxiousness', 'anger' en 'negative emotion'-woorden te gebruiken; en (2) er is geen

¹²³ Noot: Als er wordt gekeken naar de resultaten die volgden uit de analyse met het LiLaH-woordenboek blijken zowel de categorie 'anger', als de categorie 'sadness' meer aanwezig te zijn in het proza van de voorgaande generaties. Echter, indien er wordt gekeken naar de resultaten van de analyse middels het LIWC-woordenboek, blijkt enkel de categorie 'anger' meer aanwezig te zijn in het proza van de voorgaande generaties, terwijl er op de categorie 'sadness' geen significant verschil gevonden wordt.

verschil zichtbaar tussen de generaties met betrekking tot de proportie emotiewoorden in de categorie 'sadness', terwijl dit op basis van de literatuur wel verwacht zou worden.

Discussie

Er is binnen dit eindwerkstuk gepoogd om middels computationele methoden inzicht te verwerven in de emotionele patronen binnen het Millennialproza door dit te vergelijken met proza afkomstig van voorgaande naoorlogse generaties. De onderzoeksvraag die hierbij centraal stond was de volgende: "In hoeverre is het Millennialproza te onderscheiden van het eerdere naoorlogs proza op basis van de compositie van het emotievocabulair?". Deze hoofdvraag is gepoogd te beantwoorden met behulp van vier subvragen waarbij de focus respectievelijk lag op (1) de densiteit van emotiewoorden; (2) de aanwezige emotionele patronen; (3) de overeenkomst tussen de aangetroffen emotionele patronen en de psyche van de Millennial zoals belicht in de psychologische literatuur; en (4) de mogelijke sekseverschillen met betrekking tot het gebruik van emotiewoorden. De vooraf opgestelde hypothesen bleken niet ondersteund te worden door de resultaten. In het vervolg van deze discussie zal er per resultaat een interpretatie gegeven worden en zullen deze kritisch belicht worden aan de hand van mogelijk alternatieve verklaringen.

Allereerst bleken er in het Millennialproza proportioneel minder emotiewoorden aanwezig dan in het corpus bestaande uit voorgaand naoorlogs proza. Deze bevinding bleek relatief robuust aangezien het resultaat ook binnen het huidige onderzoek al gerepliceerd werd. Dit lijkt, indien men de inleiding van dit eindwerkstuk er nog een keer op naslaat, sterk in strijd met de huidige literatuur omtrent het Millennialproza waarin werd gesteld dat Millennials meer nadruk lijken te leggen op de eigen gevoelswereld. Alhoewel het resultaat inderdaad met het grootste gedeelte van de theorie in de clinch ligt, is enige nuancering op zijn plaats. In de theorie van Demeyer en Vitse, opgebouwd naar aanleiding van een vergelijking tussen het Millennialproza en het postmoderne proza, wordt er gesteld dat er binnen het Millennialproza sprake is van een affectieve dominant. Hierbij zou de nadruk liggen op de volgende affectieve vraag: 'Hoe kan ik de realiteit (mezelf, de ander, het verleden) voelen en ervaren'. Dit lijkt op het eerste gezicht in strijd met de gevonden resultaten van het huidige onderzoek. Immers, je zou bij een dergelijke vraag juist een hoge introspectiegraad verwachten waarbij het gevoel op een bewust niveau ervaren en uitgedrukt wordt. Daarentegen stellen zij echter eveneens dat de gevoelsstructuur in de eenentwintigste eeuw gekenmerkt wordt door een grondtoon van onthechting van de eigen ervaring: een desintegratie op het affectieve niveau waarbij de personages vervreemden van hun eigen gevoelsleven en niet langer in staat zijn tot het maken van contact met zichzelf en de ander. En juist dit laatste zou de eerder genoemde affectieve vragen

oproepen.¹²⁴ Indien de resultaten in dit kader worden geplaatst lijkt er ruimte te zijn voor een nieuwe interpretatie van de huidige resultaten waarbij de onthechting van het eigen gevoelsleven ook zichtbaar wordt in het emotioneel onthechte woordgebruik. Dit lijkt allicht een plausible verklaring, maar het is belangrijk om te beseffen dat de theorie van Demeyer en Vitse in dit opzicht weinig specifiek, hetzij ambigu is. De conceptualisatie van de affectieve dominant laat veel ruimte over voor vrije interpretatie waardoor zowel de huidige, als de verwachte resultaten passend zouden kunnen worden gemaakt binnen deze theorie.

Een andere mogelijke verklaring voor het opvallende resultaat kan men vinden in de eerder aangehaalde kwantitatieve literatuur: Morin en Acerbi stelden immers dat er sprake was van een globale afname van het gebruik van emotiewoorden in de laatste anderhalve eeuw.¹²⁵ Dit resultaat is gepoogd te repliceren in het huidige onderzoek, en deze poging liet inconsistente resultaten zien: uit de eerste analyse bleek inderdaad een afname zichtbaar van de proportie emotiewoorden over tijd, in de tweede analyse echter werd dit resultaat niet gevonden en leek het gebruik van emotiewoorden stabiel te blijven door de tijd. Alhoewel de inconsistente resultaten niet lijken te duiden op een robuuste bevinding, behoort het tot de mogelijkheden dat de geobserveerde afname niet specifiek is voor het Millennialproza, maar een meer globale neerwaarts trend in het gebruik van emotiewoorden laat zien binnen de literatuur.

Hiermee komen we direct uit bij het tweede resultaat dat niet in lijn bleek te liggen met de vooraf opgestelde verwachting: de afname in emotiewoorden leek namelijk vooral te wijten te zijn aan een onverwachte afname in het gebruik van negatieve emotiewoorden. Het gebruik van positieve emotiewoorden leek daarentegen relatief gelijk te blijven tussen de generaties. Overigens bleek uit bestudering van de losse emotiecategorieën dat er een afname zichtbaar was in zowel het merendeel van de positieve, als in het merendeel van de negatieve emotiecategorieën. Dit zijn opvallende resultaten. Niet alleen is dit opmerkelijk aangezien er in de kwalitatieve literatuur veelvuldig gesproken wordt over de overvloedigheid van negatieve of ambivalentie emoties binnen het Millennialproza, ook bleek uit het eerder aangehaalde onderzoek van Morin en Acerbi dat juist de positieve emotiewoorden sterk afnamen in de laatste anderhalve eeuw, terwijl de hoeveelheid

¹²⁴ Demeyer & Vitse, *Affectieve crisis*, 281-282.

¹²⁵ Morin and Acerbi, "Birth of the cool," 1665-1668.

negatieve emotiewoorden nagenoeg gelijk zou zijn gebleven.¹²⁶ Dit valt eveneens niet met de resultaten van dit onderzoek te rijmen. Daarnaast is dit resultaat verassend naar aanleiding van de eerder besproken negatieve relatie tussen negatieve emotiewoorden en de leeftijd van de auteur¹²⁷: aan de hand van het leeftijdsverschil tussen de corpora van de Millennialgeneratie (≈ 36) en de voorgaande naoorlogse generatie (≈ 43) zou je dus verwachten dat de Millennialgeneratie een hogere gradatie negatieve emotiewoorden zou laten zien. Bovendien past dit patroon voor het grootste gedeelte niet in het beeld dat de psychologische literatuur van de psyche van de Millennial schetst, deze zou immers enerzijds gekenmerkt worden door een hogere mate van neuroticisme dan zijn generationele voorgangers en anderzijds niet per definitie minder vreugde ervaren.¹²⁸ Het is hierbij wel belangrijk om op te merken dat het afgenomen interpersoonlijke vertrouwen in de Millennialgeneratie wel zijn weerklink vond in de resultaten.

Aangezien er geen sprake was van een daadwerkelijke verandering binnen het patroon van het emotievocabulaire, maar enkel van een globale afname in nagenoeg iedere categorie (zie nogmaals figuur 1), zou er ook hier ruimte zijn voor de eerder genoemde verklaring op basis van de theorie van Demeyer en Vitse. Echter, hier vallen dezelfde kanttekeningen bij te plaatsen als in de voorgaande paragraaf. Het lijkt opmerkelijk dat de resultaten niet lijken te congrueren met het gros van zowel de kwalitatieve-literatuurwetenschappelijke, de kwantitatieve en de psychologische theorie.

Als laatste werd er een seksegebonden verschil gevonden met betrekking tot het gebruik van emotiewoorden: vrouwen gebruikten, ongeacht de generatie, significant meer emotiewoorden dan mannen. De Millennialgeneratie onderscheidt zich dus niet van zijn voorgangers betreffende de sekseverschillen in het gebruik van het emotievocabulaire. Deze observatie werd binnen dit onderzoek gerepliceerd en biedt daarmee een robuust bewijsstuk in het debat omtrent sekseverschillen in het (emotionele) taalgebruik in literair proza.¹²⁹

¹²⁶ Morin and Acerbi, "Birth of the cool," 1665-1668. *Noot*: hierbij dient te worden opgemerkt dat de hoeveelheid emotiewoorden uit de categorie 'joy' binnen dit onderzoek, in overeenstemming met het onderzoek van Morin en Acerbi, was afgenomen in de Millennialgeneratie.

¹²⁷ Morin and Acerbi, "Birth of the cool," 1668-1669.

¹²⁸ Sean Lyons and Lisa Kuron, "Generational differences in the workplace," 143-150.

¹²⁹ *Noot*: deze resultaten liggen in lijn met het eerder aangehaald onderzoek van Newman et al., en gaan in tegen de observatie van de eveneens eerder geïntroduceerde Koolen. Deze genoemde onderzoekers zijn echter absoluut niet de enige die zich aan het genderverschil in het taalgebruik, en specifiek aan het verschil in het gebruik van emotiewoorden hebben geweid. Desalniettemin is er besloten om binnen dit eindwerkstuk het debat te illustreren met slechts twee voorbeelden aangezien een volledig overzicht van het debat buiten de reikwijdte van dit eindwerkstuk ligt.

Al met al lijken er aanwijzingen te zijn dat de Millennialroman zich onderscheidt van zijn voorgangers op basis van zijn minder geprononceerde emotievocabulaire. Dit beeld lijkt niet overeenkomstig met het grootste gedeelte van de relevante literatuur. Desalniettemin is enige reserve bij het beantwoorden van de hoofdvraag niet misplaatst, het is immers ook mogelijk dat hier alternatieve verklaringen voor te vinden zijn.

Methodologisch gezien waren er enkele beperkingen aan dit onderzoek. Ten eerste is de representativiteit van de steekproef van de Millennialauteurs betwistbaar. Zo lijkt het literaire veld van de Millennial gedomineerd te worden door vrouwelijke schrijvers, echter, in dit onderzoek zijn het aantal mannelijke en vrouwelijke schrijvers bewust zo veel mogelijk gelijk gehouden. Indien de observatie wordt meegenomen dat vrouwen, ongeacht de generatie, meer emotiewoorden gebruiken dan mannen, dan kan het zo zijn dat de proportie emotiewoorden eigenlijk hoger ligt in het literaire veld van de Millennial, echter dat dit beeld vertekend is door de selecte steekproef. Bij vervolgonderzoek wordt er dan ook aangemoedigd om gebruik te maken van een aselechte steekproef ten behoeve van de representativiteit.

Andere limitaties binnen het huidige onderzoek hebben betrekking op het gebruikte woordenboek. Het LiLaH-woordenboek is, zoals eerder genoemd, gebaseerd op het NRC Emotion Lexicon. De inhoud van dit lexicon is op zijn beurt gebaseerd op een Engelse N-Gram tekstcollectie uit 2006.¹³⁰ Dit is mogelijk problematisch als we de redenering volgen van Citra, Spence en Spero. Zij gaan er namelijk vanuit dat de Sapir-Whorf hypothese zich vertaalt naar generaties. De Sapir-Whorf hypothese gaat ervanuit dat cultuur communicatiepatronen beïnvloedt. Een taal die zich ontwikkelt binnen een bepaalde cultuur zou volgens deze hypothese de gedeelde ervaringen, het wereldbeeld, de gedachten en de percepties van die groep reflecteren. Generaties binnen een maatschappij maken eveneens gedeelde ervaringen mee tijdens hun adolescentie die hun ontwikkeling beïnvloeden en medebepalend zijn voor hun wereldbeeld. Citra, Spence en Spero gaan er dan ook vanuit dat leden van een bepaalde generatie, net als een culturele groep, een generatiespecifieke gedeelde terminologie ontwikkelen en een gedeelde set woorden gebruiken om hun emoties te bepalen, te beschrijven en uit te drukken. Uit het onderzoek van Citra, Spence en Spero bleek dat er naast universele emotieterminologie – woorden die door iedere generatie gebruikt werden - inderdaad emotiewoorden waren die specifiek gekoppeld waren aan een bepaalde

¹³⁰ Thorsten Brants and Alex Franz, *Web 1t 5-gram*, V1 (September 19, 2006), distributed by Linguistic Data Consortium, DOI: 10.35111/cqpa-a498

generatie.¹³¹ Gaan we terug naar het NRC Emotion Lexicon dan wordt al snel duidelijk dat het niet waarschijnlijk is dat Millennialliteratuur hierin is opgenomen. Immers, de meeste teksten van Millennials dateren van na 2010, waardoor het onwaarschijnlijk is dat deze in de oorspronkelijke N-gram collectie, waarin enkel teksten opgenomen zijn van voor 2006, zijn opgenomen. Indien er inderdaad generatiespecifieke emotiewoorden zijn zoals Citera, Spence en Spero stellen, dan zijn deze naar alle waarschijnlijkheid niet opgenomen in het NRC Emotion Lexicon en daarmee eveneens niet in het LiLaH Affect Lexicon. Dit zou een verstorende factor kunnen zijn en daarmee een mogelijke verklaring kunnen bieden voor de opvallende afname van emotiewoorden die te zien is in de Millennialgeneratie.

Hierop aansluitend is het van belang om stil te staan bij het feit dat het LiLaH-woordenboek, evenals het LIWC-woordenboek, een vertaling is van een oorspronkelijk Engelstalig woordenboek, en dat de vertaling uitgevoerd is door een Vlaming. Verschillen tussen de Amerikaanse, de Nederlandse en de Belgische cultuur zijn onvermijdelijk en kunnen aldus hebben meegespeeld bij de categorisatie van de woorden in de emotiecategorieën. Immers, indien er inderdaad sprake is van een cultuurspecifieke emotieterminologie zoals in de paragraaf hierboven geopperd is, dan kan het heel goed zo zijn dat wat een Amerikaanse beoordelaar beschouwd als een bepaald emotiewoord, vervolgens door de Belgische vertaler niet als zulks wordt gecategoriseerd en allicht door een Nederlander nog anders zou kunnen worden geïnterpreteerd.

Daarnaast zijn er vraagtekens te plaatsen bij de inhoudelijke objectiviteit van het LiLaH-woordenboek. Opvallende observaties waren bijvoorbeeld dat het woord ‘lesbiënne’ binnen het LiLaH-woordenboek gekoppeld was aan ‘disgust’ en ‘sadness’, en het woord ‘moskee’ aan de categorie ‘anger.’ Het is dan ook niet mogelijk om eventuele vooringenomenheid uit te sluiten en het is bevroegbaar hoe objectief het LiLaH-woordenboek is.

De laatste beperking met betrekking tot het LiLaH-woordenboek ligt in de observatie dat er woorden in opgenomen zijn die aan meerdere emotiecategorieën verbonden zijn. Veelal is dit het geval bij homoniemen of bij woorden die in verschillende contexten een net andere semantische

¹³¹ Maryalice Citera, Coreyann Spence & Madaleno Spero, “Differences in Emotional Word Use across Generations in the United States,” *Journal of Business and Social Science Review* 1, no. 1 (February 2020): 60-72. DOI: 10.1146/annurev.neuro.24.1.1161

betekenis met zich meedragen. De context wordt door LIWC echter niet meegenomen in de categorisatie wat mogelijk tot onjuiste classificatie van bepaalde woorden kan leiden.¹³²

Aangezien er een schaarste is in emotiewoordenboeken in de Nederlandse taal, zal er op korte termijn weinig kunnen worden veranderd aan de laatst genoemde beperkingen. Toch zou het niet onverstandig zijn om een origineel Nederlands emotiewoordenboek te creëren dat eveneens proza uit de Millennialgeneratie bevat, gezien de populariteit van het genre. Hierdoor zouden zowel de mogelijke cultuur-, als generatie-invloeden kunnen worden uitgesloten. Mocht dit niet mogelijk zijn dan is het op zijn minst aan te raden om het gehanteerde LiLaH-woordenboek na te laten lopen door (een) Nederlandse onderzoeker(s) op zowel toegekende emotionele betekenis als op objectiviteit. Een andere mogelijkheid ligt in het gebruik van *machine learning*-technieken, waarmee er zou kunnen worden gepoogd om bij het categoriseren van de emotiewoorden de context in ogenschouw te nemen.

Ondanks deze beperkingen is het ook van belang om bij de krachten van dit onderzoek stil te staan: door twee woordenboeken te gebruiken en deze beide in te zetten ten behoeve van de analyse van de data ontstond er een vorm van interne replicatie. Hierdoor werd niet enkel de validiteit van de gebruikte maten gewaarborgd, maar was het ook mogelijk om robuustere resultaten te verkrijgen wanneer deze door beide woordenboeken werden bevestigd. Daarnaast bood deze dubbele methode

¹³² Dit zie je bijvoorbeeld in het volgende fragment uit *Dennie is een Star* van Maartje Wortel:

Weet je wat misschien een uitstekend idee is?
vroeg de vrouw.
Weer keken we elkaar lang aan. Ik was benieuwd
naar dat uitstekende idee en had het gevoel dat ik er
zelf mee moest komen.*

Het woord 'uitstekend' wordt door LIWC herkend als een emotiewoord verbonden aan de categorieën 'joy', 'anger', 'anticipation', 'trust' en 'surprise'. Indien de context echter in ogenschouw wordt genomen lijken de categorieën 'anticipation', 'trust' en 'surprise' het meest aan te sluiten, maar lijkt de categorie 'anger' niet van toepassing. Een ander voorbeeld kan gevonden worden in *Fuzzie* van Hanna Bervoets:

'Houd je van croissantjes?'
'Croissantjes!' het meisje knikt heftig, kirt zowat: 'Croissantjes, ja!'

Florence trekt haar schipperstrui en overjas aan, dat vinden meisjes sexy. Ze gaat ervan uit dat dit meisje haar vanachter het raam nastaat.**

Het woord 'heftig' is in dit fragment door LIWC aangemerkt als een emotiewoord en wordt gekoppeld aan de categorieën 'anger' en 'fear.' Dit lijkt echter niet in overeenstemming te zijn met de context waarin het meisje juist dolenthousiast lijkt te zijn en het woord allicht beter op zijn plaats zou zijn in de categorieën 'joy' en/of 'surprise'. Deze voorbeelden illustreren hoe de puur woordgeoriënteerde categorisatie op basis van het LiLaH-woordenboek dat voor dit onderzoek geïntegreerd is in LIWC verre van onbetwistbaar is.

* Maartje Wortel, *Dennie is een Star* (Amsterdam: Das Mag, 2019), 14.

**Hannah Bervoets, *Fuzzie* (Amsterdam: Atlas Contact, 2017), 7.

van analyseren de mogelijkheid om bevindingen te nuanceren wanneer dit nodig was. Verder verleenden de analyses die in lijn lagen met de eerder aangehaalde kwantitatieve onderzoeken met betrekking tot het verloop in het gebruik van emotiewoorden over tijd en omtrent mogelijke sekseverschillen in het emotievocabulaire, tevens waardevolle informatie over de repliceerbaarheid en houdbaarheid van deze eerder gedane bevindingen. Bovendien was dit het eerste onderzoek dat het Millennialproza in directe vergelijking stelde tot het proza afkomstig van eerdere generaties op een relatief grote schaal. Hierdoor was het mogelijk om op een systematische manier ook daadwerkelijk onderscheidende factoren in het Millennialproza in kaart te brengen en hiermee bestaande hypothesen te toetsen.

Ongeacht de theoretische reserves en beperkingen waarmee rekening dient te worden gehouden bij het interpreteren van de resultaten van het huidige onderzoek, bieden de opgedane bevindingen nieuwe inzichten omtrent het emotievocabulaire binnen het Millennialproza en is het in staat enkele van de bestaande hypothesen - die, uitzonderingen daargelaten, voornamelijk gestoeld waren op kwalitatief, kleinschalig onderzoek - op basis van een relatief grootschalig vergelijkend onderzoek in twijfel te trekken.

Literatuurlijst

- Akyol, Özcan. "Eus maakt zich kwaad: Wat willen ze nou? Dat mensen helemaal niet meer lezen?" Interview by Sander Becker. *Trouw*, March 4, 2020. <https://www.trouw.nl/nieuws/eus-maakt-zich-kwaad-wat-willen-ze-nou-dat-mensen-helemaal-niet-meer-lezen~bc75ac0b/>.
- American Psychiatric Association. "Americans Say They are More Anxious than a Year Ago; Baby Boomers Report Greatest Increase in Anxiety." News release, May 7, 2018. <https://www.psychiatry.org/newsroom/news-releases/americans-say-they-are-more-anxious-than-a-year-ago-baby-boomers-report-greatest-increase-in-anxiety>.
- Anderson, Clifford W., and George E. McMaster. "Computer assisted modeling of affective tone in written documents." *Computers and the Humanities* 16 (September 1982): 1-9. DOI: 10.1007/BF02393459.
- Bakker, Edwin. "Terrorisme en contraterrorisme in de schaduw van 9/11: tien jaar angst." *Internationale Spectator* 65, no. 7/8 (Juli/Augustus, 2011): 375-379. ResearchGate.
- Beck, Julie. "Hard Feelings: Science's Struggle to Define Emotions." *The Atlantic*, February 24, 2015. <https://www.theatlantic.com/health/archive/2015/02/hard-feelings-sciences-struggle-to-define-emotions/385711/>.
- Bervoets, Hannah. *Fuzzie*. Amsterdam: Atlas Contact, 2017.
- Boot, Peter, Hanna Zijlstra, and Rinie Geenen. "The Dutch translation of the Linguistic Inquiry and Word Count (LIWC) 2007 dictionary." *Dutch Journal of Applied Linguistics* 6, no. 1 (oktober 2017): 65-76. DOI: 10.1075/dujal.6.1.04boo.
- Brouke, Brian, and Heather C. Mechler. "A New Me Generation? The Increasing Self-Interest among Millennial College Students." *Journal of College and Character* 11, no. 2 (April 2010): 1-9. DOI:10.2202/1940-1639.1034.
- Chung, C., M.J. Bebeau, D. You, and S.J. Thoma. "DIT-2: Moral schema norms—the updates from recent data sets." Paper presented at the 2009 American Educational Research Association Annual Conference, San Diego, CA, April 13-17, 2009.

- DeBard, Robert. "Millennials coming to college. New Directions for Student Services." In *Serving the Millennial Generation*, edited by Michael D. Coomes and Robert DeBard. 33-45. Hoboken: John Wiley & Sons Inc., 2004. DOI: 10.1002/ss.123
- De Gueldre, Sam. "Midden in de apocalyps." *De Reactor*, November 11, 2020. <https://dereactor.org/teksten/ik-mag-niet-klagen-verhalenbundel-recensie-door-sam-de-gueldre>.
- De Haan, Ido. "De Realiteit van het Neoliberalisme." *Clingendael Institute*, October 9, 2019. <https://spectator.clingendael.org/nl/publicatie/de-realiteit-van-het-neoliberalisme>.
- Demeyer, Hans en Sven Vitse. *Affectieve crisis, literair herstel*. Amsterdam: Amsterdam University Press, 2021.
- De Reactor. "Poëtica Y: Terugblik op onze reeks over Millennialliteratuur." Last modified March 15, 2021. <https://www.dereactor.org/nieuws/poetica-y-lees-hier-alle-millennialliteratuur-terug>.
- Docu, Victoria. "Millennials and Anxiety: An Exploration into Social Networking Sites as a Predisposing Factor." *Romanian Journal of Cognitive Behavioral Therapy and Hypnosis* 5, no. 1/2 (January 2018): 1-10. http://www.rjcbth.ro/image/data/v5-12/V5I1-2_Article%202_RJCBTH_2018.pdf.
- Dupont-Nivet, Daphné, and Jaap Tielbeke. "Een gedesillusioneerde generatie komt in opstand." *De Groene Amsterdammer*, October 31, 2019. <https://www.groene.nl/artikel/een-gedesillusioneerde-generatie-komt-in-opstand>.
- Ekman, Paul. "An Argument for Basic Emotions." *Cognition and Emotion* 6, no. 3/4 (1992): 169-200. <http://www.paulekman.com/wp-content/uploads/2013/07/An-Argument-For-Basic-Emotions.pdf>.
- Foot, D.K., and D. Stoffman. *Boom, Bust and Echo 2000: Profiting from the Demographic Shift in the New Millennium*. Toronto: Macfarlane, Walter & Ross, 1998.

- Fuhrmann, Aragorn. "Millennial-fantasieën: over oprechtheid en vervreemding bij Sally Rooney, Joost de Vries en Ben Lerner." *De Reactor*, March 3, 2021. <https://dereactor.org/teksten/millennial-fantasieen-over-oprechtheid-en-vervreemding-bij-sally-rooney-joost-de-vries-en-ben-lerner>.
- Gray, Peter. "The Decline of Play and the Rise of Psychopathology in Children and Adolescents." *American Journal of Play* 3, no. 4 (January 2011): 443-463. ResearchGate.
- Hermans, Tobias, and Gunther Martens. "Inleiding. Grote emoties in de literatuur." *Cahier voor Literatuurwetenschap* 7 (October 2015): 5-10.
- Izard, Carroll E. "The Many Meanings/Aspects of Emotion: Definitions, Functions, Activation, and Regulation." *Emotion Review* 2, no. 4 (October 2010): 363-370.
DOI: 10.1177/1754073910374661.
- Jandl, Ingeborg, Susanne Knaller, Sabine Schönfellner, and Gudrun Tockner. "Preface." in *Writing Emotions: Theoretical Concepts and Selected Case Studies in Literature*, edited by Ingeborg Jandl, Sabine Schönfellner, Gudrun Tockner and Susanne Knaller, 9-14.
Bielefeld: Transcript Verlag, 2017. DOI: 10.14361/9783839437933-002.
- Jänicke, S., G. Franzini, M.F. Cheema and G. Scheuermann. "On Close and Distant Reading in Digital Humanities: A Survey and Future Challenges, A State-of-the-Art (STAR) Report." Paper discussed at The EG/VGTC Conference on Visualization, Cagliari, Italië, 25-29 mei, 2015. ResearchGate.
- Jylhä, Pekka, and Erkki Isometsä. "The Relationship of Neuroticism and Extraversion to symptoms of Anxiety and Depression in the General Population." *Depression and Anxiety* 23, no. 5 (May 2006): 281-289. DOI: 10.1002/da.20167.
- Kahl, H. David. "Resisting the Influence of Neoliberalism on Millennial Faculty through Critical Communication." in *Millennial culture and communication pedagogies: Narratives from the classroom and higher education*, edited by Mary Z. Ashlock and Ahmet Atay, (Washington D.C.: Lexington Books, 2018), 3-19. <https://ssrn.com/abstract=3473960>.

- Kim, Evgeny, and Roman Klinger. "A Survey on Sentiment and Emotion Analysis for Computational Literary Studies," *Zeitschrift für digitale Geisteswissenschaften*, under review (last revised March 16, 2021): 1-38. DOI: 10.17175/2019_008.
- Knaller, Susanne. "Emotions and the Process of Writing." In *Writing Emotions: Theoretical Concepts and Selected Case Studies in Literature*, edited by Ingeborg Jandl, Sabine Schönfellner, Gudrun Tockner and Susanne Knaller, 17-28. Bielefeld: Transcript Verlag, 2017. DOI: 10.14361/9783839437933-002.
- Koolen, Corina. "Women's books versus books by women." Paper presented at 13th Annual International Conference of the Alliance of Digital Humanities Organizations (DH2018), Mexico City, Mexico, June 26-29, 2018. <https://dh2018.adho.org/womens-books-versus-books-by-women/>.
- Ljubesic, Nikola, Ilija Markov, Darja Fiser, and Walter Daelemans. "The LiLaH Emotion Lexicon of Croatian, Dutch and Slovene." In *proceedings of the Third Workshop on Computational Modeling of People's Opinions, Personality and Emotions in Social media*, edited by Malvina Nissim, Viviana Patti, Barbara Plank and Esin Durmus. 153-157. The COLING 2016 Organizing Committee, 2016. <https://www.aclweb.org/anthology/2020.peoples-1.15.pdf>.
- Lyons, Sean, and Lisa Kuron. "Generational differences in the workplace: A review of the evidence and directions for future research." *Journal of Organizational Behavior* 35, s.1 (February 2014): s139-157. DOI: 10.1002/job.1913.
- Lyytikäinen, Pirjo. "How to Study Emotion Effects in Literature: Written Emotions in Edgar Allan Poe's "The Fall of the House of Usher"" in *Writing Emotions: Theoretical Concepts and Selected Case Studies in Literature*, edited by Ingeborg Jandl, Sabine Schönfellner, Gudrun Tockner and Susanne Knaller, 247-264. Bielefeld: Transcript Verlag, 2017. DOI: 10.14361/9783839437933-002.
- Mannheim, Karl. "Das Problem der Generationen." *Kölner Vierteljahesheft für Soziologie* 7 (1928): 154-185 and (1929): 309-330.

- Masschelein, Anneleen, Kristine Steenbergh, and Arne Vanraes. "Een Bewogen Veld. The 'affective turn' in de eenentwintigste literatuurtheorie en historische letterkunde." *Cahier voor Literatuurwetenschap* 7 (October 2015): 117-139. DOI: 10.2307/j.ctv1wxt3t.16.
- Mechler, Heather. "Off Our Lawns and Out of Our Basements: How We (Mis)Understand the Millennial Generation." *Journal of College & Character* 14, no. 4 (November 2013): 357-364. DOI: 10.1515/jcc-2013-0045.
- Mohammad, Saif M., and Peter D. Turney. *NRC Emotion Lexicon*. Ottawa: National Research Council Canada, 2013. <http://www.saifmohammad.com/WebDocs/NRCemotionlexicon.pdf>
- Moretti, Franco. *Graphs, Maps, Trees: Abstract Models for a Literary History*. Verso, 2005.
- Morin, Olivier, and Alberto Acerbi. "Birth of the cool: a two-centuries decline in emotional expression in anglophone fiction." *Cognition and Emotion* 31, no. 8 (December 2017): 1663-1675. DOI: 10.1080/02699931.2016.1260528.
- Newman, Kira M.. "The Surprisingly Boring Truth about Millennials and Narcissism." *Greater Good Magazine*, January 17, 2018. https://greatergood.berkeley.edu/article/item/the_surprisingly_boring_truth_about_millennials_and_narcissism.
- Newman, Matthew L., Carla J. Groom, Lori D. Handelman, and James W. Pennebaker. "Gender Differences in Language Use: An Analysis of 14,000 Text Samples." *Discourse Processes* 45, no. 3 (May 2008): 211-236. DOI: 10.1080/01638530802073712.
- Pendergast, D. "Getting to know the Y Generation," in *Tourism and Generation Y*, edited by P. Benckendorff, G. Moscardo & D. Pendergast (Cabi Publishing, 2010), 1-15. DOI: 10.1079/9781845936013.0001.
- Pennebaker, James W., Roger J. Booth, Ryan L. Boyd, and Martha E. Francis. *Linguistic Inquiry and Word Count: LIWC2015*. Austin: Pennebaker Conglomerates, 2015. *LIWC*.
- Plutchik, Robert. "The Nature of Emotions: Human emotions have deep evolutionary roots, a fact that may explain their complexity and provide tools for clinical practice." *American Scientist* 89, no. 4 (July/August 2001): 344-350. JSTOR.

- SLAA. "Een discussie over de staat van de roman." Visited May 6, 2021. <https://slaa.nl/artikelen/een-discussie-over-de-staat-van-de-roman/>.
- Smithuijsen, Doortje. "De generatie die maar niet kan kiezen tussen kwetsbaarheid en ironie." *Vrij Nederland*, February 27, 2020. <https://www.vn.nl/millennials-memes/>.
- Stringer, Deborah M.. "Negative Affect." In *Encyclopedia of Behavioral Medicine*, edited by M.D. Gellman and J.R. Turner. New York: Springer, 2013. DOI: 10.1007/978-1-4419-1005-9_606.
- Taylor, Paul, and Scott Keeter, eds. *Millennials: Confident. Connected. Open to Change*. Washington D.C.: Pew Research Center, 2010. <https://www.pewresearch.org/social-trends/2010/02/24/millennials-confident-connected-open-to-change/>
- Twenge, Jean M., and Keith Campbell. "Increases in positive self-views among high school students: Birth-cohort changes in anticipated performance, self-satisfaction, self-liking, and self-competence." *Psychological Science* 19, no. 11 (November 2008): 1082–1086. DOI: 10.1111/j.1467-9280.2008.02204.x.
- Twenge, Jean M., and S.M. Campbell. "Generational differences in psychological traits and their impact on the workplace." *Journal of Managerial Psychology* 23, no. 8 (November 2008), 862–877. DOI: 10.1108/02683940810904367.
- Twenge, Jean M., Liqing Zhang and Charles Im. "It's Beyond My Control: A Cross-temporal Meta-analysis of Increasing Externality in Locus of Control, 1960–2002." *Personality and Social Psychology Review* 8, no. 3 (August 2004): 308-319. DOI: 10.1207/s15327957pspro803_5.
- Twenge, Jean M., Sara Konrath, Joshua Foster, W. Keith Campbell, and Brad J. Bushman. "Egos inflating over time: A cross-temporal meta-analysis of the narcissistic personality inventory." *Journal of Personality* 76, no. 4 (June 2008): 875-901. DOI: 10.1111/j.1467-6494.2008.00507.x.
- Van Dijk, Yra. "De roman heeft een lichaam gekregen; De millennialschrijver zoekt gevoel en verbinding." *NRC*, January 8, 2021. Nexis Uni.

- Van Doorn, J.A.A.. *Gevangen in de tijd. Over generaties en hun geschiedenis*. Amsterdam: Boom, 2002.
- Van Veen, Thomas. "Gaat de millennialschrijver voorbij het eigen perspectief?." Interview by Jelle Hotzapffel. *Redpers*, September 22, 2020. <https://www.redpers.nl/2020/09/22/wanneer-gaat-de-millennialschrijver-voorbij-het-eigen-perspectief/>.
- Van Wissen, Leon, and Peter Boot. 2017. "An Electronic Translation of the LIWC Dictionary into Dutch." Paper presented at the Electronic lexicography in the 21st century: Proceedings of eLex 2017 conference, Leiden, The Netherlands, 19-21 september, 703-715.
- Wortel, Maartje. *Dennie is een Star*. Amsterdam: Das Mag, 2019.

Bijlage A *overzicht van het Millennialcorpus*

Tabel A1

Inhoud van het Millennialcorpus

Titel	Jaar 1 ^e druk	Auteur	Geboortejaar	Gender	Uitgeverij	Verkregen
Nestvlieders	2011	Merijn de Boer	1982	m	Meulenhoff	EC
Zonder tijd te verliezen	2012	Daan Heerma van Voss	1986	m	De Bezige Bij	EC
Stern	2013	Thomas Heerma van Voss	1990	m	De Bezige Bij	DM
Boek van de doden	2014	Philip Huff	1984	m	De Bezige Bij	EVB
Birk	2014	Jaap Robben	1984	m	De Geus	EVB
De achterkant van de zon	2016	Maurits de Bruijn	1984	m	Nieuw Amsterdam	EC
En we noemen hem	2017	Marjolijn van Heemstra	1981	v	Das Mag	DM
Fuzzie	2017	Hannah Bervoets	1984	v	Pluim	EC
Het tegenovergestelde van een mens	2017	Lieke Marsman	1990	v	Atlas Contact	EC
Na Mattias	2018	Peter Zantingh	1983	m	Das Mag	DM
Drift	2018	Bregje Hofstede	1988	v	Das Mag	DM
Gebrek is een groot woord	2018	Nina Polak	1986	v	Prometheus	EC
Dennie is een star	2019	Maartje Wortel	1982	v	Das Mag	DM
Kamers, antikamers	2019	Nina Weijers	1987	v	Atlas Contact	EC
Rustig aan, tijger	2020	Joost de Vries	1983	m	Das Mag	DM
Een goede nachtrust	2020	Peter Buurman	1993	m	Das Mag	EC
De nieuwe rivier	2020	Eva Meijer	1980	v	Das Mag	DM
Bloedblaren	2020	Naomi Rebekka Boekweit	1990	v	Atlas Contact	EC
De Hotelgids	2021	Loes Wijnhoven	1990	v	Das Mag	DM
De Golf	2021	Franca Treur	1979	v	Prometheus	EC

Noot: In de kolom 'verkregen' zijn de volgende afkortingen gebruikt: EC (Eigen collectie), DM (Dag Mag) en EVB (Esther van Batenburg).

Bijlage B Voorbewerking LiLaH-dictionary voor LIWC

- Indien er een infinitief werd aangeboden is deze vervoegd naar alle mogelijke verschijningsvormen in tijd, persoon en getal.
 - Bv. het infinitief ‘aanbidden’ heeft de volgende entries gekregen:
 - aanbid
 - aanbidt
 - aanbidden
 - aanbad*
 - aanbeden

- Indien er een participium werd aangeboden dat eveneens bijvoeglijk gebruikt kon worden is hier, indien mogelijk, een -e aan toegevoegd.
 - Bv. het participium ‘geaccrediteerd’ heeft de volgende entries gekregen:
 - geaccrediteerd
 - geaccrediteerde

- Indien er een bijvoeglijk naamwoord werd aangeboden werd deze eveneens vervoegd (bijvoeglijk naamwoord+e) opgenomen.
 - Bv. het bijvoeglijk naamwoord ‘gebrekkig’ heeft de volgende entries gekregen:
 - gebrekkig
 - gebrekkige

- Indien er een zelfstandig naamwoord werd aangeboden in enkelvoudsvorm, is deze eveneens opgenomen in de meervoudsvorm.
 - Bv. het zelfstandig naamwoord ‘mentor’ heeft de volgende entries gekregen:
 - mentor
 - mentoren

- Indien een zelfstandig naamwoord werd aangeboden in meervoudsvorm, is deze eveneens opgenomen in de enkelvoudsvorm.
 - Bv. het zelfstandig naamwoord ‘wijzigingen’ heeft de volgende entries gekregen:
 - wijziging
 - wijzigingen

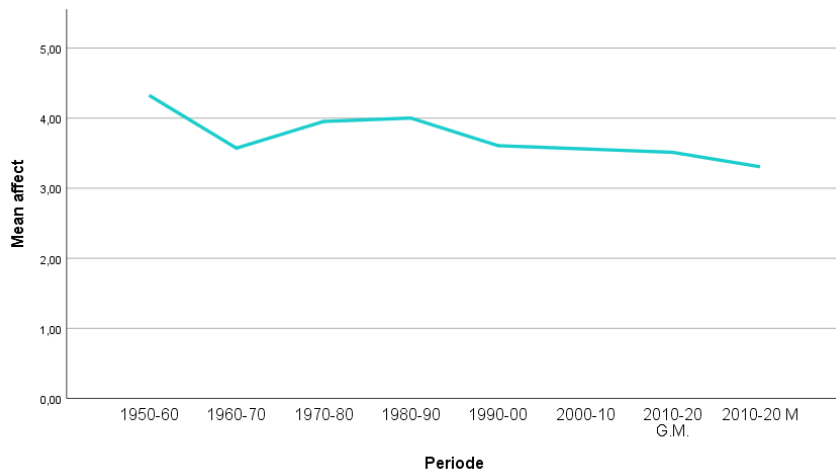
- Woorden eindigend op -heid, zijn niet in meervoud opgenomen, gezien de betekeniswisseling die hierbij kan optreden.
 - Bv. het woord ‘gekheid’ is niet opgenomen als ‘gekheden’.

- Er is een * ingevoegd wanneer er geen verwarring mogelijk was over het vervolg van een woord.
 - Bv. bij werkwoorden waarbij de stam eindigt op -eer is er in de meeste gevallen een * ingevoegd:
 - infecteer*
 - infecteren
 - geïnfecteerd

Bijlage C aanvullingen op de resultaten

Figuur C1

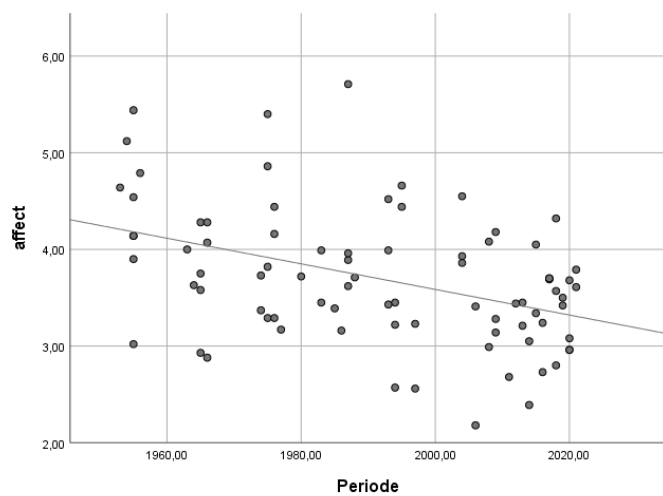
Visuele weergave van de fluctuatie binnen het gebruik van emotiewoorden uit de LIWC-categorie 'affect' over tijd ($r = -.422, p < .001$).

Noot: G.M. = auteurs die geen Millennial zijn (Pre-Millennials), M = auteurs die Millennial zijn.

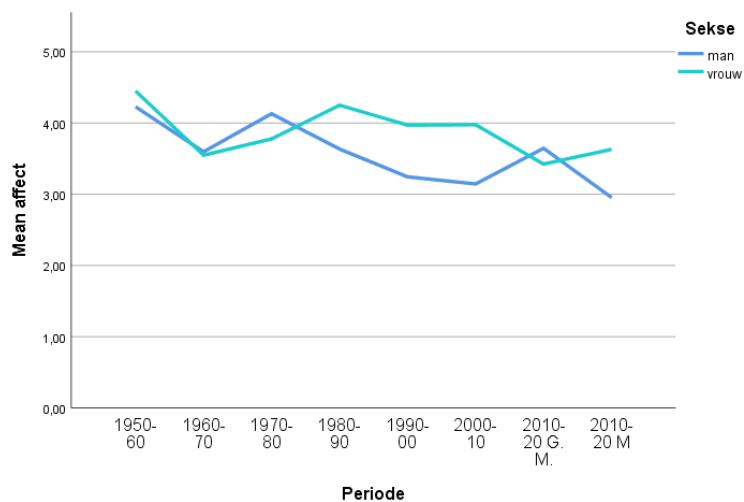
Figuur C2

Spreidingsdiagram van de relatie tussen het jaartal en de proportie emotiewoorden uit de LIWC-categorie 'affect' ($r = -.422, p < .001$).

Figuur C3

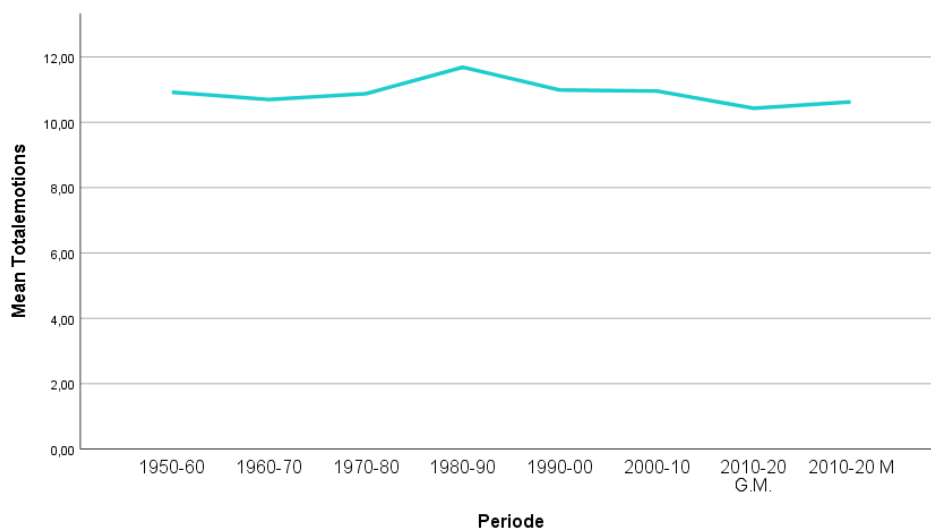
Fluctuatie van de proportie emotiewoorden uit de LIWC-categorie 'affect' over tijd uitgesplitst naar sekse.

Noot: G.M. = auteurs die geen Millennial zijn (Pre-Millennials), M = auteurs die Millennial zijn.

Figuur C4

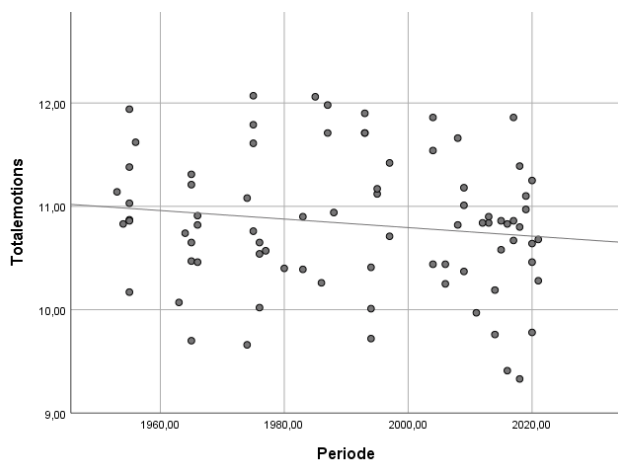
Visuele weergave van de fluctuatie binnen het gebruik van emotiewoorden uit de LiLaH-categorie 'total emotions' over tijd ($r = -.143$, $p = .202$).

Noot: G.M. = auteurs die geen Millennial zijn (Pre-Millennials), M = auteurs die Millennial zijn.

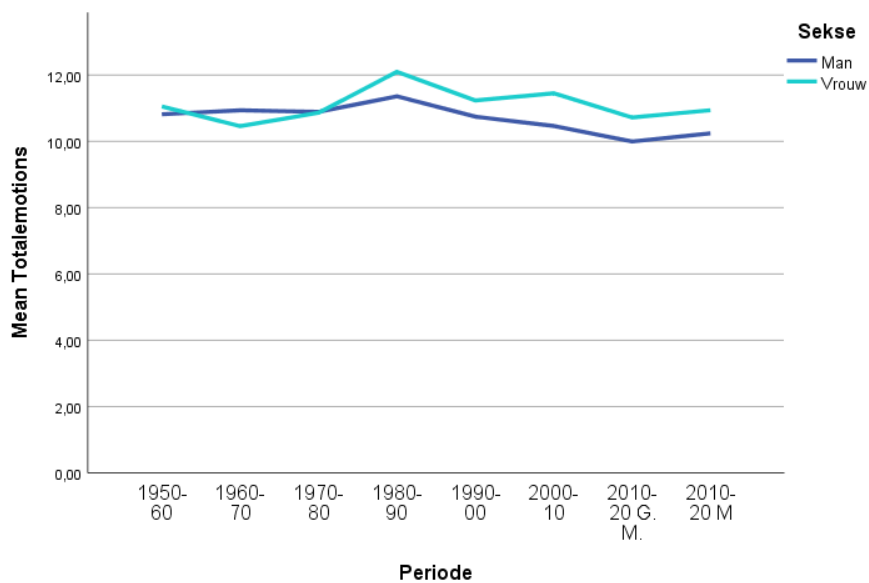
Figuur C5

Spreidingsdiagram van de relatie tussen het jaartal en de proportie emotiewoorden uit de LiLaH-categorie 'total emotions' ($r = -.143, p = .202$).

Figuur C6

Fluctuatie van de proportie emotiewoorden uit de LiLaH-categorie 'total emotions' over tijd uitgesplitst naar sekse.

Noot: G.M. = auteurs die geen Millennial zijn (Pre-Millennials), M = auteurs die Millennial zijn.

Bijlage D Ruwe resultaten uit LIWC en SPSS

Tabel D1

Beschrijvende statistieken behorend bij de éénweg-ANOVA met de afhankelijke variabele 'total emotions' en de onafhankelijke variabelen 'sekse' en 'conditie' (wel/niet Millennial).

Sekse	Conditie	Statistic	Bias	Bootstrap ^a			
				Std. Error	95% Confidence Interval		
					Lower	Upper	
Man	Millennials	Mean	10,2422	-,0050	,1884	9,8650	10,6172
		Std. Deviation	,56718	-,03776	,09833	,32995	,70005
		N	9	0	3	4	15
	Baseline	Mean	10,8131	,0028	,1314	10,5545	11,0763
		Std. Deviation	,77126	-,01557	,10660	,54789	,97544
		N	32	0	5	23	41
	Total	Mean	10,6878	,0012	,1147	10,4661	10,9185
		Std. Deviation	,76327	-,01145	,09660	,57246	,94850
		N	41	0	5	32	50
Vrouw	Millennials	Mean	10,9382	,0027	,1361	10,6772	11,2198
		Std. Deviation	,44766	-,03404	,09772	,22248	,59128
		N	11	0	3	5	17
	Baseline	Mean	11,1216	-,0045	,1237	10,8747	11,3644
		Std. Deviation	,68444	-,01630	,09854	,48229	,86781
		N	31	0	5	22	40
	Total	Mean	11,0736	-,0026	,0958	10,8864	11,2621
		Std. Deviation	,63112	-,01194	,08196	,46048	,78202
		N	42	0	5	33	51
Total	Millennials	Mean	10,6250	-,0001	,1351	10,3475	10,8946
		Std. Deviation	,60590	-,02109	,09913	,39089	,77558
		N	20	0	4	13	28
	Baseline	Mean	10,9649	-,0014	,0916	10,7919	11,1548
		Std. Deviation	,74045	-,00737	,06938	,59414	,86702
		N	63	0	4	55	70
	Total	Mean	10,8830	-,0013	,0766	10,7356	11,0390
		Std. Deviation	,72180	-,00521	,06131	,59618	,83244
		N	83	0	0	83	83

a. Unless otherwise noted, bootstrap results are based on 1000 bootstrap samples

Tabel D2

Resultaten van de éénweg-ANOVA met de afhankelijke variabele 'total emotions' en de onafhankelijke variabelen 'sekse' en 'conditie' (wel/niet Millennial).

Tests of Between-Subjects Effects

Dependent Variable: Totalemotions

Source	Type III Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Corrected Model	5,650 ^a	3	1,883	4,014	,010
Intercept	7000,819	1	7000,819	14918,896	,000
Sekse	3,800	1	3,800	8,097	,006
Conditie	2,143	1	2,143	4,567	,036
Sekse * Conditie	,565	1	,565	1,205	,276
Error	37,071	79	,469		
Total	9873,238	83			
Corrected Total	42,722	82			

a. R Squared = ,132 (Adjusted R Squared = ,099)

Tabel D3

Beschrijvende statistieken behorend bij de éénweg-ANOVA met de afhankelijke variabele 'affective processes' en de onafhankelijke variabelen 'seks' en 'conditie' (wel/niet Millennial).

Seks	Segment	Statistic	Bias	Bootstrap ^a			
				Std. Error	95% Confidence Interval		
				Lower	Upper		
man	1	Mean	2,9533	-,0059	,1194	2,7101	3,1967
		Std. Deviation	,34900	-,02812 ^b	,07487 ^b	,15770 ^b	,45399 ^b
		N	9	0	3	4	15
	2	Mean	3,6616	,0038	,1273	3,4261	3,9334
		Std. Deviation	,77722	-,01563	,10291	,55366	,95739
		N	32	0	4	24	41
	Total	Mean	3,5061	,0024	,1133	3,2918	3,7312
		Std. Deviation	,76197	-,01083	,09295	,56733	,92467
		N	41	0	5	32	50
vrouw	1	Mean	3,6309	-,0005	,1014	3,4360	3,8361
		Std. Deviation	,32117	-,03504	,09794	,08385	,46425
		N	11	0	3	5	17
	2	Mean	3,9168	-,0047	,1295	3,6554	4,1741
		Std. Deviation	,71368	-,02948	,12107	,46184	,94259
		N	31	0	4	23	40
	Total	Mean	3,8419	-,0038	,0997	3,6483	4,0243
		Std. Deviation	,64345	-,02248	,10046	,42861	,82327
		N	42	0	5	33	51
Total	1	Mean	3,3260	-,0006	,1102	3,1000	3,5418
		Std. Deviation	,47453	-,01699	,07063	,31843	,59029
		N	20	0	4	13	28
	2	Mean	3,7871	-,0006	,0940	3,6019	3,9673
		Std. Deviation	,75169	-,01244	,07528	,60042	,89283
		N	63	0	4	55	70
	Total	Mean	3,6760	-,0008	,0793	3,5152	3,8342
		Std. Deviation	,72025	-,00909	,06432	,58108	,83631
		N	83	0	0	83	83

a. Unless otherwise noted, bootstrap results are based on 1000 bootstrap samples

b. Based on 999 samples

Noot: dit is tabel behorende bij de eerste analyse waarbij de extreme uitbijters meegenomen waren.

Tabel D4

Resultaten van de éénweg-ANOVA met de afhankelijke variabele 'affective processes' en de onafhankelijke variabelen 'seks' en 'conditie' (wel/niet Millennial).

Tests of Between-Subjects Effects

Dependent Variable: affect

Source	Type III Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Corrected Model	6,526 ^a	3	2,175	4,772	,004
Intercept	755,395	1	755,395	1657,111	,000
Seks	3,277	1	3,277	7,188	,009
Segment	3,722	1	3,722	8,164	,005
Seks * Segment	,672	1	,672	1,474	,228
Error	36,012	79	,456		
Total	1164,130	83			
Corrected Total	42,539	82			

a. R Squared = ,153 (Adjusted R Squared = ,121)

Noot: dit is de tabel behorende bij de eerste analyse waarbij de extreme uitbijters meegenomen waren.

Tabel D5

Beschrijvende statistieken behorend bij de éénwegs-ANOVA met de afhankelijke variabele 'affective processes' en de onafhankelijke variabelen 'sekse' en 'conditie' (wel/niet Millennial).

Sekse	Segment	Statistic	Bootstrap ^a				
			Bias	Std. Error	95% Confidence Interval		
					Lower	Upper	
man	1	Mean	2,9533	-,0021	,1170	2,7201	3,1914
		Std. Deviation	,34900	-,02826 ^b	,07111 ^b	,15867 ^b	,44443 ^b
		N	9	0	3	4	15
	2	Mean	3,6616	,0001	,1348	3,4013	3,9494
		Std. Deviation	,77722	-,01672	,09948	,55095	,95316
		N	32	0	5	23	42
	Total	Mean	3,5061	-,0038	,1167	3,2645	3,7382
		Std. Deviation	,76197	-,01375	,09011	,56997	,92441
		N	41	0	5	32	51
vrouw	1	Mean	3,6289	,0026	,0405	3,5455	3,7086
		Std. Deviation	,11537	-,01113 ^c	,02756 ^c	,04275 ^c	,15160 ^c
		N	9	0	3	4	15
	2	Mean	3,9168	-,0030	,1273	3,6556	4,1649
		Std. Deviation	,71368	-,02291	,11825	,46584	,91318
		N	31	0	4	21	40
	Total	Mean	3,8520	-,0020	,0996	3,6474	4,0466
		Std. Deviation	,63980	-,01724	,10266	,42394	,82091
		N	40	0	5	30	49
Total	1	Mean	3,2911	-,0064	,1016	3,0745	3,4776
		Std. Deviation	,42940	-,01302	,05749	,29172	,51791
		N	18	0	4	11	26
	2	Mean	3,7871	-,0020	,0946	3,5902	3,9781
		Std. Deviation	,75169	-,00926	,07141	,60773	,89098
		N	63	0	4	55	70
	Total	Mean	3,6769	-,0042	,0798	3,5142	3,8295
		Std. Deviation	,72121	-,00635	,06178	,59581	,84350
		N	81	0	0	81	81

a. Unless otherwise noted, bootstrap results are based on 1000 bootstrap samples

b. Based on 999 samples

Noot: dit is de analyse waarbij de extreme uitbijters geëxcludeerd waren.

Tabel D6

Resultaten van de éénwegs-ANOVA met de afhankelijke variabele 'affective processes' en de onafhankelijke variabelen 'sekse' en 'conditie' (wel/niet Millennial).

Tests of Between-Subjects Effects					
Dependent Variable: affect					
Source	Type III Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Corrected Model	6,524 ^a	3	2,175	4,772	,004
Intercept	701,786	1	701,786	1540,092	,000
Sekse	3,032	1	3,032	6,654	,012
Segment	3,473	1	3,473	7,621	,007
Sekse * Segment	,618	1	,618	1,357	,248
Error	35,087	77	,456		
Total	1136,706	81			
Corrected Total	41,611	80			

a. R Squared = ,157 (Adjusted R Squared = ,124)

Noot: dit is de analyse waarbij de extreme uitbijters geëxcludeerd waren.

Tabel D7

Pearson's correlatiecoëfficiënt berekend tussen de variabelen 'jaar' en 'affect'.

		Jaar	affect
Jaar	Pearson Correlation	1	-,422**
	Sig. (2-tailed)		,000
	N	82	82
affect	Pearson Correlation	-,422**	1
	Sig. (2-tailed)	,000	
	N	82	82

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

Tabel D8

Pearson's correlatiecoëfficiënt berekend tussen de variabelen 'jaar' en 'total emotions'.

		Totalemotions	Jaar
Totalemotions	Pearson Correlation	1	-,143
	Sig. (2-tailed)		,202
	N	81	81
Jaar	Pearson Correlation	-,143	1
	Sig. (2-tailed)	,202	
	N	81	81

Tabel D9

Beschrijvende statistieken behorend bij de t-toetsen met de afhankelijke variabelen 'positive emotions' en 'negative emotions' en de onafhankelijke variabele conditie (Millennial/pre-Millennial).

			Group Statistics					
			Statistic	Bias	Std. Error	Bootstrap ^a		
						Lower	Upper	
posemo	Millennial	N	20					
		Mean	1,8725	,0018	,0704	1,7392	2,0077	
		Std. Deviation	,32725	-,01014	,03894	,24051	,39473	
		Std. Error Mean	,07318					
	Pre-Millennial	N	63					
		Mean	2,0052	,0040	,0563	1,9016	2,1249	
		Std. Deviation	,44634	-,00461	,04090	,36319	,52197	
		Std. Error Mean	,05623					
	negemo	Millennial	N	20				
			Mean	1,3580	,0001	,0557	1,2560	1,4725
			Std. Deviation	,25239	-,00825	,04462	,15021	,32610
			Std. Error Mean	,05644				
Pre-Millennial		N	63					
		Mean	1,6786	,0034	,0491	1,5835	1,7795	
		Std. Deviation	,38381	-,00469	,03165	,31699	,44148	
		Std. Error Mean	,04836					

a. Unless otherwise noted, bootstrap results are based on 1000 bootstrap samples

Tabel D10

Resultaten van de t-toetsen met de onafhankelijke variabelen 'positive emotions' en 'negative emotions' en met de onafhankelijke variabele 'conditie' (Millennial/pre-Millennial).

		Independent Samples Test									
		Levene's Test for Equality of Variances					t-test for Equality of Means			95% Confidence Interval of the Difference	
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	Lower	Upper	
posemo	Equal variances assumed	1,733	,192	-1,227	81	,223	-,13274	,10816	-,34795	,08248	
	Equal variances not assumed			-1,438	43,426	,158	-,13274	,09229	-,31880	,05332	
negemo	Equal variances assumed	4,106	,046	-3,495	81	,001	-,32057	,09172	-,50306	-,13809	
	Equal variances not assumed			-4,313	49,038	,000	-,32057	,07432	-,46992	-,17122	

Noot: dit is deel één van de twee tabellen met resultaten van de t-toetsen (zie Tabel D11)

Tabel D11

Resultaten van de t-toetsen met de onafhankelijke variabelen 'positive emotions' en 'negative emotions' en met de onafhankelijke variabele 'conditie' (Millennial/pre-Millennial).

		Bootstrap for Independent Samples Test						
		Mean Difference	Bias	Std. Error	Bootstrap ^a Sig. (2-tailed)	95% Confidence Interval		
						Lower	Upper	
posemo	Equal variances assumed	-,13274	-,00226	,08800	,129	-,30582	,03081	
	Equal variances not assumed	-,13274	-,00226	,08800	,143	-,30582	,03081	
negemo	Equal variances assumed	-,32057	-,00327	,07148	,001	-,45774	-,17375	
	Equal variances not assumed	-,32057	-,00327	,07148	,001	-,45774	-,17375	

a. Unless otherwise noted, bootstrap results are based on 1000 bootstrap samples

Noot: dit is deel twee van de twee tabellen met resultaten van de t-toetsen (zie Tabel D10)

Tabel D12

Beschrijvende statistieken behorend bij de t-toetsen met de acht LiLaH-categorieën als afhankelijke variabelen en de onafhankelijke variabele conditie (Millennial/pre-Millennial).

		Group Statistics						
		Statistic	Bias	Std. Error	Bootstrap ^a			
Conditie	N				Lower	Upper		
Joy	Millennials	N	20					
		Mean	2,1675	,0008	,0601	2,0479	2,2838	
		Std. Deviation	,26719	-,00932	,04371	,16502	,33929	
		Std. Error Mean	,05974					
	Pre-Millennial	N	63					
		Mean	2,4346	-,0008	,0472	2,3440	2,5344	
		Std. Deviation	,38037	-,00558	,03837	,29473	,44753	
		Std. Error Mean	,04792					
	Sadness	Millennials	N	20				
			Mean	3,2075	,0028	,0658	3,0800	3,3361
			Std. Deviation	,30788	-,00953	,03612	,22873	,36834
			Std. Error Mean	,06884				
Pre-Millennial		N	63					
		Mean	3,3802	,0007	,0511	3,2812	3,4838	
		Std. Deviation	,41069	-,00529	,04089	,33020	,48805	
		Std. Error Mean	,05174					
Anger		Millennials	N	20				
			Mean	2,5720	,0008	,0532	2,4669	2,6718
			Std. Deviation	,24432	-,01031	,04225	,14598	,31370
			Std. Error Mean	,05463				
	Pre-Millennial	N	63					
		Mean	2,7663	,0008	,0441	2,6782	2,8577	
		Std. Deviation	,35123	-,00446	,03191	,28406	,41273	
		Std. Error Mean	,04425					
	Anticipation	Millennials	N	20				
			Mean	3,5750	-,0004	,0662	3,4377	3,7030
			Std. Deviation	,29475	-,01169	,05396	,18909	,39193
			Std. Error Mean	,06591				
Pre-Millennial		N	63					
		Mean	3,6089	-,0006	,0362	3,5385	3,6815	
		Std. Deviation	,29446	-,00338	,02476	,23888	,33607	
		Std. Error Mean	,03710					
Trust		Millennials	N	20				
			Mean	3,4280	,0002	,0737	3,2775	3,5759
			Std. Deviation	,32965	-,01109	,04323	,22743	,40041
			Std. Error Mean	,07371				
	Pre-Millennial	N	63					
		Mean	3,7322	-,0016	,0577	3,6168	3,8444	
		Std. Deviation	,46332	-,00471	,04520	,36804	,55033	
		Std. Error Mean	,05837					
	Disgust	Millennials	N	20				
			Mean	2,0275	,0026	,0478	1,9386	2,1237
			Std. Deviation	,21742	-,00839	,03524	,13955	,28156
			Std. Error Mean	,04862				
Pre-Millennial		N	63					
		Mean	2,0900	,0014	,0367	2,0217	2,1644	
		Std. Deviation	,28338	-,00373	,02299	,23446	,32656	
		Std. Error Mean	,03570					
Fear		Millennials	N	20				
			Mean	3,1340	,0007	,0611	3,0200	3,2576
			Std. Deviation	,27571	-,01179	,05075	,16181	,35934
			Std. Error Mean	,06165				
	Pre-Millennial	N	63					
		Mean	3,2590	,0018	,0500	3,1614	3,3592	
		Std. Deviation	,39993	-,00568	,03619	,32184	,46638	
		Std. Error Mean	,05039					
	Surprise	Millennials	N	20				
			Mean	1,6690	-,0007	,0346	1,6000	1,7361
			Std. Deviation	,15640	-,00428	,01587	,11831	,18313
			Std. Error Mean	,03497				
Pre-Millennial		N	63					
		Mean	1,8641	,0004	,0298	1,8064	1,9230	
		Std. Deviation	,24252	-,00312	,02056	,19978	,27822	
		Std. Error Mean	,03056					

a. Unless otherwise noted, bootstrap results are based on 1000 bootstrap samples

Tabel D13

Resultaten van de t-toetsen met de acht LiLaH-categorieën als afhankelijke variabelen en de onafhankelijke variabele conditie (Millennial/pre-Millennial).

		Levene's Test for Equality of Variances					t-Test for Equality of Means		95% Confidence Interval of the Difference	
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	Lower	Upper
Joy	Equal variances assumed	1,968	,164	-2,915	81	,005	-.26710	,09164	-.44944	-.08477
	Equal variances not assumed			-3,487	45,538	,001	-.26710	,07659	-.42131	-.11289
Sadness	Equal variances assumed	,871	,353	-1,729	81	,088	-.17266	,09984	-.37132	,02600
	Equal variances not assumed			-2,005	42,384	,051	-.17266	,08612	-.34641	,00109
Anger	Equal variances assumed	2,916	,092	-2,300	81	,024	-.19435	,08451	-.36251	-.02619
	Equal variances not assumed			-2,764	46,038	,008	-.19435	,07030	-.33586	-.05284
Anticipation	Equal variances assumed	,010	,922	-.448	81	,655	-.03389	,07559	-.18430	,11652
	Equal variances not assumed			-.448	31,964	,657	-.03389	,07563	-.18795	,12018
Trust	Equal variances assumed	1,715	,194	-2,721	81	,008	-.30422	,11182	-.52670	-.08174
	Equal variances not assumed			-3,236	44,892	,002	-.30422	,09403	-.49361	-.11483
Disgust	Equal variances assumed	2,006	,160	-.904	81	,369	-.06250	,06913	-.20006	,07506
	Equal variances not assumed			-1,036	41,335	,306	-.06250	,06032	-.18429	,05929
Fear	Equal variances assumed	3,114	,081	-1,301	81	,197	-.12505	,09612	-.31630	,06620
	Equal variances not assumed			-1,571	46,502	,123	-.12505	,07962	-.28527	,03517
Surprise	Equal variances assumed	2,241	,138	-3,374	81	,001	-.19513	,05782	-.31018	-.08007
	Equal variances not assumed			-4,202	50,126	,000	-.19513	,04644	-.28840	-.10185

Noot: dit is deel één van de twee tabellen met resultaten van de t-toetsen (zie Tabel D13)

Tabel D14

Resultaten van de t-toetsen met de acht LiLaH-categorieën als afhankelijke variabelen en de onafhankelijke variabele conditie (Millennial/pre-Millennial).

		Mean Difference		Bias		Std. Error		Bootstrap ^a		95% Confidence Interval	
								Sig. (2-tailed)	Lower	Upper	
Joy	Equal variances assumed	-.26710	,00155	,07672				,001	-.42074	-.12103	
	Equal variances not assumed	-.26710	,00155	,07672				,001	-.42074	-.12103	
Sadness	Equal variances assumed	-.17266	,00214	,08340				,043	-.33821	-.00821	
	Equal variances not assumed	-.17266	,00214	,08340				,050	-.33821	-.00821	
Anger	Equal variances assumed	-.19435	,00002	,06928				,007	-.33209	-.05401	
	Equal variances not assumed	-.19435	,00002	,06928				,010	-.33209	-.05401	
Anticipation	Equal variances assumed	-.03389	,00023	,07630				,674	-.18454	,11436	
	Equal variances not assumed	-.03389	,00023	,07630				,683	-.18454	,11436	
Trust	Equal variances assumed	-.30422	,00187	,09277				,001	-.47830	-.11386	
	Equal variances not assumed	-.30422	,00187	,09277				,004	-.47830	-.11386	
Disgust	Equal variances assumed	-.06250	,00125	,06037				,295	-.18091	,05841	
	Equal variances not assumed	-.06250	,00125	,06037				,308	-.18091	,05841	
Fear	Equal variances assumed	-.12505	-.00114	,07825				,122	-.27796	,02988	
	Equal variances not assumed	-.12505	-.00114	,07825				,128	-.27796	,02988	
Surprise	Equal variances assumed	-.19513	-.00105	,04624				,001	-.28873	-.10890	
	Equal variances not assumed	-.19513	-.00105	,04624				,001	-.28873	-.10890	

Noot: dit is deel twee van de twee tabellen met de resultaten van de t-toetsen (zie Tabel D12)

Tabel D15

Beschrijvende statistieken behorend bij de t-toetsen met de drie LIWC-emotiecategorieën als afhankelijke variabelen en de onafhankelijke variabele conditie (Millennial/pre-Millennial).

			Group Statistics				
			Statistic	Bias	Std. Error	Bootstrap ^a	
						95% Confidence Interval	
Segment						Lower	Upper
sad	1	N	20				
		Mean	,5420	,0006	,0178	,5088	,5786
		Std. Deviation	,08030	-,00229	,00870	,06012	,09513
		Std. Error Mean	,01796				
	2	N	63				
		Mean	,5713	,0008	,0150	,5448	,6044
		Std. Deviation	,12169	-,00240	,01976	,08173	,15684
		Std. Error Mean	,01533				
anx	1	N	20				
		Mean	,2990	,0006	,0147	,2695	,3267
		Std. Deviation	,06882	-,00285	,00988	,04531	,08450
		Std. Error Mean	,01539				
	2	N	63				
		Mean	,3473	,0007	,0151	,3187	,3792
		Std. Deviation	,12282	-,00114	,01221	,09686	,14591
		Std. Error Mean	,01547				
anger	1	N	20				
		Mean	,3615	,0013	,0286	,3126	,4262
		Std. Deviation	,12762	-,00755	,03699	,05960	,18693
		Std. Error Mean	,02854				
	2	N	63				
		Mean	,5029	,0004	,0170	,4713	,5391
		Std. Deviation	,14102	-,00165	,01406	,11379	,16930
		Std. Error Mean	,01777				

a. Unless otherwise noted, bootstrap results are based on 1000 bootstrap samples

Noot: de uitbijters in de categorieën 'sadness' en 'anger' zijn in deze analyse niet verwijderd.

Tabel D16

Resultaten van de t-toetsen met de drie LIWC-emotiecategorieën als afhankelijke variabelen en de onafhankelijke variabele conditie (Millennial/pre-Millennial).

		Independent Samples Test								
		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means					95% Confidence Interval of the Difference	
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	Lower	Upper
sad	Equal variances assumed	,557	,458	-1,006	81	,317	-,02927	,02909	-,08715	,02861
	Equal variances not assumed			-1,240	48,845	,221	-,02927	,02361	-,07672	,01818
anx	Equal variances assumed	5,411	,023	-1,673	81	,098	-,04830	,02887	-,10575	,00915
	Equal variances not assumed			-2,213	58,516	,031	-,04830	,02182	-,09198	-,00463
anger	Equal variances assumed	1,448	,232	-3,991	81	,000	-,14136	,03542	-,21182	-,07089
	Equal variances not assumed			-4,205	34,973	,000	-,14136	,03362	-,20960	-,07311

Noot: dit is deel één van de twee tabellen met de resultaten van de t-toetsen (zie Tabel D16). Daarnaast zijn de uitbijters in de categorieën 'sadness' en 'anger' in deze analyse niet verwijderd.

Tabel D17

Resultaten van de t-toetsen met de drie LIWC-emotiecategorieën als afhankelijke variabelen en de onafhankelijke variabele conditie (Millennial/pre-Millennial).

		Mean Difference	Bias	Std. Error	Bootstrap ^a		
					Sig. (2-tailed)	95% Confidence Interval	
					Lower	Upper	
sad	Equal variances assumed	-,02927	-,00019	,02354	,225	-,07724	,01752
	Equal variances not assumed	-,02927	-,00019	,02354	,214	-,07724	,01752
anx	Equal variances assumed	-,04830	-,00010	,02136	,032	-,09291	-,00851
	Equal variances not assumed	-,04830	-,00010	,02136	,031	-,09291	-,00851
anger	Equal variances assumed	-,14136	,00092	,03355	,001	-,20299	-,06859
	Equal variances not assumed	-,14136	,00092	,03355	,001	-,20299	-,06859

a. Unless otherwise noted, bootstrap results are based on 1000 bootstrap samples

Noot: dit is deel twee van de twee tabellen met de resultaten van de t-toetsen (zie Tabel D15). Daarnaast zijn de uitbijters in de categorieën 'sadness' en 'anger' in deze analyse niet verwijderd.

Tabel D18

Beschrijvende statistieken behorend bij de t-toets met de LIWC-categorie 'anger' als afhankelijke variabele en de onafhankelijke variabele conditie (Millennial/pre-Millennial).

		Statistic	Bias	Std. Error	Bootstrap ^a		
					95% Confidence Interval		
					Lower	Upper	
anger	Millennial	N	19				
		Mean	,3389	-,0008	,0183	,3035	,3760
		Std. Deviation	,08034	-,00265	,01191	,05358	,10028
		Std. Error Mean	,01843				
	Pre-Millennial	N	63				
		Mean	,5029	-,0002	,0179	,4688	,5392
		Std. Deviation	,14102	-,00146	,01386	,11474	,16835
		Std. Error Mean	,01777				

a. Unless otherwise noted, bootstrap results are based on 1000 bootstrap samples

Noot: de extreme uitbijter is voorafgaand aan deze analyse verwijderd.

Tabel D19

Resultaten van de t-toets met de LIWC-emotiecategorie 'anger' als afhankelijke variabelen en de onafhankelijke variabele conditie (Millennial/pre-Millennial).

		Independent Samples Test								
		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means					95% Confidence Interval of the Difference	
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	Lower	Upper
anger	Equal variances assumed	5,603	,020	-4,823	80	,000	-,16391	,03399	-,23155	-,09627
	Equal variances not assumed			-6,403	53,564	,000	-,16391	,02560	-,21524	-,11258

Noot: dit is deel één van de twee tabellen met de resultaten van de t-toetsen (zie Tabel D19). De extreme uitbijter is voorafgaand aan deze analyse verwijderd.

Tabel D20

Resultaten van de t-toets met de LIWC-emotiecategorie 'anger' als afhankelijke variabelen en de onafhankelijke variabele conditie (Millennial/pre-Millennial).

		Bootstrap for Independent Samples Test					
		Mean Difference	Bias	Std. Error	Sig. (2-tailed)	Bootstrap ^a	
						Lower	Upper
anger	Equal variances assumed	-,16391	-,00059	,02618	,001	-,21582	-,11273
	Equal variances not assumed	-,16391	-,00059	,02618	,001	-,21582	-,11273

a. Unless otherwise noted, bootstrap results are based on 1000 bootstrap samples

Noot: dit is deel twee van de twee tabellen met de resultaten van de t-toetsen (zie Tabel D18). De extreme uitbijter is voorafgaand aan deze analyse verwijderd.

Tabel D21

Beschrijvende statistieken behorend bij de t-toets met de LIWC-emocategorie 'sadness' als afhankelijke variabele en de onafhankelijke variabele conditie (Millennial/pre-Millennial).

		Group Statistics		Bootstrap ^a			
		Statistic	Bias	Std. Error	95% Confidence Interval		
Segment					Lower	Upper	
sad	1	N	20				
		Mean	,5420	-,0004	,0176	,5085	,5758
		Std. Deviation	,08030	-,00262	,00902	,05953	,09511
		Std. Error Mean	,01796				
	2	N	61				
		Mean	,5569	,0001	,0117	,5334	,5803
		Std. Deviation	,09199	-,00115	,01015	,07025	,11116
		Std. Error Mean	,01178				

a. Unless otherwise noted, bootstrap results are based on 1000 bootstrap samples

Noot: de extreme uitbijters zijn voorafgaand aan deze analyse verwijderd.

Tabel D22

Resultaten van de t-toets met de LIWC-emocategorie 'sadness' als afhankelijke variabelen en de onafhankelijke variabele conditie (Millennial/pre-Millennial).

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
									Lower	Upper
sad	Equal variances assumed	,019	,891	-,647	79	,520	-,01489	,02301	-,06069	,03092
	Equal variances not assumed			-,693	36,714	,493	-,01489	,02147	-,05841	,02864

Noot: dit is deel één van de twee tabellen met de resultaten van de t-toets (zie Tabel D22). De extreme uitbijters zijn voorafgaand aan deze analyse verwijderd.

Tabel D23

Resultaten van de t-toets met de LIWC-*emotie*categorie 'sadness' als afhankelijke variabelen en de onafhankelijke variabele conditie (Millennial/pre-Millennial).

Bootstrap for Independent Samples Test

		Mean Difference	Bootstrap ^a				
			Bias	Std. Error	Sig. (2-tailed)	95% Confidence Interval	
					Lower	Upper	
sad	Equal variances assumed	-,01489	-,00046	,02135	,470	-,05534	,02651
	Equal variances not assumed	-,01489	-,00046	,02135	,465	-,05534	,02651

a. Unless otherwise noted, bootstrap results are based on 1000 bootstrap samples

Noot: dit is deel twee van de twee tabellen met de resultaten van de t-toets (zie Tabel D21). De extreme uitbijters zijn voorafgaand aan deze analyse verwijderd.

Tabel D24

LIWC-analyse van het Millennialproza op basis van het LiLaH-woordenboek

Filename	Segment	WC	WPS	SuItr	Dic	Totalemotions	Joy	Sadness	Anger	Anticipation	Trust	Disgust	Fear	Surprise	AllPunc	Period	Comma	Colon	SemiC	QMark	Exclam	Dash	Qu
C_Zonder tijd te verliezen - Daan Heerma van Voss_cleaned.txt	1	77100	10,48	18,64	10,84	10,84	2,27	2,92	2,62	3,54	3,58	2,01	3,22	1,81	21,05	8,96	7,35	0,31	0,01	0,64	0,01	0,13	
C_tegenovergestelde van een mens, Het - Lieke Marsman.txt	1	30179	18,90	19,82	10,67	10,67	2,35	3,43	2,64	3,91	3,52	1,99	3,03	1,49	13,59	4,99	4,71	0,74	0,02	0,38	0,03	0,62	
C_Stern - Thomas Heerma van Voss.txt	1	53595	10,79	18,46	10,84	10,84	2,14	2,88	2,02	3,98	3,52	1,80	2,81	1,59	20,29	8,36	6,41	0,40	0,02	1,07	0,00	0,15	
C_Philip Huff - Boek van de doden_cleaned.txt	1	76361	8,90	13,86	10,19	10,19	2,00	2,99	2,52	3,50	3,28	1,92	2,95	1,44	24,06	10,29	5,17	0,61	0,07	1,16	0,11	0,18	
C_PeterZantingh_NaMattias_Pers.txt	1	40697	10,99	16,14	9,33	9,33	1,82	2,74	2,18	3,37	2,99	1,56	2,73	1,44	17,78	8,66	4,83	0,55	0,01	0,47	0,03	0,21	
C_pdf_Marjolijn van Heemstra-En we noemen hem_high res.txt	1	45952	13,19	18,51	11,86	11,86	2,23	3,79	3,03	3,84	3,85	2,25	3,84	1,89	16,68	6,96	4,97	0,31	0,05	0,61	0,07	0,18	
C_Nestvleders - Merijn de Boer.txt	1	53185	13,93	17,49	9,97	9,97	1,94	2,94	2,68	3,09	2,94	2,00	3,06	1,60	14,17	6,70	4,23	0,25	0,09	0,36	0,31	0,14	
C_KAMERS ANTIKAMERS - Niña Weijers.txt	1	56920	19,78	19,52	11,10	11,10	2,48	3,46	2,63	3,55	3,72	2,40	3,38	1,79	13,96	4,82	7,90	0,27	0,08	0,25	0,03	0,24	
C_Jaap Robben - Birk_cleaned.txt	1	59073	9,14	13,46	9,76	9,76	1,55	3,08	2,72	2,81	2,77	2,00	3,12	1,60	22,76	9,73	3,63	0,04	0,03	1,13	0,12	0,09	
C_hotelgids, De - Loes Wijnhoven.txt	1	61758	16,59	17,07	10,28	10,28	2,43	3,07	2,41	3,82	3,60	1,91	2,87	1,81	15,36	5,47	5,63	0,21	0,01	0,56	0,06	0,14	
C_golf, De - Franca Treur.txt	1	13068	9,81	15,73	10,68	10,68	2,17	3,21	2,62	3,83	3,19	1,88	3,10	1,80	20,84	8,73	4,97	0,30	0,00	1,35	0,16	0,11	
C_goede nachtrust, Een - Peter Buurman.txt	1	47621	13,57	15,95	10,64	10,64	1,70	2,93	2,42	3,56	3,02	2,45	3,56	1,60	15,53	6,41	4,82	0,16	0,00	0,91	0,08	0,09	
C_Gebrek is een groot woord - Nina Polak.txt	1	59283	12,80	18,92	11,39	11,39	2,57	3,53	2,76	3,69	3,86	2,26	3,23	1,79	20,09	7,25	7,02	0,28	0,10	0,85	0,22	0,21	
C_fuzzie - Hanna Bervoets.txt	1	65229	18,66	17,82	10,86	10,86	2,45	3,40	2,44	3,53	3,44	2,07	2,95	1,74	17,23	4,22	8,20	0,73	0,36	0,95	0,28	0,15	
C_EBOOK_EvaMeijer_Denieuwervier.txt	1	58261	12,64	16,70	11,25	11,25	2,26	3,36	2,72	3,86	3,95	2,10	3,49	1,80	17,18	7,35	5,60	0,19	0,03	0,56	0,03	0,19	
C_Denniseenstar-LR-compleet.txt	1	33957	14,95	14,36	10,97	10,97	2,34	3,44	2,55	3,91	3,57	2,11	3,26	1,92	13,86	6,43	5,56	0,58	0,05	0,32	0,01	0,19	
C_BO_Rustigaantijger_Binnenwerk_F5.txt	1	44771	13,47	17,47	9,78	9,78	2,22	2,70	2,16	3,51	3,49	1,68	2,80	1,61	19,14	6,74	7,08	0,62	0,13	0,66	0,10	0,46	
C_BO_Bregje Hofste - Driit_Binnenwerk_Pers.txt	1	81101	15,89	17,90	10,80	10,80	2,25	3,25	2,75	3,44	3,54	2,13	3,15	1,72	14,37	5,95	5,41	0,65	0,20	0,34	0,07	0,35	
C_Bloedblaren - Naomi Rebekka Boekwijt.txt	1	46526	12,07	14,57	10,46	10,46	1,95	3,37	2,77	3,41	3,12	1,94	3,06	1,50	14,85	7,56	5,18	0,24	0,03	0,61	0,18	0,60	
C_achterkant van de zon, De - Maurits de Bruijn_cleaned.txt	1	59659	11,05	14,22	10,83	10,83	2,23	3,66	2,80	3,35	3,61	2,09	3,07	1,44	17,41	8,14	4,39	0,13	0,04	0,85	0,07	0,10	

Tabel D25

LIWC-analyse van het Millennialproza op basis van de LIWC-*emotie*categorieën

Filename	Segment	affect	posemo	negemo	anx	anger	sad
C_achterkant van de zon, De - Maurits de Bruijn_cleaned.txt	1	2,73	1,48	1,18	0,21	0,43	0,43
C_Bloedblaren - Naomi Rebekka Boekwijt.txt	1	3,68	2,08	1,52	0,32	0,41	0,62
C_BO_Bregje Hofste - Driit_Binnenwerk_Pers.txt	1	3,57	1,88	1,59	0,37	0,46	0,53
C_BO_Rustigaantijger_Binnenwerk_F5.txt	1	3,08	1,85	1,11	0,18	0,32	0,49
C_Denniseenstar-LR-compleet.txt	1	3,50	2,14	1,30	0,35	0,25	0,55
C_EBOOK_EvaMeijer_Denieuwervier.txt	1	2,96	1,52	1,35	0,26	0,39	0,53
C_fuzzie - Hanna Bervoets.txt	1	3,69	2,23	1,33	0,30	0,32	0,66
C_Gebrek is een groot woord - Nina Polak.txt	1	4,32	2,37	1,84	0,40	0,51	0,63
C_goede nachtrust, Een - Peter Buurman.txt	1	2,96	1,61	1,26	0,34	0,25	0,52
C_golf, De - Franca Treur.txt	1	3,79	2,29	1,32	0,36	0,27	0,53
C_hotelgids, De - Loes Wijnhoven.txt	1	3,61	2,30	1,13	0,26	0,22	0,51
C_Jaap Robben - Birk_cleaned.txt	1	2,39	1,25	1,10	0,32	0,32	0,48
C_KAMERS ANTIKAMERS - Niña Weijers.txt	1	3,42	1,91	1,42	0,31	0,38	0,50
C_Nestvleders - Merijn de Boer.txt	1	2,68	1,40	1,21	0,29	0,34	0,48
C_pdf_Marjolijn van Heemstra-En we noemen hem_high res.txt	1	3,70	1,66	1,97	0,36	0,79	0,65
C_PeterZantingh_NaMattias_Pers.txt	1	2,80	1,55	1,18	0,22	0,35	0,41
C_Philip Huff - Boek van de doden_cleaned.txt	1	3,05	1,96	1,00	0,15	0,30	0,43
C_Stern - Thomas Heerma van Voss.txt	1	3,45	2,13	1,23	0,29	0,21	0,63
C_tegenovergestelde van een mens, Het - Lieke Marsman.txt	1	3,70	1,93	1,64	0,39	0,35	0,67
C_Zonder tijd te verliezen - Daan Heerma van Voss_cleaned.txt	1	3,44	1,91	1,48	0,30	0,36	0,59

Tabel D26

LIWC-analyse van het voorgaande naorlogse proza (Pre-Millennial) op basis van het LiLaH-woordenboek

Filename	Segment	Totalemotions	Joy	Sadness	Anger	Anticipation	Trust	Disgust	Fear	Surprise
A.F.Th. van der Heijden - Vallende ouders_cleaned.txt	1	10,90	2,39	3,63	3,21	3,41	3,63	2,49	3,39	1,80
A.H. Nijhoff - Venus in ballingschap_cleaned.txt	1	11,38	2,84	3,52	2,82	3,60	3,96	1,94	3,24	2,00
Adriaan van der Veen - In Liefdesnaam_cleaned.txt	1	11,61	2,64	3,79	2,71	3,76	3,89	2,33	3,76	2,12
Andreas Burnier - De literaire salon_cleaned.txt	1	11,31	2,91	3,42	2,63	3,90	4,08	2,21	3,27	1,81
Andreas Burnier - Een tevreden lach_cleaned.txt	1	10,39	2,55	3,09	2,61	3,23	3,81	2,08	3,12	1,70
Anja Meulenbelt - De schaamte voorbij_cleaned.txt	1	10,54	2,48	3,22	2,45	3,51	3,37	1,97	3,04	1,51
Anna Blaman - Op leven en dood_cleaned.txt	1	10,83	2,35	3,58	3,01	3,51	3,34	2,45	3,84	2,03
Anna Enquist - Het geheim_cleaned.txt	1	11,42	2,49	3,65	2,93	3,65	3,61	2,04	3,03	1,84
Anneloes Timmerij - De plaats der dingen_cleaned.txt	1	10,90	2,64	3,10	2,38	3,40	4,23	1,62	2,75	1,87
Anton Valens - Meester in de Hygiëne_cleaned.txt	1	10,44	2,22	3,40	2,79	3,31	3,52	2,14	3,23	1,81
Arnon Grunberg - Blauwe maandagen_cleaned.txt	1	9,72	2,27	3,07	2,46	3,26	3,33	2,16	2,62	1,65
Aya Zikken - Code voor Dander_cleaned.txt	1	10,47	2,11	3,11	2,67	3,57	3,00	1,90	2,93	2,02
Cees Nooteboom - Philip en de anderen_cleaned.txt	1	10,17	2,35	3,37	2,66	3,24	3,25	2,04	3,31	2,04
Charlotte Mutsaers - Rachels rokje_cleaned.txt	1	10,01	2,19	3,14	2,76	3,10	3,38	1,87	2,85	1,62
Christiaan Weijts - Art. 285b_cleaned.txt	1	10,25	2,21	2,72	2,58	3,60	3,55	1,80	3,00	1,62
Connie Palmen - De vriendschap_cleaned.txt	1	11,12	2,65	3,64	2,45	3,74	3,92	2,37	3,20	1,72
Doeschka Meijling - De kat achterna_cleaned.txt	1	10,57	2,36	3,31	2,71	3,76	3,55	1,85	3,08	1,74
Edmond Nicolas - De erfenis_cleaned.txt	1	10,87	2,74	2,86	2,25	4,09	4,43	1,62	2,64	1,86
Erwin Mortier - Godenslaap_cleaned.txt	1	10,82	2,43	3,51	2,84	3,47	3,59	2,11	3,13	1,67
Esther J. Ending - Na Valentijn_cleaned.txt	1	11,54	2,48	4,49	3,49	4,04	3,75	2,25	4,19	2,41
Ferdinand Bordewijk - Bloesentak_cleaned.txt	1	11,03	2,43	3,30	2,73	3,61	4,12	1,93	3,46	1,64
Fleur Bourgonje - Spoorloos_cleaned.txt	1	12,06	2,76	4,12	3,34	3,70	3,66	2,32	3,83	2,30
G.L. Durlacher - Drenkeling_cleaned.txt	1	12,98	3,22	4,50	3,65	4,11	4,73	2,11	3,74	2,38
Gerbrand Bakker - Boven is het stil_cleaned.txt	1	10,44	1,84	3,19	2,71	3,36	3,25	2,09	2,98	1,57
Gerrit Krol - In dienst van de Koninklijke_cleaned.txt	1	9,66	2,04	2,35	1,96	3,30	3,93	1,43	2,38	1,37
Hannes Meinkema - En dan is er koffie_cleaned.txt	1	10,65	2,45	2,80	2,11	3,62	3,75	1,97	2,48	1,50
Heleen van Royen - De mannetester_cleaned.txt	1	11,01	2,58	3,39	2,52	3,72	4,12	1,76	2,91	1,81
Héliène Nolthenius - Buiten blijven_cleaned.txt	1	10,91	2,41	3,02	2,68	3,58	4,16	1,95	3,37	1,95
Helga Ruebsamen - De heksen vriend_cleaned.txt	1	10,82	2,05	3,30	3,00	3,29	3,15	2,62	3,42	1,89
Herman Koch - Het diner_cleaned.txt	1	10,37	1,86	2,95	2,42	3,35	3,37	2,08	2,98	1,69
Ina Boudier-Bakker - Kleine kruisvaart_cleaned.txt	1	14,59	5,20	4,58	3,37	5,28	5,44	2,48	3,77	2,76
Jacoba van Velde - De grote zaal_cleaned.txt	1	11,14	2,88	4,00	2,69	3,83	3,56	2,09	3,69	1,93
Jamal Ouariachi - Een honger_cleaned.txt	1	10,58	2,36	3,09	2,51	3,61	3,56	2,01	3,00	1,68
Jan Cremer - Ik, Jan Cremer_cleaned.txt	1	10,74	2,44	3,40	3,15	3,31	3,36	2,58	3,58	1,84
Jan Siebelink - Ereprijs_cleaned.txt	1	11,71	3,43	3,20	2,57	4,16	5,02	1,89	3,16	2,21
Jan Wolkers - Terug naar Oegstgeest_cleaned.txt	1	10,65	2,27	3,57	2,90	3,32	3,62	2,44	3,56	1,83
Joris Moens - Zondagskind_cleaned.txt	1	11,17	2,21	3,42	2,90	3,57	3,56	2,55	3,58	1,94
Kim van Kooten - Lieve lading_cleaned.txt	1	10,86	2,84	3,53	2,43	4,02	4,30	1,59	2,84	1,77
Lidy van Marissing - De omgekeerde wereld_cleaned.txt	1	11,79	2,21	3,43	2,99	3,79	4,32	2,14	3,38	2,03
Louis Ferron - Het stierenoffer_cleaned.txt	1	12,07	2,17	3,80	3,64	3,49	3,70	2,65	4,29	2,21
Maarten 't Hart - De jacobs ladder_cleaned.txt	1	10,26	2,34	2,88	2,26	3,48	3,90	1,74	2,86	1,62
Marcel Möring - In Babylon_cleaned.txt	1	10,71	2,14	3,10	2,81	3,61	3,42	2,08	3,40	1,79
Marga Minco - Het huis hiernaast_cleaned.txt	1	9,70	1,63	3,12	3,12	3,25	2,66	1,90	2,90	1,59
Margriet de Moor - De virtuoos_cleaned.txt	1	11,90	3,23	3,58	3,13	4,23	4,16	2,00	3,31	2,29
Marie Kessels - Een sterflijke duik_cleaned.txt	1	11,71	2,23	3,70	2,81	3,87	3,60	2,24	3,49	1,79
Mensje van Keulen - Van lieverde_cleaned.txt	1	10,76	2,40	3,80	3,06	3,52	3,19	2,44	3,34	1,83
Nel Noordzij - Het kan me niet schelen_cleaned.txt	1	10,86	2,17	3,27	2,77	3,82	3,21	2,24	3,19	1,57
Nelleke Noordervliet - Tine_cleaned.txt	1	13,04	3,45	4,07	3,21	4,28	4,78	2,60	4,00	2,44
Nicolaas Matsier - Oud-Zuid_cleaned.txt	1	10,02	2,33	2,80	2,26	3,61	3,40	1,62	2,72	1,78
Renate Dorrestein - Een nacht om te vliegeren_cleaned.txt	1	11,98	2,12	3,55	3,22	3,46	3,56	2,35	4,13	2,17
Rita Spijker - Tussen zussen_cleaned.txt	1	11,66	2,68	3,75	2,88	3,99	3,68	2,24	3,20	2,00
Rob van Erkelens - Het uur van lood_cleaned.txt	1	11,71	2,15	3,81	3,12	3,64	3,52	2,67	3,37	1,87
Robert Anker - Volledig ontstemde piano_cleaned.txt	1	10,41	2,17	3,02	2,88	3,25	3,34	2,05	3,15	2,02
Simon Vestdijk - Bericht uit het hiernaast_cleaned.txt	1	11,62	1,99	3,58	2,62	3,57	4,06	2,06	3,65	1,91
Simon Vestdijk - Het glinsterend pantser_cleaned.txt	1	10,07	2,42	2,89	2,40	3,22	3,74	1,94	3,01	1,77
Simon Vinkenoog - Liefde, zeventig dagen op ooghoogte_cle...	1	11,21	2,61	3,02	2,40	3,68	4,45	1,65	3,10	1,80
Tessa de Loo - Zoon uit Spanje_cleaned.txt	1	11,86	2,81	3,90	3,01	4,22	4,14	2,20	3,58	2,25
Tessa Leuwisha - Solo_cleaned.txt	1	11,18	2,51	3,38	3,08	3,43	3,74	2,22	3,29	2,00
Tom Lanoye - Alles moet weg_cleaned.txt	1	10,94	2,08	3,35	2,94	3,45	3,66	2,15	3,27	1,88
W.F. Hermans - Nooit meer slapen_cleaned.txt	1	10,46	1,90	2,98	2,68	3,13	3,55	1,83	2,90	1,52
Walter Bredeveld - Sandra_cleaned.txt	1	11,94	3,28	3,64	2,51	4,19	4,79	1,80	3,54	2,11
Walter van den Berg - Schuld_cleaned.txt	1	9,41	1,99	2,76	2,19	3,55	3,22	1,94	2,86	1,45
Willem Brakman - Het zwart uit de mond van Madame Bovary...	1	11,08	2,82	3,51	2,98	3,42	3,79	2,30	3,32	1,90
Yvonne Keuls - De moeder van David S_cleaned.txt	1	10,40	2,24	3,51	2,63	3,60	3,14	2,03	3,49	1,71

Tabel D27

LIWC-analyse van het voorgaande naorlogse proza (Pre-Millennial) op basis van de LIWC-emotiecategorieën

Filename	Segment	affect	posemo	negemo	anx	anger	sad
A.F.Th. van der Heijden - Vallende ouders_cleaned.txt	1	3,45	1,55	1,83	0,35	0,72	0,54
A.H. Nijhoff – Venus in ballingschap_cleaned.txt	1	3,90	2,26	1,59	0,28	0,49	0,58
Adriaan van der Veen - In Liefdesnaam_cleaned.txt	1	5,40	2,90	2,35	0,51	0,55	0,93
Andreas Burnier - De literaire salon_cleaned.txt	1	4,28	2,33	1,82	0,37	0,48	0,67
Andreas Burnier - Een tevreden lach_cleaned.txt	1	3,99	2,12	1,69	0,38	0,49	0,49
Anja Meulenbelt – De schaamte voorbij_cleaned.txt	1	4,16	1,94	2,03	0,51	0,65	0,74
Anna Blaman - Op leven en dood_cleaned.txt	1	5,12	2,68	2,31	0,50	0,71	1,09
Anna Enquist - Het geheim_cleaned.txt	1	3,23	1,69	1,49	0,29	0,40	0,52
Anneloes Timmerije - De plaats der dingen_cleaned.txt	1	3,21	1,87	1,26	0,26	0,28	0,51
Anton Valens - Meester in de Hygiëne_cleaned.txt	1	3,86	1,95	1,79	0,28	0,52	0,57
Arnon Grunberg - Blauwe maandagen_cleaned.txt	1	2,57	1,52	0,97	0,18	0,31	0,53
Aya Zikken - Code voor Dander_cleaned.txt	1	3,58	2,06	1,48	0,27	0,49	0,54
Cees Nooteboom - Philip en de anderen_cleaned.txt	1	3,02	1,40	1,51	0,33	0,36	0,56
Charlotte Mutsaers - Rachels rolkje_cleaned.txt	1	3,45	2,02	1,34	0,30	0,38	0,49
Christiaan Weijts - Art. 285b_cleaned.txt	1	3,41	1,91	1,40	0,26	0,46	0,51
Connie Palmen - De vriendschap_cleaned.txt	1	4,66	2,46	2,03	0,45	0,58	0,48
Doeschka Meijssing - De kat achterna_cleaned.txt	1	3,17	1,68	1,36	0,30	0,37	0,50
Edmond Nicolas - De erfenis_cleaned.txt	1	4,14	2,51	1,49	0,30	0,42	0,48
Erwin Mortier - Godenslaap_cleaned.txt	1	2,99	1,48	1,47	0,25	0,51	0,49
Esther J. Ending - Na Valentijn_cleaned.txt	1	3,93	2,05	1,79	0,39	0,54	0,61
Ferdinand Borderwijk - Bloesentak_cleaned.txt	1	4,54	2,52	1,92	0,43	0,61	0,62
Fleur Bourgonje - Spoorloos_cleaned.txt	1	3,39	1,50	1,87	0,51	0,39	0,73
G.L. Durlacher - Drenkeling_cleaned.txt	1	3,89	1,65	2,24	0,60	0,59	0,67
Gerbrand Bakker - Boven is het stil_cleaned.txt	1	2,18	1,20	0,92	0,17	0,26	0,39
Gerrit Krol - In dienst van de Koninklijke_cleaned.txt	1	3,37	2,19	0,98	0,15	0,25	0,40
Hannes Meinema - En dan is er koffie_cleaned.txt	1	4,44	2,72	1,62	0,27	0,57	0,52
Heleen van Royen - De mannentester_cleaned.txt	1	4,18	2,42	1,66	0,30	0,52	0,56
Héliène Nolthenius - Buiten blijven_cleaned.txt	1	4,28	2,16	2,05	0,43	0,61	0,58
Helga Ruebsamen - De heksenvriend_cleaned.txt	1	4,07	1,80	2,20	0,41	0,73	0,60
Herman Koch - Het diner_cleaned.txt	1	3,28	1,75	1,46	0,25	0,45	0,57
Ina Boudier-Bakker - Kleine kruisvaart_cleaned.txt	1	6,62	3,46	2,95	0,74	0,63	1,11
Jacoba van Velde - De groete zaai_cleaned.txt	1	4,64	2,21	2,33	0,69	0,53	0,80
Jamal Ouariachi - Een honger_cleaned.txt	1	4,05	2,18	1,76	0,35	0,54	0,51
Jan Cremer - Ik, Jan Cremer_cleaned.txt	1	3,63	1,80	1,74	0,32	0,63	0,39
Jan Siebelink - Ereprijs_cleaned.txt	1	3,96	2,38	1,45	0,31	0,38	0,56
Jan Wolkers - Terug naar Oegstgeest_cleaned.txt	1	2,93	1,29	1,54	0,38	0,54	0,51
Joris Moens - Zondagskind_cleaned.txt	1	4,44	2,22	2,10	0,39	0,73	0,63
Kim van Kooten - Lievaling_cleaned.txt	1	3,34	2,06	1,20	0,21	0,36	0,48
Lidy van Marissing – De omgekeerde wereld_cleaned.txt	1	3,82	1,91	1,78	0,36	0,58	0,49
Louis Ferron – Het stierenoffer_cleaned.txt	1	4,86	2,18	2,60	0,62	0,97	0,64
Maarten 't Hart - De Jacobsadder_cleaned.txt	1	3,16	1,80	1,29	0,25	0,37	0,52
Marcel Möring - In Babylon_cleaned.txt	1	2,56	1,31	1,20	0,23	0,31	0,50
Marga Minco - Het huis hiernaast_cleaned.txt	1	1,82	0,95	0,78	0,13	0,30	0,33
Margriet de Moor - De virtuoos_cleaned.txt	1	3,99	2,43	1,49	0,24	0,45	0,46
Marie Kessels - Een sierlijke duik_cleaned.txt	1	4,52	2,29	2,09	0,53	0,58	0,66
Mensje van Keulen – Van lieverlede_cleaned.txt	1	3,29	1,45	1,81	0,29	0,58	0,61
Nel Noordzij – Het kan me niet schelen_cleaned.txt	1	4,14	2,12	1,90	0,33	0,67	0,56
Nelleke Noordervliet - Tine_cleaned.txt	1	5,71	3,17	2,40	0,46	0,68	0,83
Nicolaas Matsier - Oud-Zuid_cleaned.txt	1	3,29	1,94	1,25	0,27	0,28	0,46
Renate Dorrestein - Een nacht om te vliegeren_cleaned.txt	1	3,62	1,84	1,69	0,35	0,51	0,57
Rita Spijker - Tussen zussen_cleaned.txt	1	4,08	2,32	1,60	0,34	0,47	0,56
Rob van Erkelens - Het uur van lood_cleaned.txt	1	3,43	1,73	1,56	0,24	0,38	0,65
Robert Anker - Volledig ontstemde piano_cleaned.txt	1	3,22	1,53	1,61	0,29	0,48	0,51
Simon Vestdijk - Bericht uit het hiernamaals_cleaned.txt	1	4,79	2,39	2,18	0,44	0,70	0,66
Simon Vestdijk - Het glinsterend pantser_cleaned.txt	1	4,00	2,15	1,75	0,32	0,57	0,59
Simon Vinkenoog – Liefde, zeventig dagen op ooghoogte_cle...	1	3,75	2,07	1,57	0,39	0,43	0,54
Tessa de Loo - Zoon uit Spanje_cleaned.txt	1	4,55	2,47	1,94	0,41	0,60	0,60
Tessa Leuwsha - Solo_cleaned.txt	1	3,14	1,64	1,43	0,35	0,36	0,47
Tom Lanoye - Alles moet weg_cleaned.txt	1	3,71	1,88	1,79	0,26	0,71	0,57
W.F. Hermans - Nooit meer slapen_cleaned.txt	1	2,88	1,57	1,25	0,28	0,33	0,52
Walter Breedveld - Sandra_cleaned.txt	1	5,44	3,13	2,05	0,69	0,46	0,54
Walter van den Berg - Schuld_cleaned.txt	1	3,24	1,86	1,32	0,17	0,51	0,58
Willem Brakman - Het zwart uit de mond van Madame Bovary...	1	3,73	2,07	1,53	0,24	0,45	0,58
Yvonne Keuls - De moeder van David S_cleaned.txt	1	3,72	1,70	1,85	0,47	0,55	0,64